

1 Samuel

Nampa 1 Samueli Avontafere

Elkanane tare a'tre'amofo naneke

¹ Hagi mago nera Elkana'e nehia ne' mani'ne. Hagi ana nera Rama kumateti Efraemi naga'pinti nekino, nefa agi'a Jerohamu'e. Hagi negeho agi'a Elihu'e, agigomofo agi'a Tuhu'e. ² Hagi Elkana'a tare a' zanante'neankino magomofo agi'a Hanaki, magomo'a Penina'e. Hagi Penina'a mofavrea ante'neanki, Hana'a mofavre onte'ne. ³ Hagi mago mago kafurera Elkana'a a' mofavre'a zamavareno atruhu seli mono noma Sailo me'nerega vuno, Hanavenentake Ra Anumzamofontera monora ome nehuno kresramana vutere hu'ne. Hagi ana knafina Ra Anumzamofu pristi nera Eli mani'neankino, tare mofavre'amokizni zanagi'a Hofanie'ene Finiasike. Hagi zanagra nezna'fana aza huke ana knafina pristi eri'zana eri'na'e. ⁴ Hagi Elkana'ma ofama erino'ma egezama kresramnama vazanknarera Peninane maka ne'mofa'anena ana ofafintira ame'a refako huno zamitere hu'ne. ⁵ Hianagi Hanana Ra Anumzamo'a rimpama erigigeno mofavrea onte'neanagi, Elkana'a avesinteno ante agofetu huno ofama nehifintira rama'a zantami amitere hu'ne. ⁶ Hagi Ra Anumzamo'ma Hanama rimpama erigigeno mofavrema onte'nea zankura Penina'a kiza zokago ke hunteno, maka knafina azeri haviza hutere higeno, rimpamo'a ata negrigeno asunku

zampi Hana'a manitere hu'ne. ⁷ Hagi kafune kafunema Ra Anumzamofu seli mono nontegama vuterema nehazageno'a, Penina'a Hanana ana kege huntetere nehuno, arimpa eri haviza nehigeno Hana'a zaviraneteno ne'zana onetere hu'ne. ⁸ Ana'ma higeno'a neve' Elkana'a amanage hu'ne, Nahigenka ne'zana a'o nehankeno krimpa haviza nehigenka zavira netane? Kagra 10ni'a Mofavre antegahananagi antahintahikafina nagrikura kavesinantegahane.

⁹ Hagi mago zupa Sailo kumate mani'ne'za ne'zane tinema nevagaretazageno, Hana'a otino nunamu hunaku mono nontega vu'ne. Hagi ana knarera pristi ne' Eli'a Ra Anumzamofu seli mono nonpima ufre kahante pristi vahe'ma nemaniza trate mani'ne. ¹⁰ Hagi Hana'a rama'a asunku nehuno zavira neteno agu'areti huno Ra Anumzamofontega nunamuna nehuno, ¹¹ Ra Anumzamofontega amanage huno huvempagea hu'ne, Ra Anumzana hanavenentake hu'namoka eri'za akamo'na natazana negenka, kasunku hunantenka ne' mofavrea nami'nanke'na, ete ana mofavrea Ra Anumzamoka kagri kaminenkeno, mika zupa kagrane manigahie. Hagi ana mofavrema Ra Anumzamokare'ma azeri ruotge hu avame'zama mesiana, azokara oharetfa hugahie. ¹² Hagi Hanama antahintahifima nunamuma huno Ra Anumzamofoma antahinegegeno'a Eli'a ana a'mofu agipi keteno mani'ne. ¹³ Hana'a antahintahifi nunamuna nehigeno, agi'mo'a kaza hianagi nunamuma hia agerura Eli'a ontahi'ne. Ana'ma hia zankura Eli'a agesama antahiana

Hana'a akati ne'neni negi ne'negahie huno hu'ne. ¹⁴ Anage nehuno Eli'a amanage hu'ne, Aka ti nenenka neginenananki aka tima nenanazana atro. ¹⁵ Hianagi Hana'a kenona'a amanage hu'ne, ra ne'moka nagra anara osu'noanki, nagu'afina knaza me'nege'na ana knazani'a eri'na Ra Anumzamofontega eme huama nehue. ¹⁶ Hagi nagrikura havi are hunka kagesa antahionamio, nagra nasuzampine, nata zampi mani'ne'na nunamuna nehue. ¹⁷ Higeno Eli'a kenona amanage hu'ne, Israeli vahe Anumzamo'a antahigana zana amane kamigahianki, krimpa fru nehunka vuo. ¹⁸ Higeno Hana'a huno, ra ne'moka eri'za akamo'na antahinamio, huno Elina nesamino vuno ne'zana ome neneno, mago'ene asuzampina omani'ne.

Hana'a ne' mofavre kasente'nea naneke

¹⁹ Hagi anante nanterana maka naga'mo'za oti'za Ra Anumzamofu avuga monora hute'za, ete kumazamirega Rama vu'naze. Hagi Elkana'a nenaro Hanana anteno masegeno, Ra Anumzamo'a Hana'ma nunamuma hu'nea zanku antahimi'ne. ²⁰ Ana higeno Hana'a amu'ene huno ne' mofavre kasenteno, Ra Anumzamofu antahigogeno namie nehuno, Samueli'e huno agi'a antemi'ne.

²¹ Hagi anante kafurera Elkana'a a' mofavre'ane kafugu kafugu'ma Ra Anumzamofontega kre sramana nevazaza hu'za kresramana nevu'za, huvempa kema hu'nea kema eri knare hanagu Sailo kumate vu'naze. ²² Hianagi Hana'a zamagranena marerino ovu nemanino amanage huno nevena asami'ne, Mofavremo'ma amima atresanige'na avre'na vanugeno Ra

Anumzamofu numpi umani vava hugahie. ²³ Higeno Elkana'a kenona'a huntenu kagrama antahisankeno knare'ma haniaza hunka maninkenka mofavre amina neminka azeri ra huo. Hagi mani'negeno Ra Anumzamofonte'ma huvempage hu'nana zana kazeri knare hanie. Higeno Hana'a ovu mani'neni mofavrea kegava huso'e nehigeno, ra huno amina atre'ne. ²⁴ Hagi ana mofavremo'ma rama huno amima netregeno'a osi mofavre mani'neanagi nerera'a nevreno, 3'a kafu hu'nea bulimakaonki, 10ni'a kilo hu'nea flauaki, mago tafempi waini tina e'nerino, ana mofavrenena avreno Ra Anumzamofu nontega Sailo kumate marerino vu'ne. ²⁵ Hagi ana bulimakaoma ahigit'e'za, ana mofavrea avre'za Elinte vu'naze. ²⁶ Hana'a amanage huno Elina asami'ne, ranimoke, ko'ma tava'onire'ma amare'ma mani'nankena'ma, Ra Anumzamofoma antahige'noa a' oe. ²⁷ Ama mofavrea nunamu hu'na Ra Anumzamofu antahigogeno nunamuni'ama antahinamino nami'nea mofavre. ²⁸ Ana hu'negu menina ama mofavrea Ra Anumzamofu ami vagaroankino mani'noma vania knafina Ra Anumzamofu vahere huno manino vugahie. Na'ankure ana mofavremo'a Ra Anumzamofu numpi mika kna mani'neni, Ra Anumzamofu eri'zana erigahie. Higeno agra anampi Ra Anumzamofu agi erisga hu'ne.

2

Hana'ma Ra Anumzamofoma susu huntenu nunamuma hu'nea zamofu naneke

1 Hagi Hana'a amanage huno nunamuna hu'ne, Ra Anumzamoka nagu'areti hu'na rama'a muse hugante'na kagi ahentesga hue. Kagra'a hanavea naminka nazeri sga hu'nane. Na'ankure naza hunka knazaniafintira navrananki'na, ha' vaheni'amofona agizaregahue. Na'ankure nagu'mavazinka navrana zankura muse hugantoe. 2 Hagi Ra Anumzamoka mago'mo'e huno kagri kna huno ruotagera osigeno, mago havemofo hanavemo'a tagri Anumzamoka hankavegnara osu'ne. 3 Hagi avufga rahu kea mago'ane osuno, kagra'ama kazerisga hu kea kagipintira atioramino. Na'ankure Ra Anumzamo'a mika'zama hanana zana ko ke'neankino, kavukava'ma hanana kante anteno, refko hugantegahie. 4 Hagi hanavenentake vahe mani'nonema nehaza vahe'mokizmi atia eri futagi netreno, hanavezmi omne vahera zamazeri hanavetige'zma hanave vahe nemanize. 5 Hagi ne'zama nezamu'ma nehaza vahe'mokizmia, zamaga netenigeno, ne'zanku'ma zamaga'ma netenia vahe'mo'za nezamu hugahaze. Hagi naravo a'mo'a 7ni'a mofavre antegahie. Hianagi rama'a mofavrema ante'nea a'mo'a onteguhie. 6 Hagi Ra Anumzamo vahera ahenefrino, vahera asimura amigeno nemanigeno, Agra vahera huntogeno fri vahe kumatega nevigeno, vahera anampintira azeri onetie. 7 Hagi Ra Anumzamo vahera azeri amunte nomaneno, feno vahera azeri retro nehie. Agrake vahera azeri anteneramino, vahera azeri antesga nehie. 8 Hagi amunte omane vahe'ene mika zanku'ma upa'ma nehaza vahe'enena

kugusopafintira zamavaresga huno ra zamagi zamige'zma marerisa vahe'enena nemanize. Na'ankure Ra Anumzamo'a ama mopamofa trara tro huteno, mopamofona anante megahane huno higeno me'ne. ⁹ Hagi fatgoma hu'zma Agri'ma amage'ma ante'za kama vanoma nehaza vahe'mokizmia kegava hunezamanteanagi, kefo zamavu'zmava'ma nehaza vahera zamatrege'za hanimpi fanene hugahaze. Na'ankure mago vahe'mo'a agra'a hanaverera knarera huno omanigahie. ¹⁰ Hagi Ra Anumzamofoma ha'ma rentesnaza vahera, Ra Anumzamo'a zamazeri haviza hugahie. Hagi monage huno monafintira nezamaheno, Ra Anumzamo'a miko mopafi vahe'mokizmia kegaga huzamantegahie. Hagi Agra kini ne'a hanavea nemino, masavema frentenoma huhamprima ante'nea nera hihamu hanavea amino azeri antesga hugahie.

¹¹ Anante Elkana'ene Hanakea ete kumazanirega Rama vu'na'e. Hianagi Samueli'a pristi ne' Eli aza huno Ra Anumzamofa eri'zana eri'ne.

Eli mofavremo'za kumi hu'naza naneke

¹² Hagi Eli mofavre'amokea kefo zanavu'zanava nehuke, Ra Anumzamofona Ra mani'ne huke antahi omi'na'e. ¹³ Hagi ana pristi ne'tremokea vahe'mo'zama ofama eri'za e'za eme kresramana nevazafintira, eri'za vahe huntakeno 3'a ave me'nea fokureti kavofima krazageno'ma nerea afupintira ome revazu huno eme zanamitere hu'ne. ¹⁴ Hagi ana eri'za ne'mo'a afu'ma kre'naza kavofima ana fokureti'ma reno avazuma hia afura, erino Eli mofavrerarena eme zanami'ne. Israeli vahe'mo'zama mika zupa Sailo

kumate'ma ofama eme nehazageno'a, e'inahukna zanavu'zanava hutere hu'na'e. ¹⁵ Hagi mago'a zupa pristi vahe'mo'za afova'a onkre'nazageno ana eri'za ne'mo'a emenerige'za, pristi vahe'mo'za amanage hu'naze, kretesunkenka erigahane hu'zama nehazageno'a, kavofima kraza afura onegaha'anki zanagra'a tevefi kreke negaha'e. ¹⁶ Hagi anama ofama hunaku'ma nehia pristi ne'mo'a amanage hu'ne, natrege'na afu afova'a kretanena, henka kavesiniama'a erinka vuo, higeno'a pristi ne'mofo eri'za ne'mo'a amanage hu'ne, kagrama namizanku'ma menima kave'ma osiniana, nagra'a erigahue. ¹⁷ Hagi Ra Anumzamofu avufina ana netremoeka tusi'a kumi hu'na'e. Na'ankure zanagra Ra Anumzamofonte'ma eri'za aza ofa kefenkami atreke tusi'a kefo zantfa hu'na'e.

Samueli'ma Sailo kumate'ma mani'nea naneke

¹⁸ Hianagi Samueli'a pristi vahe'mo'zama nehaza efeke zaza kukena hu'neni, eri'zana Ra Anumzamofu avuga eri'ne. ¹⁹ Hagi kafugu kafugu'ma nehazaza huke ofama huku'ma nererake nefake'ma ne-ekea, Samuelina nerera'a osi za'za kukena'a tro huno erinte'neni etere hu'ne.

²⁰ Hagi anama huteke kuma zaniregama vu'zama nehakeno'a, Eli'a nunamuna huno Elkanane nenaronena asomu kea huznanteno amanage hu'ne, Ra Anumzamo'a ama mofavrema ami vagamarena'a zantera, nona huno mofavreramina tanamigahie, higeke ete kumazanirega vu'na'e.

²¹ Hagi Ra Anumzamo'a Hanana azeri so'e huntogeno amu'ene huno 3'a ne'mofavregi tare

mofaki huno kasezmante'ne. Hianagi Samueli'a Ra Anumzamofa avuga Sailo manineno nena hu'ne.

Eli'a tare mofavre'amokizni zanavumro ante'nea naneke

²² Hagi Eli'a ananknafina ozafa re'neanagi tare ne'mofavre'amokea maka Israeli vahe'ma huzamanta'a zanavu'zanava zamofa agenkea antahine. Hagi ana netremokea seli mono nomofa kafante'ma eri'zama eneri'za a'nene monko'za hu'na'e.

²³ Hu'negu Eli'a ana mofavre'amokiznigura amanage hu'ne, na'ahigeta e'inahu kefo tanavu'tanava'ma neha'a zamofa tanagenkea miko vahe'mo'za eme nenasamize?

²⁴ Hagi mofavrenimota'a e'inahu tanavu'tanavara osi'o. Na'ankure Ra Anumzamofa vahe'mo'zama huganti kamama nehaza kema nasamiza kemo'a havizantfa nehie.

²⁵ Hagi mago vahe'mo'ma mago vahe'ma kefo avu'ava'ma huntesia Anumzamo amu'nompina mani'nenno eri ante fatgo hugahie. Hagi Ra Anumzamofonte'ma kefo zama haniana, i'za erinte fatgo hugahie? Hianagi Eli mofavreraremokea nezanafama zanasamia nanekea ontahi'na'e. Na'ankure ko' Ra Anumzamo'a zanahe fri'naku antahi'ne.

²⁶ Hagi Samueli'a mofavrema mani'nenno'a Ra Anumzamofa avure'ene vahe'mofa avure'enenno so'e avu'avaza hige'za avesinentazageno Ra Anumzamo'enenno avesinte'ne.

²⁷ Hagi mago knazupa Anumzamofa eri'za vahe'mo'a Elinte eno amanage huno eme asami'ne, Ra Anumzamo'a amanage hu'ne, Isipima Fero agoragama kagehe'zama

mani'nage'na zamagritera Nagra'a nazeri ante amara osu'nofi? ²⁸ Hagi neramageho Aronina maka Israeli naga nofipintira Nagra'a huhampri antogeno pristi vahe zaza kukena hu'neni, Nagri navuga pristi eri'zana kresramna vu itarera marerino e'nerino, mananentake'zana kremna vu'ne. Hagi mika Israeli vahe'mo'zama ofama tevefima haza ne'zana, miko kagri kagehe'i pristi naga zami'noe. ²⁹ Hagi nahigeta Nagrite'ma Israeli vahe'mo'zama kresramnama hihoma hu'na huzmante'noa kante ante'za noniafima ofama eme haza ofa antahi onamike, renkrerera nereke eri havizana hu'na'e. Hagi nahigenka tare mofavreka'a ra zanagia nezanaminka, Nagra ra nagia onami'ne? Na'ankure knare afu'ma Nagrite'ma ofama eme hazana, tamagragukera antahita neneta afovagera hu'naze. ³⁰ E'inahu zama hanku Israeli vahe Ra Anumzamo'a anage huno hu'ne, Kagri naga'ene kagehe'i naga'mo'za pristi eri'zana erivava hugahaze hu'na hu'noanagi, anara osugahaze. Na'ankure Nagri'ma ra nagima namisamokizmia, ra zamagi zamigahue. Hagi Nagri nagima eri haviza hanamokizmia, zamazeri henkami atregahue. ³¹ Hagi antahiho, mago kna ne-eankina hanavetamia erinetrena, tamafahe'i hanavea eritra'neni tamagri naga'pina magore huno ranra vahera omanigahie. ³² Hagi tamagra negetma kanive neresage'na Israeli vahera asomura huzamantegahue. Hianagi tamagri naga'pina, magore huno ozafareno ranra vahera mani'nenageta ke vava osugahaze. ³³ Hagi ana hutesuge'zama ofri'zama magoke

magoke'ma manisaza vahe'mo'za zamasuzampi nemanisage'za, mofavrema kasezamantesaza mofavremo'za, ozafa ore'ne'za ame hu'za frigahaze. ³⁴ Hagi tare mofavreka'a Hopni'ene Finiasikea magoke zupage frisakenka, ana maka ke'nimo'a tamage hu'ne hunka antahigahane. ³⁵ Hianagi nagri kema antahinamisia pristi ne' azeri oti'nena, Nagri nagu'afine antahizampima me'nea kemofa amage anteno eri'zana enerino, miko zupa Nagrama huhamprinte'nua kini vahe'mofa avuga eri'zana erivava huno vugahie. ³⁶ Hianagi kagri naga'pinti'ma ofri'ma mani'namo'za miko zupa ana pristi ne'te e'za zamare'na emere'za, ne'zama nesunazana omaneanki hurantegeta pristi eri'zana enerita, breti ankrahe'a erita namneno hugahaze.

3

Ra Anumzamo'ma Samuelima ke hu'nea zamofa naneke

¹ Hagi Samueli'a mofavre mani'neni Elina aza huno Ra Anumzamofa avuga pristi eri'zana eri'ne. Hagi ana knafina rama'a kafufi Ra Anumzamo'a Israeli vahera keaga huozami'ne. Hagi magoke magoke knazupa, ava'nagna zana zamaveri hutere hu'ne. ² Hagi Elina avumo'a agafa huno asu higeno keso'e osuno, mago kinaga Ra Anumzamofa nompfi tafe'are mase'ne. ³ Hagi Ra Anumzamofa nompfi lamu tavi'ma rekruma hunte'naza tavi'mo'a asura osu'negeni, Samueli'a Hanavenentake Ra Anumzamofa huhagerafi huvempage ante vogisima me'nea seli mono nompfi mase'ne.

⁴ Anante Ra Anumzamo'a Samuelina agihegeno, Samuelia kenona huno, Ama mani'noe. ⁵ Nehuno anampinti Samueli'a otino Elinte vuno, na'anuku hanke'na oe, higeno Eli'a huno, Kagrira kea osu'noanki ete vunka umaso. ⁶ Hagi ete mago'ane Ra Anumzamo'a Samuelina agi higeno, Samueli'a otino Elinte vuno, Ama mani'noanki na'anuku hankena oe, higeno Eli'a huno, Nagra kea osu'noanki mofavrenimoka vunka umaso. ⁷ Hagi Samueli'a Ra Anumzamofona keno antahinora osu'ne. Na'ankure Ra Anumzamo'a kora agritera eama huno keaga higeno keno antahino osu'negu, anara hu'ne. ⁸ Hagi nampa 3 zupama Ra Anumzamo'a kema higeno'a, Samueli'a otino Elinte vuno, Kagrama kema hanana ama mani'noe huno ome asami'geno anante Eli'a antahi ama nehuno, Ra Anumzamo ama ana risera kea hunemie huno antahi'ne. ⁹ Hagi Eli'a anage huno Samuelina asami'ne, Ete vunka umasenegeni mago'enema kagima hanigenka, kenona huntanka Ra Anumzamoka eri'za vahekamo'na nentahuanki nasamio hunka huo, huno nesamino ete huntegeni Samueli'a vuno tafe'are umase'ne. ¹⁰ Hagi Ra Anumzamo'a tavaonte eme otino ko'ma hu'neaza huno, Samueliwe, Samueliwe higeno Samueli'a huno, Ra Anumzamoka eri'za vahekamo'na nentahuanki nasamio. ¹¹ Higeno Ra Anumzamo'a Samuelina asamino, Antahio Nagra menina Israeli vahepina, antari hanazaza eri fore hugahuankino iza'o ana zamofa agenkema antahisimo'a antri nehuno na'a fore nehie huno hugahie. ¹² Hagi Eli naga'ma zamazeri haviza hugahuema hu'na koro ke'ma huzmante'noa

kemofona amage ante'na agafareti eri agafa hute'na zamazeri haviza hume vu'na, ome vagaretega zamazeri haviza hu vagaregahue. ¹³ Hagi Eli naga'ma zamazeri haviza hugahuema hu'na kore kema huzmante'noa kemo'a mevava huno vugahie. Na'ankure agri mofavre'mokea kefo zanavu'znavama nehake'na, zanazeri haviza hugahuema huankea, agra antahino keno hu'neanagi, haviza neha'e huno znazeri fatgohu kea ozanasami'ne. ¹⁴ E'ina hu'negu Nagra huvempage huankino Eli naga'mo'zama kresramna hanaza ofaretiro, witi ofaretira nona hu'za kumi'zmia apaosegahaze.

¹⁵ Hagi anagama hutegenoa Samueli'a vuno umase'negeno vuno ko'atune. Hagi nanterana Ra Anumzamofa mono nomofa kafana ko'ma nehiaza huno anagi'neanagi Ra Anumzamo'ma ava'nagna zampima asami'nea nanekema Elima asami'zankura Samueli'a koro hu'ne. ¹⁶ Hianagi Eli'a kezatino, Nenamofa Samueliwe, higeno Samueli'a kenona huno, Ama mani'noe. ¹⁷ Higeno Eli'a Samuelina antahigeno, Na'ane huno Ra Anumzamo'a kasaminefi ana nanekea magore hunka eri fra'okinka nasamio? Hagi kagrama ana mika nanekema eri frakisankeno'a Ra Anumzamo'a kagrira mago'ene knazana erinte agofetu huno kazeri haviza hugahie. ¹⁸ Anage higeno Samueli'a Ra Anumzamo'ma asami'nea nanekea maka asami vagaregeno, Eli'a ana kenona huno, Atregeno Agra'a Ra Anumzamoke agri'ma avesi'nia zana hino.

¹⁹ Anama hutegenoa Ra Anumzamo'a Samueli'ene mani'negeno nena huno rana

nehigeno, maka nanekema Samueli'ma hu'nea nanekemo'a amnezanknara osu'ne. ²⁰ Hagi noti kaziga Dani kumateti agafa huteno, vuno sauti kaziga Bersiva kumate'ma mani'za uhanati'naza maka Israeli vahe'mo'za Samuelinkura Ra Anumzamofu kasnampa ne' efore hie hu'za hu'naze. ²¹ Hagi Ra Anumzamo'a Sailo kumatera seli mono nomp mago'ene Samuelintera efore huno kea eme asamitere hu'ne.

4

Filistia vahe'mo'za ha' hu'za huhagerafi huvempage vogisi eri'naza naneke

¹ Hagi Samuelima miko ke'ma Israeli vahe'ma zmasamige'za antahite'za hatera vu'naze. Hagi ana knafina Israeli vahe'mo'za Filistia vahe ha' huzmante'naku Ebenesa kumate seli no ome ki'za mani'nage'za, Filistia vahe'mo'za Afeki kumate seli nona eme ki'za mani'naze. ² Hagi Filistia vahe'mo'za rama'a sondia vahe zamazeri retrotra hute'za, avazuhumpi hu'za nevu'za, Israeli vahera tusi'a ha' ome huzamante'za 4 tauseni'a sondia vahe ana zupa zamahe fri'naze. ³ Hagi Israeli sondia vahe'mo'zama ha'tetima azage'za kva vahe'mo'za hu'za, na'a higeno Ra Anumzamo'a tatregeno Filistia vahe'mo'za hara hutagateraze? Hagi tagra Ra Anumzamofu huhagerafi huvempage vogisia Sailo kumatetira omerineta hatera nevanunkeno, ha' vahetimo'za tahe'zankura ana zamo tagu'vazigahie.

⁴ Anagama hute'za sondia vahe huzmantage'za Sailo kumatetira Ra Anumzamofu huhagerafi huvempage vogisima tarega kazigama Serobimi

ankerontrema mani'nakeno Anumzamo'ma amu'nompima nemania vogisia ome eri'naze. Hagi Elina tare mofavrearare Hofani'ene Finiasikea ana hugagerafi huvempage bogisine e'na'e.

⁵ Hagi seli nonkuma'ma ome ante'za mani'nafima ana huhagerafi huvempage vogisima eri'za ehanatizage'za, Israeli vahe'mo'za kezanke hu'za rankema hu'naza agasamo'a mopa azeri tore hu'ne. ⁶ Hagi ana agasankema Filistia vahe'mo'zama nentahi'za, Hibru vahe seli nonkumapina naza fore nehie, hu'za hu'nazanagi henkama antahi'zana Ra Anumzamofu huhagerafi huvempage vogisi Hibru vahe'mo'za eri'za e'nazanke antahi'naze. ⁷ Hagi Filistia vahe'mo'za tusi koro nehu'za amanage hu'naze, Israeli vahe'mokizmi mago anumzazamimo seli nonkuma zamifina e'ne, hu'za nehu'za e'inahukna zana kora nonkonaza forehie. ⁸ Tagra tusi'a hazenkefi manigahu'ne, iza taza huno hankavenentake anumzazmimofo azampintira tavretregahie? E'i ruzahu ruzahu knazanteti ka'ma kopima Isipi vahe'ma zamazeri haviza hu'nea anumzane. ⁹ Hagi Filistia vahe'mota ru Hibru vahe'mo'zama tagri kazokzo eri'zama eri'nazankna huta, tagra zamagri kazokzo eri'za erisunki, vene'ne mani'nonanki oti hanaveti'neta hara huzmantesune. ¹⁰ Hagi ana zupa Filistia vahe'mo'za hanavetiza hara hu'za Israeli vahera zamarotago hu'za rama'a vahe 30 tausen'a zamahe fri'zageno manizama'amo'za atre'za fre'za seli nonkuma zamirega vu'naze. ¹¹ Hagi ana zupage huhagerafi huvempage vogisia Filistia

vahe'mo'za zamahe'za nehanre'za, Elina tare ne' mofavre'ararena Hopnine Finiasinena zanahe fri'naze.

Eli'ma fri'nea zamofo naneke

¹² Hagi ana zupage Benzameni nagapinti mago ne'mo ha'ma nehazafinti atreno agareno Sailo kumate vuno kukena'a ome tagoto tagatu nehuno, kugusopa kateno anumpi netreno, asunkura hu'ne. ¹³ Hagi Eli'a nemanía tra'a erino eme anteno kante mani'nenó negeno, Ra Anumzamófo huhagerafi huvempage vogisigura tusi aghesá nentahino asunku nehigeno, ana ne'mo'a kumapina ufreno ana nanekea zamasamige'za ana rankumapi vahe'mo'za tusi zavi krafa hu'naze. ¹⁴ Hagi ana kumapinti'ma zavi krafagema hazanke'ma Eli'ma nentahino, nazafore nehie? Huno nehigeno ana ne'mo'a ame huno eno ana nanekea eme asami'ne. ¹⁵ Hagi ana knarera Eli'a 98'a kafu higeno, avumo'a asu hu'negeno keso'e osu'ne. ¹⁶ Hagi ana ne'mo'a Elina asamino, Nagra ha'pintira meni ama e'noe, higeno Eli'a huno, mofavrenimoka inankna ha'mo'a nehifi nasamio? ¹⁷ Higeno ana kema erino e'nea ne'mo'a Elina asamino, Israeli vahe'mo'za kore atre'za frageno, Filistia sondia vahe'mo'za tusia vahe zamahazageno, anampina tare ne' mofavreka'ararena Hopnike Finiasikea frikeno, hago huhagerafi huvempage vogisia Filistia vahe'mo'za eri'naze. ¹⁸ Hagi Anumzamófo huhagerafi huvempage vogisima eri'naze ke'ma Eli'a nentahino'a amagenaregati traka huno umasegeno, rankumamófo kafante

aheno ananke rehantagigeno fri'ne. Na'ankure agra ranafaregeno avufamo'a kna hu'ne. Hagi Eli'a 40'a kafufi Israeli vahe kva mani'ne.

¹⁹ Hagi Finiasi nenaro'a amu'ene hu'nenno mofavre ante'za nehia knafi anazana fore higeno, ana a'mo'ma antahiana Ra Anumzamofu huhagerafi huvempage vogisi'a ha' vahe'mo'za erizageno, nenofero ne'ma frigeno, neve'ma fria kema nentahino'a ame huno ata negrigeno renareno mofavrea kasente'ne.

²⁰ Hagi mofavrema kasenenteno fri'zama nehigeno'a, mofavrema azahunu antenemia a'mo'a asamino, ne' mofavre kasentananki korora osuo, huno asamianagi, ana kenona'a osu'ne.

²¹ Ana higeno ana mofavremofu agi'a Ikabotie huno antemineankino, ana agimofu agafa'a Israeli vahe'mota Anumzamofu hanavemo'a hagu tatre'ne hu'ne. Na'ankure Anumzamofu huhagerafi huvempage vogisia erizageno, nenanofero nera hagu fri'geno neve'enenana fri'negeno'e.

²² Hagi ana amo'a hunu, Anumzamofu hanavemo'a hagu Israeli vahera tatre'ne. Na'ankure Anumzamofu huhagerafi huvempage vogisia hagu ha' vahe'mo'za eri'naze.

5

Filistia vahepima huhagerafi huvempage vogisima umane'nea zamofu naneke

¹ Hagi Filistia vahe'mo'za Anumzamofu huhagerafi huvempage vogisia ha'ma hu'za Ebeneza kumatetima erite'za, eri'za vu'za Asdoti kumate uhanati'naze. ² Anama hute'za Filistia vahe'mo'za Anumzamofu huhagerafi

huvempage vogisia eri'za havi anumzazimimofu Dagoni mono nompfi mareri'za, ana havi anumzazamimofu asoparega tava'oma'are ome ante'naze. ³ Hagi Asdoti kumate vahe'mo'za nanterama oti'za eme kazana Dagoni havi anumzamo'a mopafi traka huno avugati Ra Anumzamofu huhagerafi huvempage vogisimofu avuga mase'nege'za eme ke'za antri nehu'za, ete eri'za noma'are ome retrurente'naze. ⁴ Hianagi ete'za anante nanterama oti'za eme kazana ete mago'ane Dagoni havi anumzamo'a traka huno Ra Anumzamofu huhagerafi huvempage vogisimofu avuga avugosaregati mase'nege'za ke'naze. Hagi ana Dagoni havi anumzamofu aseni'ane azantremokea ruhantagike kahantrate me'nazageno avufga'amoke me'ne. ⁵ E'ina agafare meninena Dagoni havi anumzamofu pristi vahe'mo'zane amane vahe'mo'zama ana Dagoni havi anumzamofu mono no kafante'ma unefre'za, ana kaha tratera zamaga ore'za takauneraze.

⁶ Hagi Asdotima mani'naza vahe'ene, tva'ozamire'ma me'nea kumatamimpi vahe'enena Ra Anumzamo'a azana rusuteno usgenkna namunteti zamazeri haviza hu'ne. ⁷ Hagi anazama fore'ma hiazama Asdoti vene'nemo'za nege'za amanage hu'naze, Israeli vahe Anumzamofu huhagerafi huvempage vogisia tagranena omanenianki, erita ome atresune. Na'ankure Agra azana rusuteno hara huneranteno, Dagoni havi anumzantinena hara hunente. ⁸ Hagi Filistia mopafima mika 5fu'a kuma'ma kvama hu'naza vahezaga ke hutru hu'za

amanage hu'naze, ama Israeli vahe Anumzamofu huhagerafi huvempage vogisia na'a hugahune? Hazageno ana ranra kva vahetamimo'za kenona hu'za, Israeli vahe Anumzamofu huhagerafi huvempage vogisia Gati kumate erita viho, hazage'za Israeli vahe Anumzamofu huhagerafi huvempage vogisia eri'za Gati kumate vu'naze. ⁹ Hianagi ana huhagerafi huvempage vogisima eri'za Gati kumate'ma vazageno'a, ana kumapi vahera ositeti'ma vuno ra vahete'ma vu'neana Ra Anumzamo'a azana rusuteno usagenkna ranra namunteti zamazeri haviza nehige'za tusi zamagogogu hu'naze. ¹⁰ Ana hige'za ana huhagerafi huvempage vogisia huzmantazage'za eri'za rankumate Ekroni vu'naze. Hianagi Ekroni vahe'mo'za rankege hu'za amanage hu'naze, Israeli vahe Ra Anumzamo'a vahetia zamahe friku higeta ama huhagerafi huvempage vogisia erita neaze. ¹¹ Hagi miko Filistia ranra kva vahetamina ete ke hutru hu'za amanage hu'za zamasami'naze, amafintira Israeli vahe Anumzamofu huhagerafi huvempage vogisia huzmantenke'za eri'za kuma'arega ometreho. Ana'ma osanazana tagri vahe'mo'za rama'a frigahaze. Na'ankure Ra Anumzamo'a azana rusuteno hara hunezmantege'za, ana kumapi vahe'mo'za fri'zankura tusi koro hu'naze. ¹² Hagi zamahema ofri'nea vahera usagenkna namunteti zamazeri haviza hige'za zamaza huzankura krafage hazageno anagamu monarega mareri'ne.

6

Filistia vahe'mo'za huhagerafi huvempage

vogisima ete atrazageno Israeli vahetega vu'nea naneke

¹Hagi 7ni'a ikampi Filistia vahe'mokizmi mopa-fina Ra Anumzamofu huhagerafi huvempage vogisimo'a me'ne. ²Filistia vahe'mo'za pristi vahe'ene avune vahe'zamia kehazage'za age'za amanage hu'za zamantahige'naze. Inankna huta Ra Anumzamofu huhagerafi huvempage vogisia atre'nunkeno kuma arega vugahie? ³Hazageza ana pristi vahe'ene avune vahe'mo'za zamasami'za, Israeli vahe'mokizmi Anumzamofu huhagerafi huvempage vogisia annea atresage'za eri'za ovugahazanki, kumi ofama huzantamine eri'neta erita viho. Hagi anama hanageno ana knazamo'ma vaguesigeta, ama knazana Anumzamo neramie huta antahigahaze. ⁴Hagi ana kenona zamire zamantahige'za, inankna zantimi kumi ofa eri'neta vugahune? hu'za hazage'za, golireti 5fu'a usagenkna namu tro nehuta, 5fu'a kfa golireti tro huta erita viho. Na'ankure anahu knazamo'a tamagri'ene 5fu'a kini vahetaminte'enena efore hu'ne. ⁵Hagi mopatami tamazeri haviza hu'negu 5fu'a usgenkna namuna golireti tro nehuta, ne'zama neno erivagarea kafaramina 5fu'a golireti tro huta Israeli vahe'mofo Anumzamofoma ami'nageno'ma ra agima erisuno'a, azama rusuteno tamagri'ene anumzatamine mopatamia azeri havizama nehiazana osugahie. ⁶Hagi nahigeta Isipi vahe'mo'zane Ferozama hu'nazaza huta tamagu'a azeri hankavenetize. Zamagra Israeli vahe'ma zamazerizana Anumzamofu antahintahi zami'a zamazeri savri huno knazana

zamige'za zamatrazage'za vu'naze. E'ina hu'negu tamagra e'izanku nentahita amefira huomiho. ⁷ Hagi menina kasefa karisi retro nehuta, anenta'ma antekema amima nemisia tare bulimakao afutrema kora zanagumpina agare namara zafa erinteno reonte'nesia suzantre zanavreta zanarente tragotenteta anenta'a ramina zamavareta kegina agu'afi ome zamatreho. ⁸ Hagi ana karisifi Ra Anumzamofu huhagerafi huvempage vogisia eri nenteta kumi'ma apasente ofe hutama golireti'ma kfone usagenkna namuma tro hu'naza zantamina mago vogisifi anteta erinenteta, ana bulimakaontrena zamatrenkene ana karisia avazuhuke vi'o. ⁹ Hagi kva hu'neta negenkeno ana bulimakaomokema Bet-Semesi mopa kazigama vanigeta, e'i Ra Anumzamo ama knazana neramie huta antahigahune. Hagi ana'ma osina, agraragisa fore nehie huta antahigahune.

¹⁰ Hagi ana vahe'mo'zama ana kema nentahi'za tare a' bulimakaontrena zanavre'za karisire renente'za, anentazani'a zamavare'za bulimakao kegina agu'afi ome atre'naze. ¹¹ Hagi Ra Anumzamofu huhagerafi huvempage vogisine anama golireti'ma tro hu'naza kafane usagenkna namunema ante'naza vogisia karisifi erinte'naze. ¹² Hagi ana bulimakaomokea kana atre'ne vugantigama osu Bet-Semesima me'nea kazigama vu'nea kante vufatgo hu'ne nevu'ne krafa hume vu'na'e. Hagi anama huke nevakeno'a Filistia kva vahe'mo'za zanavariri'za Bet-Semesi mopa atupare ome zanatre'naze.

¹³ Hagi ana knazupa Bet-Semesi vahe'mo'za

hoza agupofi witi hoza nehamare'za kesga hu'za huhagerafi huvempage vogisima nege'za, tusi'a muse hu'naze. ¹⁴ Hagi ana bulimakaomokea Josua hozafi Bet-Semesi ehanatike ra have me'nea asoparega emani'na'e. Hagi ana karisia taganavazi'za Ra Anumzante kresramana vunte teve eri'za, ana tare bulimakaontrena znahe'za Ra Anumzamofonte kresramana vu'naze. ¹⁵ Hagi pristi vahe'mo'za Ra Anumzamofu huhagerafi huvempage vogisine, golireti'ma tro'ma hu'naza kfane usagenkna namunema ante'naza vogisia eri'za ra have agofetu ante'naze. Ana hute'za ana zupa Bet-Semesi vahe'mo'za Ra Anumzamofontega kre fanane hu ofa nehu'za mago'a ofanena kresramna vu'naze. ¹⁶ Hagi 5fu'a Filistia kva vahe'mo'za anazama hazazana kete'za ete ana zupage kuma'zamirega Ekroni vu'naze.

¹⁷ Hagi Filistia vahe'mo'za mago mago kumazamire Gazagi, Asdotigi, Askelonigi, Gatigi Ekronigi hu'za zamente zamente golireti usgenkna namuna tro hu'za Ra Anumzamofontega kumizmima apasezmante ofa ante'naze. ¹⁸ Hagi 5fu'a golireti'ma kfa tro'ma hu'za ante'nazana 5fu'a kva vahe'mo'zama kegava hu'naza rankumatamima Ra Anumzamofu huhagerafi huvempage vogisima antazageno'ma me'nea kumataminte huhampri'za tro hunte'naze. Hagi ra havema Josua hozafima me'nea havemo anazama fore'ma hu'nea zamofu avame'zana me'neankino meninena me'ne.

¹⁹ Hianagi Ra Anumzamo'a 70'a Bet-Semesi vahera zamahe'ne. Na'ankure Ra Anumzamofu huhagerafi huvempage vogisimofu agu'afinka

ke'naza zante anara hige'za 50 tausen'a vahe'mo'za rama'a vahe'ma fri'naza zanku tusi zamasunku hu'za zavira ate'naze. ²⁰ Hagi Bet-Semesi vahe'mo'za amanage hu'naze, iza ruotgema hu'nea Ra Anumzamofu avurera otigahie nehu'za, iga ama huhagerafi huvempage vogisia atre'nunkeno vugahie. ²¹ Anage nehu'za ke erino vu vahera huzmantage'za vu'za Kiriati Jearimi vahera amanage hu'za ome zmasami'naze. Hago Filistia vahe'mo'za Ra Anumzamofu huhagerafi huvempage vogisia eri'za eme atrazanki emerita kumatamirega viho, hu'za kea atre zamante'naze.

7

¹ E'ina hige'za Kiriati Jearimi vene'nemo'za ana huhagerafi huvempage vogisia eme eri'za kuma'zamirega vu'za, Aminadapu noma agonare me'nere ome ante'naze. Ana nehu'za ana ne'mofo nemofo Elisana pristi azeri otizageno pristia manino kegava hu'ne. ² Hagi 20'a kafunaza za'zate huhagerafi huvempage vogisimo'a Kiriati Jearimia me'negeni, Israeli vahe'mo'za Ra Anumzamo'a tatre'ne hu'za krafagea hu'naze.

Samueli Israeli vahe kegava huzmante'nea zamofu naneke

³ Hagi Samueli'a miko Israeli vahekura amanage hu'ne, Tamagrama Ra Anumzamofu fonte'ma tamagu'areti huta tamagu'ama rukrahe'ma nehuta, miko ru anumzantamine Astaroti havi anumzamofu amema'ama amu'nontamifima me'neana eri netreta Agriteke'ma mono'ma huntisageno'a, Agra

Filistia vahe zamazampintira tamaza huno tamavregahie. ⁴ Hige'za Israeli vahe'mo'za Bali havi anumzane Astaroti havi anumzana amu'nozamifintira erinetre'za Ra Anumzanke monora hunte'naze.

⁵ Hagi Samueli'a Israeli vahera amanage huno zamasami'ne, Mika'mota Mispa omeri atru hinke'na tamagri tamagi eri'na Ra Anumzamofontega nunamuna ha'nenno. ⁶ Hagi Mispama emetru hute'za, tinkerifinti tina ome afi'za Ra Anumzamofu avuga eme tagi'naze. Hagi ana knazupa ne'zana a'o nehu'za, nunamuna hu'za kumi'ma hu'naza zanku huama hu'za zamasunku nehu'za amanage hu'naze, tagra Ra Anumzamofontera kumi hu'none. Hagi Samueli'a Mispa mani'nenno Israeli vahera keaga refko huzmante kva vahera mani'ne.

⁷ Hagi Israeli vahe'mo'za Mispama emeri atru nehaze kema Filistia kva vahe'mo'zama nentahi'za, Israeli vahe ha' huzamantenaku sondia vahera zamavare'za e'naze. Hagi ana nanekema Israeli vahe'mo'zama nentahi'za, tusi koro nehu'za zamagogogu hu'naze. ⁸ Hagi Israeli vahe'mo'za Samuelina asami'za, ontaganenka Ra Anumzana tagri Anumzamofontega mago'ene hanavetinka nunamuna nehugeno, Filistia vahe zamazampintira tagu'vazino. ⁹ Anage hazageno Samueli'a mago ami'nenea anenta sipisipi ahenno Ra Anumzamofonte maka kresramana nevuno, Israeli vahe'mokizmi zamagi erino hanavetino nunamuna higeno, Ra Anumzamo'a antahimi'ne. ¹⁰ Hagi ana'ma huno kresramana nevig'e'za, Filistia vahe'mo'za Israeli vahera ha' huzamante'naku e'naze. Hianagi ana zupa

Ra Anumzamo'a monagemo hiaza huno kea nehige'za Filistia vahe'mo'za savri nehu'za na'a fore nehie hu'za neginagi nehazageno, Israeli vahe'mo'za hara huzamagatere'naze. ¹¹ Hagi Israeli vahe'mo'za Filistia vahera zamorotago hu'za Mispa atre'za Bet-kar kumapi nevu'za Filistia sondia vahetamina zamazeri'za zamahe fri'naze.

¹² Hagi Samueli'a Mispa kuma'ene Seni kuma'mofo amu'nozani fi have erino asenenteno amanage hu'ne, Amarera Ra Anumzamo taza hu'nerere, nehuno Ebenize huno agi'a antemi'ne.

¹³ Hagi Filistia vahe'mo'za mago'ane Israeli vahera hara eme huozamante'naze. Hagi Samueli'ma kvama mani'nea knafina, Ra Anumzamo'a azana rusuteno Israeli vahera zamaza huno Filistia vahera hara huzamante'ne.

¹⁴ Hagi Israeli vahe kumatamina, Ekroniti vuno Gatima ome atre'nea kumatamima Filistia vahe'mo'zama ko'ma zamahe'za hanare'za eri'nazana, ete Israeli vahe'mo'za eri'naze. Ana hazageno Israeli vahe'mo'za Amori vahe'enena hara osu fru hu'za mani'naze. ¹⁵ Hagi Samueli'ma mani'nea knafina Israeli vahetera kva mani'nenno, keaga refko nehuno kegava huzmanteno neno efri'ne.

¹⁶ Hagi kafure kafurera Samueli'a Betelima, Gilkalima, Mispa kumatamimpi kagino vano nehuno, vahe'mokizmi kea antahino refako huzmantetere hu'ne. ¹⁷ Hagi ete kuma'aregama Ramama nevuno'a, anazanke huno vahe'mofo keaga refako hu'ne. Hagi Rama kumate Ra Anumzamofu kresamana vu ita tro hunte'ne.

Israeli vahe'mo'za kinigu antahige'naza naneke

1 Hagi Samueli'ma ozafama nereno'a keaga refakoma hu kva vahera nemofokizni huhampri zanante'ne. 2 Hagi ese ne' mofavre'mofo agi'a, Joeli'e. Hanki henka ne'mofo agi'a, Abija'e. Zanagera Berseba kumate keaga refako hu kva vahetre mani'na'e. 3 Hianagi ana netremokea neznafa'ma hu'neaza huke kva eri'zana e'ori'na'e. Zanagera tamage huke eri'zana e'orina'anki, havi kazigati oku'a zagoreti'ma masavema zanamiza hazankaziga anteke keaga refko huke zamaza hu'na'e. 4 Ana'ma hake'za miko Israeli ranra vahe'mo'za eri hantage'za Samuelinte Rama kumate vu'za, 5 amanage ome hu'naze, Kagra hago ozafare'nane, tare negamofokea kagrama nehanaza huke eri'zana e'ori'anki, mago'a kumapi vahe'mo'zama nehazaza hunka kini huhamprintegenotagrira kegava huranteno. 6 Hianagi kini vahe azeri otigeno kegava hurantenoma hu'za hazankegura Samueli'a musena osuno, Ra Anumzamofontega nunamuna higeno, 7 Ra Anumzamo'a Samuelina asamino, na'anema hu'za vahe'mo'za hanaza kante antenka amane anazana huo. Na'ankure zamagra kagri zamefira hunogamizanki, Nagri zamefira hunenami'za, Nagrikura kinitia omanisie hu'za nehaze. 8 Hagi Isipitima zamavare atiramina e'noregati anazana hu'za ne-eza Nagrira zamefi hunenami'za ru anumza avariri'za monora hunente'za eri'zama'a erinte'za e'nazanki'za, anahukna kagri'enena hunegantaze. 9 Hagi kagra ke zamia amage antenka kini ne' azeri

otigeno, kegava huzmanteno. Hianagi kini ne'mo'ma kegavama huzmanteneno'ma maka avu'avazama huzmantesia zamofa nanekea zamasamio. ¹⁰ Higeno Samueli'a kini vaheku'ma eme antahigaza vahera, Ra Anumzamo'ma asamia nanekea miko zamasami vagare'ne ¹¹ Hagi Samueli'a zamasamino, Amanahu'za kinima manino kegava huramantesia ne'mo'a hugahie. Agra miko mofavretamia avreno hosi afu'ama eri'zama ha'ma ome hanaza vahe nezamanteno, karisima eri'za nevu'za ha'ma hu vahe zamavarentesige'za mago'amo'za agri karisimofa avuga ugote'za vugahaze. ¹² Hagi mago'a zamavareno 1tauseni'a sondia vahete kva nezamanteno, mago'a zamavareno 50'a sondia vahe kva vahe nezamanteno, mago'a zamavareno hozama erino ante vahe nezamanteno, mago'a zamavareno hozama hamare vahe nezamanteno, mago'a vahera zamavareno ha'zane kevema trohu vahe nezamanteno, mago'a zamavareno karisimofa mikazama tro hu vahe zamantegahie. ¹³ Hagi mofa'netamia mago'a zamavareno manantake zama retro'ma hanagu nezamateno, mago'a zamavareno ne'zama kre vahe nezamanteno, mago'a zamavareno bretima kre vahe zamantegahie. ¹⁴ Hagi knare hu'nenia witi hozama, knarema hunenia waini hozama, knare'ma hunenia olivi hozanena erino agra'a eri'za vahe zamigahie. ¹⁵ Hagi 10ni'a kevuma witine wainima ante'nenafintira mago'kevu erino eri'zama'a kegava nehaza vahe'ane eri'za vahe'a zamigahie. ¹⁶ Anahunkna huno ve kazokzo eri'za

vahe'ene a' kazokzo eri'za vahe'ene, hanave nehazavene, knare'ma hu'nenia donkiramine bulimakaotamia zamavareno agra'a eri'za kante zamantegahie. ¹⁷ Hagi agra 10ni'a bulimakao afu kevu ante'nesafintira mago kevua agra nevreno, tamagria kazokzo eri'za vahe tamavrentegahie. ¹⁸ Hagi ana'ma hanigeta Ra Anumzamofona krafage hunteta tamagrama huhampri'naza kini ne'mofo azampintira tazahunka tavro huta nunamuna hugahazanagi, Ra Anumzamo'a tamaza osugahie. ¹⁹ Anagama Samueli'ma hige'za, ana ke'a ontahi'za zamagra hu'za, tagrira kini ne'mo kegava hurante'niegu tave'sie. ²⁰ E'ina hanigeta ruga'a kumate vahe'mo'zama nehazaza huta kinimofo kvafi mani'nunkeno agra'a vugota huranteno, hatera tavreno vugahie.

²¹ Hagi ana miko kema hazana Samueli'a antahiteno ana miko kea Ra Anumzamofa ome asami'ne. ²² Hagi Ra Anumzamo'a amanage huno Samuelina asami'ne, zamagri ke antahinka mago kini zamio. Anage higeno Samueli'a miko va-hera huzmantege'za kuma'zamirega vu'za e'za hu'naze.

9

Kini mani'nogu Samueli'a Solina masave frenteno huhamprinte'nea naneke

¹ Hagi magora rama'a feno ante'nea nera Benzameni naga nofipinti ne'mofo agi'a Kisi'e. Hagi Kisina Abieli kasentegeno, Abielina Zerori kasentegeno, Zerorina Bekorati kasentegeno, Bekoratina Afia kasente'ne. Ana hu'neankino Kisi'a rama'aza anteno agi me'nea ne' mani'ne.

² Hagi Kisi'a ne' mofavre ante'neankino, hentofa nehazavegino agra za'za huno maka Israeli vahera zamagatere vagare'neankino, agi'a Soli'e. Israeli vahe'mokizmi amu'nompina magore huno agrikna nera omani'ne. ³ Hagi mago knafina Kisi donki afutamimo'za fanene hu'nazageno nemofo Solina asamino, mago eri'za vahe nevrenka vunka ana donki afuzagagu ome hako.

⁴ Higeno Soli'ene eri'za ne'ane hakeke Efraemi agona kokampina nevune, Salisa uhanati'na'anagi magore huke hakeke eriforera osu'na'e. Anantetira hakeke Salimi vuna'anagi hakeke eri fore osuke netreke, Benzameni naga'mokizmi kumatamimpi vu'na'anagi onketfa hu'na'e. ⁵ Hagi anantetira hakeke Sufu kaziga uhanatiteke, Soli'a eri'za ne'a asamino, Ru nenfa'a donki afuku'ma aghesa antahintahima nehiamama agatereno tagrikura aghesa antahinigi egeta ete kumatega va'maneno. ⁶ Hianagi eri'za ne'mo'a amanage hu'ne, Ko, antu kumatera magora Ra Anumzamofa eri'za nera mani'neankino vahe'mo'za kesaga hunentaza nere. Hagi mika zanku'ma fore hugahiema nehiazamo'a fore nehia neki, egeta antu ana nete va'manenkeno, amaretira inante vugahu'e agra tasamigahie. ⁷ Hagi Soli'a eri'za ne'amofona amanage huno kenona hunte'ne, Tagra knare Ra Anumzamofa eri'za netera vugahuanagi, naza muse zana eri'neta omenemita hugahue. Hagi hago ne'zama eri'no'a zana nevagare'noe. Hagi tavatera musezama amisu'azana omane'ne. ⁸ Anage higeno ete eri'za ne'amo'a Solina kenona hunteno, Ko, ama kunifina osi'a

silva zagoa eri'noankita Ra Anumzamofu vahe'mofona aminukeno inante tagra vugahu'e agra tasamigahie. ⁹ (Hagi ana knafina Israeli vahe'mo'za Anumzamofontegati'ma keagama erinakura, enketa avune vahe ome kamaneno nehaze. Hagi korapara avune vahere hu'za nehazanagi, menina Anumzamofu kasnampa vahere hu'za nehaze). ¹⁰ Hagi Soli'a eri'za ne'agura anage hu'ne, Knare ke hananki vanu'e. Anage higeke Anumzamofu vahe'ma nemanirega vu'na'e.

¹¹ Hagi agonarega umarerike rankumatega nevakeno ana kumapinti tifinaku atineramiza mofa'nezaga ome zamantahigeke anage hu'na'e, avune nera mani'neo? ¹² Hakeno ana mofa'nemo'za kenona hu'za, izo meni avune nera tagri kumapina e'neni kresramana vu ofa nehu'za ruotge ne'za nenaku nehaza vahe zamavareno agonarega vu'za nehianki, ame huta ko vi'o. ¹³ Hagi ne'zama nenaku agonarega mareorinesigeta kumapima ufresuta'a ome tutagiha huntegaha'e. Hagi zamagima hu'nea vahe'mo'za ne'zana one avega ante'zma mani'nenageno uhanatino asomu kea ome hutena negahaze. Hagi hantaka huta vanuta'a ome kegaha'e. ¹⁴ Hagi zanagra kumapi ufreke nevuke, Samueli'a agonarega mono'ma nehaza kumatega vunaku ne-egeke ome ke'na'e.

¹⁵ Hagi Soli'ma ome'negeni ko oki Ra Anumzamo'a Samuelina asamino, ¹⁶ okina ama ana knare Benzameni mopafinti mago nera hunta'nenkeno kagrite egahie. Hagi kagra masave frentenka azeri ruotage hugeno

Israeli vaheni'arera kva mani'neni Filistia vahe'mo'zama zamazeri havizama nehaza zamazampintira zamagu vazigahie. Na'ankure zavi krafagezmia Nagra nentahi'na vaheni'a antahinezamue. ¹⁷ Hagi Samueli'ma Solima negegeno'a Ra Anumzamo'a Samuelina asamino, E'i'na neku kasami'noankino agra vahe'nirera kegava hugahie.

¹⁸ Higeno Soli'ma kuma kahante Samuelima tutagiha hunenteno'a antahigeno, Inantega avune ne'mofo nona me'ne huno Samuelina antahige'ne? ¹⁹ Higeno Samueli'a kenona hunteno, Nagra ama'na avune nera mani'noanki, ete vugeta agonarega marerimaneno. Hagi menina nagrane ne'zana nenenka oki nantera katra'neni vugahane. Hagi kagra'ma kagesa antahi'nana zantamina kasamivaregahue. ²⁰ Hagi donkima fananema higeno 3'a knama evu'nea zankura kagesa ontahio, ko hake'za erifore hu'naze. Hagi menina Israeli vahe'mo'za kagri'ene negafa nagaku'ene amuhara nehaze. ²¹ Hagi Soli'a kenona amanage hu'ne, Israeli naga nofipina Benzameni nagara osi naga manizageno, ana agau'afina nagri naga'mo'za osi'a naga mani'none. Hagi nahigenka e'inahu kea nehane? ²² Hagi Samueli'a, Soline eri'za ne'anena nezanavreno vuno vahe'ma kehige'za emani'naza nompfi ufreno, ese trate ome zanante'ne. Hagi anampinka 30'a vahe naza mani'naze. ²³ Hagi Samueli'a ne'zama negrea nera asamino, rure antese huo hu'nama kasami'noa afu ame'a erinka eme namio. ²⁴ Higeno ne'zama negrea ne'mo'a afu aga'a erino

Soli avuga eme ante'ne. Hagi Samueli'a Solina amanage huno asami'ne, Vahetamima kema nehu'na, kagri suzane hu'na antegante'noanki, amama zamagima huge'za aza vahe'ene ne'zana no. Higeno Soli'a ana zupa Samueli'ene ne'zana ne'ne. ²⁵ Hagi anantetira kumate'ma eramizageno'a Samueli'a nomofo agofetu Soli'enena keaga huteno, noma mase'niazana retro huntengeno mase'ne. ²⁶ Hagi kotu avame Samueli'a otino Solina kehuno, Otige'na kazeri retrotra hanena kumakarega vuo. Higeno Soli'a otino Samueli'ene magoka kantega vu'na'e. ²⁷ Hagi kumapinti'ma utiraminaku'ma nehu'za Samueli'a Solina amanage huno asami'ne, ko huntengeno eri'za nekamo'a tatreno vugoteno nevina, kagra amare osi'agna nagrane mani'nege'na Ra Anumzamo nasami'nea kea huama hu'na kasami'nenno.

10

Samueli'a Solina kini mani'nogu maseve frente'nea naneke

¹ Anante Samueli'a masave tafena erino masavena Soli anumpi taginteteno, antako hunenteno anage hu'ne, Amanahu'zama huana, Israeli vahe'a kegava hanane huno Ra Anumzamo'a kini kazeri otie. ² Hagi menina natrenka vunka Reselima asente'naza mopamofo agente'ma Zelza Benzameni naga'mofo moparega uhanati'nunka, tare netre ome zanagenakeno, zanagra kasamike hakenkama vu'nana donki afura hago hake'za eri fore hu'naze huke kasamigaha'e. Hagi negafa'a donki afutaminkura

agesa ontahino, kagriku tusi agesa nentahino, nankna hu'na mofavreni'a kegahue huno nehuno mani'ne. ³ Hagi anantetira vunka Taboria ra oki zafa agafare uhanatigahane. Hagi anantera 3'a vene'nemo'za Anumzamofomo ome hunte'naku Beteli nevanagenka ome zanagegahane. Magomo'a 3'a agaho meme afu'zaga avrena, magomo'a 3'a breti erina, mago'mo'a waini tintafe eri'ne'za mareri'za nevanagenka ome zamagegahane. ⁴ Hagi ana venenemo'za negagesu'za kazeri frufra hunegante'za tare Bretia kamigahazanki, ana tare Bretia erio. ⁵ Hagi anantetira Filistia sondia vahe'mo'zama Ra Anumzamofomo agonare Gibeama kuma eme ante'za mani'nare vugahane. Hagi ana kumapima ufrenunka mago'a kasnampa vahezaga agonaregati ne-eza zamagra zamazampina laire nehaza zavenane hapue nehaza zavenane, nase'nasepane, konkene, eri'ne'za ahe'za ne-eza kasanampa kea hu'za ne-esaza vahe ome tutagiha huzmantegahane. ⁶ Hagi anante Ra Anumzamofomo Avamu'mo kagripi hanavenentake huno efresigenka, kagranena kasanampa ke nehunka, ruzahunka ruzahu vahe efore hugahane. ⁷ Hagi kagrite'ma ana avame'zama efore'ma hanigenka ketesunka, inankna hu'na vahera zamazama hanugenoknare hugahie hunka kagesama antahi'nana zana, amane hugahane. Na'ankure Ra Anumzamomo'a kagranemanineno kza hugahie. ⁸ Hagi anantetira Gilgali vugotenka uraminka nevu'ge'na, Nagra anantega eme kagranena kre fanane hu ofane, rimpa fru ofanena kresramana

vugahue. Hagi 7ni'a zagegna navegantenka mani'nege'na kagritega e'na nazanoma hanana zana eme kasamigahue. ⁹ Hagi Soli'ma rukrahe huno Samuelima atreno nevigeno'a, Anumzamo'a Soli agu'a azeri ruzahé hu'ne. Ana higeno ana zupage ana maka avame'zamofó kema asami'nea kemo'a rgare'ne. ¹⁰ Hagi Soli'ene eri'za ne'anema Gibiama ehanatikeno'a, mago'a kasnampa vahe'mo'za tutagiha huznante'za kasnampa ke nehazageno, Solina Anumzamofó Avamu'mo agrite hanavetino egeno, ana vahe'ene eri mago huno kasnampa kea hu'ne. ¹¹ Hagi Solima ko'ma ke'za antahi'za hu'naza vahe'mo'za kageno kasnampa vahe'ene erimago huno kasnampa kema nehige'za nege'za, zamagra zamagra amanage hu'naze, Kisi nemofontera na'a fore nehie? Agranena kasnampa vahe fore nehie. ¹² Hu'za hazageno mago ana kumate ne'mo mani'nereti otino amanage hu'ne, Mago'a vahe'mo'a amne kasnampa vahera fore hugahie. Iza agri nefa'a mani'ne. Hagi e'i ana agafare anagea nehaze, Soli'a agranena kasnampa vahe mani'nefi? hu'za nehaze. ¹³ Hagi Soli'ma kasnampa kema huvagareteno'a, mono'ma ome nehaza agonarega marerino vu'ne.

¹⁴ Hagi anante Soli nenogo'a Soline eri'za ne'anena zanantahigeno, iga vuteta nea'e? Higeno Soli'a kenona huno, tagra donki afuku ome hako'ana onketa atreta Samuéli ome kenaku vu'noane. ¹⁵ Huke hakeno Soli nenogo'a huno, muse huranantoanki na'ane huno tanasami'nefi nasami'o. ¹⁶ Higeno Soli'a nenogona kenona hunteno, donki afu'tamina fanane hu'neana

hago ke'za erifore hu'naze huno agra tasami'ne. Hianagi kini manigahanema huno asami'nea nanekea osami'ne.

Vahe zamufi Solima kini azeri oti'nea naneke

¹⁷ Hagi henka Samueli'a Israeli vahera ke hige'za Ra Anumzamofu avuga Mispa kumate e'naze. ¹⁸ Hagi anante agra Israeli vahera zamasamino, Ra Anumzana Israeli vahe Anumzamo'a anage huno huama hie, Isipi vahe zamazampintira tamavre atiramina mareri'na ne-ena, mika knama tamamiza kuma'tamimofu hanavefintira tamavre'na atirami'noe. ¹⁹ Hianagi tamagra menina hazenke zampinti'ene knazampinti'ma tamagu'vazi'nea Anumzana atreta tamage'na humi'naze. Hagi tamagra huta kini vahe huhamprintegeno kva huranteno hu'naze. Hagi menina Ra Anumzamofu avuga nagate nofite omeritru emeri tru hiho. ²⁰ Hagi Samueli'a Israeli naga nofira miko kehige'za erava'o hutazageno, Ra Anumzamofu avesi kenaku taisi zokago reno kegeno Ra Anumzamo'a Benzameni naga zamazeri fore hu'ne. ²¹ Hagi anama hute'za ete Benzameni nagate ana taisi zokago re'za kazageno, Matri naga huhampri zamante'ne. Hutegeno anampinti Kisi nemofu Soli huhamprinte'ne. Hianagi Soli'a anampina omani'nege'za ke'za erifore osu'naze. ²² Ana hige'za Ra Anumzamofu zamagra antahige'za, iga Soli'a mani'ne, hazageno Ra Anumzamo'a huno, fenozantamima ante'nafi kankamumpi frakino mani'ne. ²³ Hige'za ananke'ma nentahi'za zamagare'za vu'za Solina anampinkati ome

avre'za ageno, ana vahe'enema eme oti'neana agra za'za hu'negeni miko vahe'mo'za agri afunteke eme atre'naze. ²⁴ Hagi anante Samueli'a maka vahera zamasamino, Ra Anumzamo'ma huhampruntea nera hago kazo? Hianagi miko vahe'mota atupa hu'nazanki ana ne'mo'a za'za huno tamagatere'ne, hige'za miko vahe'mo'za ranke hu'za, za'zate kinia manino vugahie. ²⁵ Hagi Samueli'a kini ne'mo'ma eri'zama erisia ke'a miko vahera nezamasamino, ana naneke avontafepi krenteno Ra Anumzamofu avuga ante'ne. Anama huteno'a miko vahera kuma'zmirega huzmantege'za vu'za e'za hu'naze. ²⁶ Hagi Soli'enena kuma'arega Gibeane nevig'e'za, Anumzamo'ma zamarimpama zamazeri otia hanavenentake sondia vahe'mo'za agrane vu'naze. ²⁷ Hianagi mago'a hazenke vahe'mo'za hu'za, inankna huno ama ne'mo'a tagu'vazigahie. Hagi ana vahe'mo'za huhaviza hunente'za musezana eri'za eme omi'naze. Hianagi Soli'a ana vahekura mago kea osu'ne.

11

Soli'a Amoni vahe ha' huzmagatere'nea naneke

¹ Hagi mago'agna evutegeni, Amoni kini ne' Nahasi'a sondia vahe'a zamavarege'za, Israeli vahepi me'nea kuma Jabes-Kiriati ome avazagi kagizageni, ana kumapima mani'naza Jabesi-Kiriati vahe'mo'za Nahasina asami'za, kagrane huhagerafi huvempage hanunkenka kegava hurante'nanketa kagri eri'za vahe manigahune. ² Hagi Nahasi'a kenonazmirera anage hu'ne, tamagranema huhagerafi kema hanuana, nagra

maka vahe'mota tamaga kaziga tamavurga tagati atregahue. Ana hanugeno Israeli vahe'mo'za zamagazegu hugahaze. ³ Hagi Jabesi kumate ranra vahe'mo'za ananke nona'a Nahasina amanage hu'za asami'naze, 7ni'a zagegna tavega ante'nenketa, Israeli vahe'mo'zama eme taza hu'za tagumavazi'nagura kato vahera huzmantamnena kea eri'za vu'za Israeli vahera ome zamasamiho. Hagi zamagrama eme taza osanazana, nazano tamagrama hurantenaku'ma hazazana tamagrite maka'mota esunketa hurantegahaze. ⁴ Hagi Nahasi'ma ana kere'ma hu izo'ma hige'za, Jabesi vahe'mo'za mago'a vahe huzamantage'za Soli kumatega Gibe'a kea eri'za vu'naze. Hagi ana ke'ma ome nezamasamige'za, miko vahe'mo'za nentahi'za ranke hu'za zavira ate'naze. ⁵ Hagi anama hu'za zavi krafama nehazageno'a, Soli'a hozaregati eri'zama e'neria bulimakaoma'ane ne-eno eme nezamageno anage hu'ne, naza fore hu'negeta miko vahe'mota zavira netaze, huno zamantahigege'za? Jabesi vahe'mo'za hu'naza kea agrira asami'naze. ⁶ Hagi Soli'ma anankema nentahigeno'a Ra Anumzamofa Avamu'mo'a agritera hanavetino egeno, Solina tusi arimpa ahe'ne. ⁷ Hagi Soli'a tare bulimakao'a aheno tagarago huno eri nezamino, ama ame'a erita nevuta, mika Israeli vahera amanage huta nanekea ome zamasamiho. Iza'o Soline Samuelinema amage'ma ontessimofona, ama bulimakaonte'ma fore'ma hianknaza fore humigahie. Hige'za ana nanekema nentahizageno'a Ra Anumzamo'a zamazeri zamagogofege'za miko vahe'mo'za eri mago hu'za

eme atru hu'naze. ⁸ Hagi ana vahe'mo'za Bezeke kumate'ma azageno Soli'ma zamazeri ante fatgoma huno'ma hampri'neana, Israeli sondia vahera 300 tauseni'a sondia vahe manizageno, Juda sondia vahera 30 tauseni'a sondia vahe mani'naze. ⁹ Hagi anama hute'za kema eri'za e'naza vahera amanage hu'za huzmante'naze, oki'na zagema hanatino mareri'nenigeno tamaza hu'zana fore hugahie huta Jabes vahera ome zamasamiho. Hagi ana nanekema eme zamasamizage'za Jabesi vahe'mo'za tusi muse hu'naze. ¹⁰ Anante Jabesi vahe'mo'za Nahasina asami'za, okina tagra atiramisunketa nazano hurantenuku'ma hanaza zana hurantegahaze. ¹¹ Hagi kora otu'negeno nanterame Soli'a sondia vahera 3'a kevu refako hige'za, Amori vahe kumapi ufre'za ha' huzmante'za bainati kazinknonteti zamahe'za rukafri makafri nehazageno vuno feruse'ne. Ana hazage'za osi'ama maniza Amori vahe'mo'za panani hu'za ufre efre hu'naze. ¹² Hagi ana hute'za Samuelina antahige'za, ina vahe'mo'za hu'za Soli'a kva huorantegahie hu'za hu'naze? Zamavreta amare enketa zamahe frimneno. ¹³ Hianagi Soli'a kenona huno, magore huta Israeli vahera zamahe ofrigahune. Na'ankure menina Ra Anumzamo'a Israeli vahera zamahokeno zamavare'ne. ¹⁴ Hagi Samueli'a huno, enketa Gilgali vuta ete mago'ane hu'ama huta Soli'a kini mani'ne huta eri hanavetita vahera zamasamisune. ¹⁵ Hige'za miko vahe'mo'za Gilgali vu'za Ra Anumzamofu avuga Soli'a kini mani'ne hu'za mago'ene azeri hanaveti kea hu'naze. Hagi anantega arimpa fru

ofa nehu'za, Soli'ene mika Israeli vahe'mo'za tusi musenkase hu'naze.

12

Samueli'a vagare ke'a Israeli vahe zamasami'nea naneke

¹ Hagi Samueli'a miko Israeli vahera amanage huno zamasami'ne, Miko kema nasamiza ketami antahirami'na kegavama huramantesia kinia azeri otue. ² Hagi keho, vugotama huramante'nia kinia hago azeri otue. Hagi nagra hago ozafarogeno, tu'nazoka tagigeno mofavre'nimo'za ama tamagrane mani'naze. Hagi mofavrema mani'noreti kva huramante'na neogeno menina ama knare ehanatie. ³ Hagi menina ama Ra Anumzamofa avure'ene kini ne'mofa avurera ama otuanki, mago'a zama tamagri tamavufima hu'nesua zana huama hunanteho. Nagra mago vahe bulimakao o donki afu kumzafa ase'nofi? Hifi iza havizana hunte'na knazana ami'noe? Hagi keagama refko hu'nofina iza zago eri'nena, agri kaziga mani'na keaga refako hu so'ea osu'noe. Nasaminke'na anazama hu'ne'nua zantera nona hu'na mizasa'neni. ⁴ Anage hige'za Israeli vahe'mo'za kenona hu'za, Kagra tazeri havizana osunka, reravatga osunka, masavema hu kazigati'ma kamiza zantamina mago vahe'mofa zampintira e'ori'nane. ⁵ Hagi anante Samueli'a amanage huno zamasami'ne, Mago havizana tagri tavufina osu'nane hutama haza ketamia, Ra Anumzamo'ene menima azeri otua kini ne'mo'a nentahigeta anagea nehaze, hige'za zamagra kenona'a hu'za, Izo agra keno antahino hu'ne

hu'za hazageno, ⁶ Samueli'a mago'ane Israeli vahera zamasamino, Ra Anumzamo'a Mosesene Aronikizni huhampri zananteteno, Isipitira tamagehe'ina zamavareno fegi atiramino e'ne. ⁷ Hagi otita mani'nenke'na knare huno fatgoma hu'nea zama Ra Anumzamo'ma tamagri'ene tamagehe'inema huramante'nea zamofonanekeke tamasami'nenke. ⁸ Hagi Jekopu'ma Isipi vutegenoa, tamagehe'za Ra Anumzamofonku tazahuo hu'za krafage huntazageno, Mosesene Aronikiznia huznantege'ne vugota huzamante'za amama menima mani'naza mopafina zamavare'za e'naze. ⁹ Hianagi zamagra Ra Anumzana zamagri Anumzamofona zamage kanintazageno, Hazori sondia vahete vugagota sondia ne' Siserane, Filistia vahetamine, Moapu kini ne' zamazampi Ra Anumzamo'a zamavarentege'za, ha' huzmagatere'za kegava huzmante'naze. ¹⁰ Anama hige'za ete Ra Anumzamofontega zavi krafa hu'za ana zankura zamasunku nehu'za anage hu'naze, tagra kumi huta Ra Anumzana atreta tamefi hunemita, Ba'ali havi anumzane, Astaroti havi anumzamofon amema'are monora hunteta eri'zana erinte'none. Hagi menina tagu'vazinka ha' vahetimofon zamazampintira tavaregeta kagriterana monora huneganteta erizanka'a erigantamaneno. ¹¹ Anage hazageno Ra Anumzamo'a Gidionima, Bedama, Jeptama, nagri Samuelinagi huno hurantegeta, ha' vahe tamimofon zamazampintira tamagu'vazita tamaza hunketa, so'e huta mani'naze. ¹² Hianagi kazageno Amori vahe kini ne' Nahasi'ma ha' eme huramante'za nehigeta, Ra

Anumzamo kinitamia ko mani'neanagi nagrira nasamita, kinigu tavesie huta nantahige'naze. ¹³ E'ina hu'negu kini neku'ma hu'nazana ama'ne. Tamagrama nantahi ke'nazana, Ra Anumzamo'a ama'na ne' kinia neramiankino kegava huramantegahianki keho. ¹⁴ Hagi tamagrane kinitaminema Ra Anumzamofonku'ma koro hunenteta, mono hunenteta eri'zama'a erinteta agoraga'a nemanita, agri kasegema amage'ma ante'nazana Anumzamo'a tamaza hanigeta tamagra knare huta manigahaze. ¹⁵ Hagi tamagrama Ra Anumzamofa tra kema ontahisazana, Ra Anumzamo'a tamagehe'ima ha'ma rezmante'neaza huno tamagri'enena hara reramantegahie. ¹⁶ Hagi menina oti'neta Ra Anumzamo'ma tamagri tamavufima razama erifore hu'zama nehia zana keho. ¹⁷ Hagi menina witima vasage knafi manunkeno, ko'ma ru kna zahufa ome'ne. Hianagi Ra Anumzana antahiga'nenkeno kopasina e'nerina, kora atre'nigeno eramigahie. E'inama hanigeta antahiamama'na hanazana Ra Anumzamofa avufina haviza huta kinia azeri otune huta antahigahaze. ¹⁸ Hagi Samueli'a nunamu huno Ra Anumzamofona antahige'geno, ana zupa Ra Anumzamo'a atre'geno monagea nehigeno, kora ru'ne. E'ina hige'za Ra Anumzamofone Samuelikiznigura miko vahe'mo'za tusi koro hu'naze. ¹⁹ Hagi miko vahe'mo'za Samuelina antahige'za, tagrikura Ra Anumzana kagri Anumzamofontega nunamu hunka antahige'geno tahe ofrino. Na'ankure ko'ma hu'nona kumitimofo agofetura kinigu'ma antahigona

zamo'a, mago'ane rama'a kumi hu'none. ²⁰ Hagi Samueli'a huno, Tamagra korora osiho, miko kumira hunazanagi, Ra Anumzana atreta tamagena huomiho. Hianagi maka tamagu'areti huta monora hunenteta eri'zama'a erinteho. ²¹ Hagi tamagra mago'a havi anumzantera rukrahera huta amagera onteghaze. Zamagra amnezanki'za tamaza huge tamagura vazige osugahie. ²² Hagi Ra Anumzamo'a vahe'a amagena huoramigahie. Na'ankure Agra'a ra agigu agesa nentahino, Agri'a vahe tamazeri retro hugahie. ²³ Hagi nagra mago'ane Ra Anumzamofontega tamagriku hu'na nunamuma huvava nehua zana otregosue. Ru atresu'na Ra Anumzamofontera kumi hugahue. Ana nehu'na fatgo huno knare'ma hu'nea avu'ava'mofo nanekea rempi huramigahie ²⁴ Hianagi Ra Anumzamo'ma ra zankrefama huramante'nea zanku tamagesa nentahita, koro hunteta tamage huta tamagu'areti monora hunenteta eri'zama'a erinteho. ²⁵ Hagi tamagrama kumi'ma huta vanazana, ti hageno miko'za erino viaza huno miko tamagri'ene kini ne' taminena harafi huno vanigeta, vahe kokampi kazokazo vahe umanigahaze.

13

Israeli vahe'mo'za Filistia vahe ha'huzmante'naza naneke

¹ Soli'a 30'a kafu hu'nenno Israeli vahe kinia mani'ne. Hagi Israeli vahe'mokizmi kinima mani'neana 42'a kafufi kinia mani'ne. ² Hagi Soli'a 3 tauseni'a Israeli vene'nea sondia vahe

mani'nazegu huhampri zmante'ne. Anampintira 2 tauseni'a vene'nea zamavarege'za Mikmasi kumate agrane mani'nazageno, 1 tauseni'a vene'nea huzamantege'za Jonatani'ene Gibea kumate'ene Beteli agona kumate Benzameni naga'mokizmi mopafi umani'naze. ³ Hagi anama hute'za Jonatani'ene sondia vahe'amo'za Filistia vahera Geba kumapi ha' ome huzamante'za hara huzamagatere'naze. Hagi ana nanekea mago'a Filistia vahe'mo'za antahi'naze. Hagi Israeli vahe'mo'za ke'a eme antahisazegu, Soli'a eri'za vahe'a huzamantege'za maka Israeli vahe kumapi ufenare'za vu'naze. ⁴ Hagi Soli'ma ha'ma Filistia vahe'ma huzmante nanekema miko Israeli vahe'mo'za nentahi'za, Israeli sondia vahe'mo'za eri hantage'za Solina Giliati ome age'naze. ⁵ Ana'ma hazage'za Filistia vahe'mo'za Israeli vahe'ma ha' huzmantenakura, 30 tauseni'a karisi e'neri'za, hosifima nevu'za ha'ma nehaza vahera 6 tauseni'agi, sondia vahera rama hu'za hagerinkenafi kahepankna hige'za haprigara osuga'a vahe Mikmasi mareri'za zage hanati kaziga Bet Aven seli nona emeki'za mani'naze. ⁶ Hagi Israeli vahe'mo'za anazama nege'za antahi'zana, rama'a Filistia vaheki'za hara huragateregahaze'ma nehu'za, mago'amo'za havegampi ufrakizageno, mago'amo'za trampi ufrakizageno, mago'amo'za ranra havegampi frakizageno, mago'amo'za tinkerifi fraki'naze. ⁷ Hagi mago'amo'za Jodani timofo kantu kaziga takahe'za Gatine Giliati mopafi vu'naze. Hianagi Soli'a Gilgali kumate mani'nege'za agranema mani'naza sondia vahe'mo'za tusi koro nehu'za

zamahirahiku hu'naze. ⁸ Hagi ana kumatera 7ni'a zagegna Samuelima navega antenka manio hu'negu Soli'a avega anteno 7ni'a zagegna mani'ne. Hianagi Samueli'a ana kumatera omege'za Soli sondia vahe'mo'za atre'za vu'za e'za hu'naze. ⁹ Ana hazageno Soli'a huno, Kre fananehu ofane rimpa fru ofane erita eho, hige'za eri'za ageno, anante agra'a kre fanane hu ofa hu'ne. ¹⁰ Hagi Soli'a ana ofama huaneregeno, Samueli'a egeno Soli'a azeri frufra huno avrenaku vu'ne. ¹¹ Hianagi Samueli'a antahigeno, Na'a amazana nehane, huno Solina antahige'ne. Higeno Soli'a kenona huno, Nagra koge'za sondia vahe'mo'za atre'za vu'za e'za nehazageno, kagra kema hu'nana knarera eohanatinke'za, Filistia ha' vahe'mo'zama Mikmasima eri atruma hazage'na, ¹² meni Filistia vahe'mo'za Gilgalia erami'za hara eme hunantegahaze hu'na nagra nagesa antahi'noe. E'ina hu'negu nagra'a Ra Anumzamofona antahi onke'nenana ofa hanue hu'na ofa hu'noe. ¹³ Higeno Samueli'a huno, Kagra neginagi vahekna hunka Ra Anumzana kagri Anumzamofa kasege'a ovaririne. Kagrama kasege'a avaririnka vantesina, Israeli vahe'mokizmi kinia kagrane naga'kamo'zane manivava huta vazasine. ¹⁴ Hianagi kagri nagapima kini eri'zama me'neana amare menina eme vagaregahie. Na'ankure kagra Ra Anumzamofa kasegea rutagre'nane. Hagi Ra Anumzamo'a ko mago nera Agri avesizama nevariria nera ko huhampri ante'neankino, ana ne'mo Ra Anumzamofa vahetera kinia manigahie. ¹⁵ Hagi Samueli'a ana

huteno Gilgalia atreno vigeno, Soli'a agranema mani'naza sondia vahe'ma hampriana 600'a vaheke mani'naze. ¹⁶ Hagi Soliki nemofo ne' Jonataniki, anama agranema mani'naza sondia vahe'mo'zanena Benzameni naga'mofo mopafi Geba kumate mani'nazageno, Filistia vahe'mo'za Mikmasi kumate seli nonku'ma eme ante'za mani'naze.

Israeli vahe'mo'za ha'zazmi onte'naza zamofo naneke

¹⁷ Hagi Filistia vahe'mo'za kuma'ma ankanire'za ha'ma hu vahera 3'afi refako hute'za, seli nonkuma'ma ante'za mani'nafintira atirami'za vu'naze. Hagi mago sondia kevumo'za Ofra kumara Suali mopa kaziga zamavugosa hunte'za vazageno, ¹⁸ mago kevumo'za Beta Horonima vu'nea kantega vazageno, mago kevumo'za ana mopa atuparegama vu'nea kantega vu'za Zeboimi agupofima hagage kokantega urami'nea avaparega urami'naze. ¹⁹ Hagi ana knafina Israeli vahepina aenireti'ma ha'zantamima trohu vahera omani'naze. Filistia vahe'mo'za ha'zama aeniretima tro'ma hu'zana rempi huozamiho hu'za hunagru Israeli vahera huzmante'naze. ²⁰ Hu'negu Israeli vahe'mo'za hozama e'neri'za zantamina, witi hoza tinkama nesaza aenima, kazintamima, sa'umema, witi tagahu agena fagigi kazima, pikiruma kume'ma kanenakura, eri'za Filistia vahete vutere hu'naze. ²¹ Hagi Israeli vahe'mo'zama ana zantamima kume'ma kanenakuma vazageno'a, Filistia vahe'mo'za 6gis kine hu'za miza agi ahezamante'naze. ²² Hagi ha'ma hunaku'ma

hazankna zupa Israeli sondia vahe'mo'za bainati kazine karugru kevenena e'ori'nazanki Soli'ene Jonatanike zanagrake ha'zana e'ri'na'e. ²³ Hagi Filistia vahe'mo'za Mikmasima uhanati'nea kama amago'nama hu'nere seli nonkumara ome ante'za mani'naze.

14

Jonatani'ma Filistia vahe ha'ma huzmante'nea naneke

¹ Hagi mago zupa Jonatani'a hanko'are'ma erinentea nehaza ne' nevreno anage hu'ne, Egeta Filistia sondia vahe'ma emani'naza kumapi va'maneno, huno higene vu'na'e. Hianagi Jonatani'a vania zamofona nefana osami'ne. ² Hagi ana zupa Soli'a sondia vahe'ane Migroni kuma'mofo feqi'a Gibeata tava'onte pomegreneti zafa agafafi seli nonkuma ome ante'za mani'naze. Anampina 600'a sondia vahe naza mani'naze. ³ Hagi anampina mago nera pristi kukena hu'nea ne' mani'ne. Ana ne' agi'a Ahiza mani'neankino, nefa'a Ahitupu'e. Hagi Ahitupu nefu'a Ikabotie. Hagi Ahiza'a Ahitubu kasentegeno, Ahitubuna Finiasi kasentegeno, Finiasina Eli kasente'ne. Higeno Eli'a za'za kukena hu'nenono Ra Anumzamofa pristi eri'za e'nerino Sailo kumate mani'nea nere. Hagi mago vahe'mo'e huno Jonatani'a kumama atreno hate'ma viazana keno antahinora osu'ne. ⁴ Hagi Filistia vahe'ma krerami'za vu'za e'zama nehaza mehinteti Jonatani'a kreramino Filistia vahe kumapi vunaku agesa antahi'ne. Hagi kantigamama me'na'a mehintremofa zanagi'a,

Bozezine Senene. ⁵ Hagi mago mehina noti kaziga Mikmasi marerigeno, magora Sauti kaziga Geba avuga mareri'ne. ⁶ Hagi Jonatani'a hanko'ama erinteno nevia nehaza nera asamino, Egeta oku zamavufaga taga osu vahe mopafi va'maneno. Ra Anumzamo agra'a hara taza huno hugahie. Hagi Ra Anumzamo'a rama'a vahekuro, osi'a vahekura aghesa nontahianki, amne hara hugateregahie. ⁷ Hagi hanko'ama e'neria nehaza ne'mo'a Janataninkura anage hu'ne, Nagra nazanoma hana zana, amane kamage ante'na hugahue. ⁸ Higeno Jonatani'a huno, Egeta rugreramita amate va'manena Filistia vahe'mo'za tageho. ⁹ Hagi zamagrama tagriku'ma hu'za anante mani'neketa va'mnenoma hanageta'a, zamagritega marerita ovugahuanki, ama anante otita manigahu'e. ¹⁰ Hianagi zamagrama hu'za emarerioma hanageta'a tagra marerigahu'e. Na'ankure Ra Anumzamo'a e'i ana vahera tagri tazampi zamavarentegahue huno mago avame'za taveri hugahie. ¹¹ Anage nehuke ana taregamoke Filistia vahe'mo'zama kumapinti'ma zanage'are amate ome oti'na'e. Anama hake'za Filistia vahe'mo'za neznage'za amanage hu'naze, Hibru vahe'ma kerifima fraki'naza vahe'mo'za atirami'za azanki, keho. ¹² Hagi Filistia vahe'mo'za Jonatanine hanko'are'ma e'neria ne'enema nezanage'za kezanke hu'za, emareriketa mago'azana rempi huranamisune. Anage'ma hazageno'a Jonatani'a hanko'are'ma e'neria nehaza nera asamino, namefi navaririnka marerio. Na'ankure Ra Anumzamo'a Israeli vahe zamazampi anamu vahera zamavarentegahie.

13 Hagi ana mehimpi Jonatani'a azanteti azerino aganuti omere emere huno marenerigeno, hanko'are'ma e'neria nehaza ne'mo'a agumpi avaririno marerigeke, hara ome huke ana vahera zamahe'na'e. 14 Hagi Jonatani'ene hanko'are'ma e'neria nehaza ne'enena, ese hapina 20'a vahera 30'a mita naza hu'nea mopafi ome zamahe'na'e. 15 Hagi anama higeno'a Filistia sondia vahe'mokizmi kumapima mani'nazane, fegu'ma mani'nazane, kumate kumate'ma nevu'za ha'ma nehaza sondia vahe'ene, miko Filistia vahe'mokizmi mopafina imi erige'za, tusia zamagogogu hu'naze. E'ina korozana Ra Anumzamo eri fore hu'ne. 16 Hagi Benzameni mopa kazigama Soli naga'ma vahe'ma esagu kegava hu'za mani'naza naga'mo'za, kazana Filistia vahe kevu krefamo'za miko kaziga panani hu'za nefrage'za zamage'naze. 17 Ana zama fore higeno'a Soli'a sondia vahe huzmanteno, tamagra sondia vahera hamprita zamazeri antefatgo nehutma, iza amafina omaninefi keho. Hagi ana'ma hu'za hampriza kazana Jonatani'ene hanko'ama e'neria ne-enena omani'nake'za ke'naze. 18 Hagi Soli'a Ahizana amanage huno asami'ne, Ra Anumzamofu huhagerafi huvempage vogisia erinka eno. (Na'ankure ana knarera Israeli vahe'ene ana huhagerafi huvempage vogisia me'negenohu'ne.) 19 Hagi pristi ne'enema kegagama anante'ma nehakeno'a, Filistia vahe kumapima panini hu'zama ufre efreme nehu'za rankege'ma nehaza zamo'a omerura hu'ne. Hianagi Soli'a pristi ne' Ahizana asamino, knareki atregeta hate vanune.

²⁰ Anama hige'za Soli'ene miko son dia vahe'ane eri atru hute'za hatera vu'naze. Hagi Filistia vahe'mo'za neginagi hu'za zamagra zamagra bainati kazinknonteti ome zamahe fri eme zamahe fri nehazage'za ke'naze. ²¹ Hagi ko'ma Filistia vahe'enema umani'naza Hibru son dia vahe'mo'za Jonatanine Solikizanirega ante'za Filistia vahera zamahe'naze. ²² Hagi mago'a Israeli vahe'ma Efraemi agona kokampima fraki'za mani'naza vahe'mo'za Filistia vahe'ma atre'za fraze kema nentahi'za, atirami'za zamagranena zamaratgo hu'za hara hu'naze. ²³ Hagi Ra Anumzamo'a ana zupa Israeli vahera zamaza hige'za, Bet-Avenia hara hugatere'za vu'naze. ²⁴ Hagi ana zupa Israeli vahe'mo'za ne'zana onazageno hanavezami omane amne hu'ne. Na'ankure Soli'a hanavenentake ke huno, ha' vahe'ni'a nona hu'na zamahe'za huankita menina ne'zana oneta mani'ne'nunkeno kinaga omasegahie. Hagi iza'o ne'zama nesimo'a, sifna huntoankino Anumzamo'a azeri haviza hugahie. ²⁵ Hagi miko son dia vahe'mo'za zafafi ufre'za kazana tumerima'amo'a aviteno mopafina me'nege'za ke'naze. Hianagi mago'mo'e huno ana tumerina afino one'ne. ²⁶ Hagi tume rimo'a aviteno varehirami'neanagi Soli'ma hanave sifna kema hu'nea kegu kore nehu'za magore hu'za eri'za one'naze. ²⁷ Hagi hanave kema nefa'ma hu'nea kea Jonatani'a ontahi'neankino, azompa'areti tumemofo rima'a reno neneno ame huno ete hanavea erino ruvunase'ne. ²⁸ Ana'ma higeno'a mago son dia ne'mo Jonatanina asamino, Negafa'a hanavege huno menina ne'zana oneho

hu'ne. Hagi nesimo'a sifnafi manino haviza hugahie hu'negu ne'zana ama vahe'mo'za one mani'nageno hanavezamia omnegeno zamu evu evu nehie. ²⁹ Hagi Jonatani'a huno, Nenfa'ma hu'nea kemo'a mikomota tazeri haviza hu'ne. Hagi keho, osi'a tumerima'ama noana hanave erina runavunase'noe. ³⁰ Hagi ne'zana neho hige'za ha'ma hazafinti'ma eri'za ne'zama ne'nazaresina, rama'a Filistia vahe zamahontesine.

³¹ Hagi Israeli vahe'mo'za ana zupa ha'ma hu'nazana Filistia vahera Mikmasiti zamahe'za Aijaloni uhanatizageno, tusi zamavaresa higeno zaferina omane amne hu'ne. ³² Hagi ana kinaga zamagare'za vu'za hapinti'ma eri'za e'naza sipisipima agonknaza hari'naza ve bulimakao afu'ma anenta bulimakao afu'enena ome ahe'za kre onte'ante hu'za korana me'nege'za ne'naze. ³³ Hagi anama hazage'za mago'a vahe'mo'za Solina eme asami'za, kora me'nea ame'a nene'za Ra Anumzamofu avufina kumi nehazanki ko, hu'za hazageno Soli'a huno, mikomota tra kea rutagrazanki menintafa vuta have rezahe huta amare ementehe. ³⁴ Hagi vuta ome zamasaminke'za sipisipi afu'zamine bulimakao afu'zamia ru kora me'nesige'za nene'za kumi hanagi, amare eme aheho. Ana hazageno ana kenagera ana maka sondia vahe'mo'za bulimakao afu'zmia avare'za eme ahegi'naze. ³⁵ Anante Soli'a Ra Anumzamofonte'ma kresramana vunte ita tro hu'ne. E'i ana ita kora tro huno oke'neaza ese kna'a tro hu'ne.

³⁶ Hagi Soli'a sondia vahera amanage huno zamasami'ne, Enketa hanimpi vuta Filistia

vahera hara ome hu'nezmantamanenkeno masa huno feruseno. Hagi magore huta ozamtregahunanki zamahe vagaregahune, hige'za sondia vahe'mo'za amanage hu'naze, Nazano huzmante'naku'ma hanana zana amane hugahane. Hianagi pristi ne'mo'a kenona huno, amare Anumzamofona antahigeta kesune.

³⁷ Higeno Soli'a Ra Anumzamofona antahigeno, knare natre'nanke'na Filistia vahera hara ome huzmantenugenka zamagrira Israeli vahe zamazampina zamavarentegahano? Hianagi ana zupa Ra Anumzamo'a kenona huonte'ne.

³⁸ Ana higeno Soli'a sondia kva vahetamina kehu tru huno, Iza kumira hu'negeno Ra Anumzamo'a kea osifi, refako huta kesune. ³⁹ Hagi Israeli vahe'ma zamavare'nea Ra Anumzamofa Agifi huvempage huankino, iza'o ana kumi'ma hu'nesimo'a frigahie. Hagi nenamofa Jonatanimana ana kumi'ma hu'nenuno'a frigahie. Hianagi mago'mo'e huno ana hazenkegura kea osu'ne.

⁴⁰ Hagi Soli'a mika Israeli vahera amanage huno zamasami'ne, Nagrane ne' mofavreni'anena amare otigahuanki, tamagra anture uotiho, huno zamasamige'za zamagra hu'za, kagri'ma kavesi'niaza huo. ⁴¹ Anage hutazageno Soli'a amanage huno Ra Anumzamofontega nunamuna hu'ne, Israeli vahe'mokizmi Anumzamoka ama ana kumi'ma nagrane ne' mofavreni'anema hu'ne'nunkenka, pristi vahe'ma keno erifore hu zagoma reno kenigenka, Urimi erintegenokeno.

Hagi Israeli vahe'mo'zama kumi'ma hu'ne'nagenka, Tamimi erintege'za keho. Anante ana zokagoma re'za kazana, Soline

nemofu Jonatani suzamo e'ama higeno, Israeli vahe'mokizmi su'zamo'a e'amara osu'ne. ⁴² Ana'ma higeno'a Soli'a huno, Nagri'ene nenamofu Jonataninte taisi zokagora reta keho, hige'za ana zokago'ma reza kazana, Jonatani su'amo e'ama hu'ne. ⁴³ Ana higeno Soli'a nemofu Jonatanina antahigeno, nankna kumi hu'nampi nasamio, higeno Jonatani'a huno, Nagra azompanireti tumerina re'na ne'noe. Hagi nagrikura frigahie hananki, nahe frige'na fri'nenno! ⁴⁴ Higeno Soli'a anage hu'ne, Ozo Jonataniga frigahane. Hagi kahe ofrisugeno'a Anumzamo'a nahe frigahie. ⁴⁵ Hianagi sondia vahe'mo'za Solinkura hu'za, Ra ha'ma huno Israeli vahe'ma tavre'nea ne' Jonatani ahefrigahue nehano? Ra Anumzamofu agifina Jonatanina avufarera avako huge, ahe ofrigeria osugahane. Na'ankure Ra Anumzamo'ene tragoteno mani'nenno hanavetino hara hu'neankinka, ohegosane. Anage nehu'za Jonatanina agu'vaziza avrazageno, Soli'a ahe ofri'ne ⁴⁶ Hagi ana zama hutegenoa Soli'a Filistia vahe'ma zamarotagoma nehiretira zamatreno marerige'za, Filistia vahe'mo'za, ete kuma zamirega vu'naze. ⁴⁷ Hagi Soli'ma eama huno Israeli vahe kinima maniteno'a, maka kazigama Israeli vahe'mokizmi ha' vahe'ma mani'naza vahera hara huzamante'ne. Moapu vahe'ma, Amoni vahe'ma, Edomu vahe'ma, Zoba kini vahe'ma, Filistia vahera miko hara huzamanteno zamazeri haviza hu'ne. ⁴⁸ Hagi hanavetino Amaleki vahera hara hunezamanteno, zamagri zamazampinti'ene ha'ma huzmante'za zamazeri

havizama nehaza vahe'mokizmi zamazampintira Israeli vahera zamavare'ne. ⁴⁹ Hagi Soli ne' mofavreramina, Jonataniki, Isviki Malkisue. Hagi tare mofa zanante'neankino zage mofa'amofa agi'a Merabuki, henkamofa agi'a Mikeli'e. ⁵⁰ Hagi Soli nenaro agi'a Ahinoamukino, Ahimasi mofare. Hagi Soli sondia vahetema ugota hu'nea nemofo agi'a, Abnakino Neri nemofo'e. Hagi Neri'a, Solina nenogo'e. ⁵¹ Hagi Kisi'a Soli nefa manigeno, Neri'a Abna nefa mani'neankinke, zanagra kogna mani'na'e. Hagi nezanafa'a Abieli mani'ne. ⁵² Hagi Soli'ma kinima manino e'nea knafina, Filistia vahe'enena rama'a zupa hara nehuno, koro'ma osu'za hanaveti'zama ha'ma haza Israeli vahera zamavareno agra'a sondia vahe zamantege'za mani'naze.

15

Soli'ma Ra Anumzamofo kema rutagre'nea naneke

¹ Hagi mago zupa Samueli'a amanage huno Solina asami'ne, Ra Anumzamo'a nagri hunantege'na Israeli vahe kinima mani'nankura masavena eme fregante'na huhampri kante'noe. Hagi menina Ra Anumzamo'ma kasami'nia nanekea antahise huo. ² Hagi amanage huno hanavenentake Ra Anumzamo'a hie, Israeli vahe'ma Isipinti'ma neage'za zamazeri haviza hu'naza zantera, Nagra Ameleki vahera zamazeri haviza menina hugahue. ³ Hagi menina vuta Ameleki vahera ha' ome huzmanteta mika zazimia eri haviza nehuta, zamahe fanane hu vagareho. Hagi vene'nema, a'nema, mofavrema,

meni kasente'nenia mofavrema bulimakaoma, sipisipima, kemolima, donkinena mika'a zamahe friho.

⁴ Higeno Soli'a Israeli sondia vahera Telaimi kumate zamazeri atru huno zamazeri antefatgo huno keana, 200 tauseni'a Israeli vahe manizageno, Juda vahera 10 tauseni'a sondia vahe mani'naze. ⁵ Hagi Soli'a sondia vahe'ane Ameleki vahe ha' huzmantenaku kafo ome ante'za timo'a ko hagage hu'nea karahopi ome fraki'za mani'naze. ⁶ Anante Soli'a Kenaiti vahekura huno, Ameleki vahera zamatreta viho. Hagi ana'ma osnazana ana vahe'ene tamahe hana hugahue. Na'ankure Israeli vahe'mo'zama Isipima atre'za karankama neageta tamagra knare tamavutamava huzmanteta zamaza hu'naze. Anage hige'za Kenaiti vahe'mo'za Ameleki vahera zamatre'za vu'naze. ⁷ Ana hutazageno Soli'ene sondia vahe'amo'zanena Ameleki vahera hara Havira kumateti huzmante'za vu'za Isipi mopamofozo zage hanati kaziga Suri kumate uhanati'naze. ⁸ Hagi kini ne'zamia Agakina ahe ofri amne aze'neri'za, maka vahera bainati kazinkonteti zamahe fri'naze. ⁹ Hagi Soli'ene sondia vahe'amozanena Agakina nohe'za, knare'ma hu'nea sipisipi afutamine, knare'ma hu'nea bulimakao afutamine, agaho sipisipine, agaho bulimakaone marerirfa fenozanena eri havizana osu'naze. Hianagi haviza huno knare'ma osu'nea zantamina miko zamahe frivaga nere'za eri haviza huvagare'naze.

¹⁰ Anante Ra Anumzamo'a Samuelina amanage huno asami'ne, ¹¹ Solina otroanki kinima

azeri oti'noa zankura, narimpamo'a haviza hie. Na'ankure agra amagena hunenamino, osuoma hu'na hunte'noaza nehie. Anagema huno asamigeno'a, Ra Anumzamofontega Samueli'a krafage huno nunamuna huno nevigeno kotu'ne.

¹² Hagi Samueli'a nanterame otino Soli ome kenaku nevigeno, mago'a vahe'mo'za asami'za, Soli'a ha'ma hugatere'nea zante'ma nege'za antahimi haverami Karmel kumate ome retru renteteno, anantetira atreno Gilgali vu'ne.

¹³ Higeno Samueli'ma Solinte'ma ehanatigeno'a Soli'a huno, Ra Anumzamo'a asomu hugante'nie. Hagi Ra Anumzamo'ma ome hugahane huno'ma hunante'nea kante ante'na maka zana huvagare'noe.

¹⁴ Hianagi Samueli'a huno, Na'a hige'na sipisipi ageru'ene bulimakao agerura nentahue?

¹⁵ Anage higeno Soli'a kenona huno, Sondia vahe'mo'za Ra Anumzana kagri Anumzamofontega kresramna vunte'za Ameleki vahe'mokizmi knare'ma hu'nea Sipisipine bulimakaonena avre'za e'nazanki, mika zana zamahe vaganereta eri haviza hu'none.

¹⁶ Hagi Samueli'a huno, Taganenka mani'nege'na Ra Anumzamo'ma oki kenage'ma nasami'nea kea kasamineno, huno Solina azeri korigeno Soli'a huno, na'ane hu'nefi nasamio, huno Soli'a hu'ne.

¹⁷ Higeno Samueli'a asamino, Kagra kora kagi omane vahe mani'noe hunka kagesa antahi'nananagi, Ra Anumzamo Agra'a Israeli vahe kinia kazeri oti'ne.

¹⁸ Ana nehuno Ra Anumzamo'a amanage huno eri'zankea hugante'ne, kumi zamavu'zamava nehaza Ameleki vahera ha'

ome huzamantenka mika zamahe fri vagaro huno hu'ne. ¹⁹ Hagi nahigeta Ra Anumzamofu ke'a amagera onteta, knare'nare'zana ha'ma hazafintira ame'amara huta omenerita Ra Anumzamofu avufina havi avu'avara hu'naze? ²⁰ Higeno Soli'a amanage huno Samuelina asami'ne, Hianagi nagra Ra Anumzamofu ke amage ante'na Ra Anumzamo'ma ome hugahanema hunanteazana ome hu'noe. Nagra maka'zana ome zamahe vaganere'na Kini ne' Agakina avre'na e'noe. ²¹ Hianagi knare'nare'ma hu'nea sipisipi afutamine, meme afutamine, bulimakao afutamina Gilgali Ra Anumzana kagri Anumzamofontega kresramna vunte'zane hu'za sondia vahe'mo'za avre'za e'naze. ²² Hianagi Samueli'a kenona huno, Ra Anumzamo'a ofama hu'zane kresramna vuzanku musena hugahifi, ke'ama amage'ma ante'zanku musena hugahie? Ra Anumzamofu kema antahino amage ante'zamo'a, ofama hu'zana agateregeno, sipisipi afovama erino eme kresramna vu'zana, Anumzamofu kema antahi'zamo agatere'ne. ²³ Hagi kema rutagre avu'avazamo'a zagomareno ke avu'avazamofu kumi kna higeno, kema antahi'zamo'a, havi anumzante mono hunentea kumikna hu'ne. Kagra Ra Anumzamofu ke rutrage'nanku, Ra Anumzamo'a kini tratetira kagria kazeri atre. ²⁴ Higeno Soli'a huno, Ra Anumzamo'ma kasamigenka nasami'nana kea nagra rutagre'na kumi hu'noe. Na'ankure sondia vaheku koro hu'na ana hu'noe. ²⁵ Hagi nagra nasunku huanki kumi'ni'a atrenenantenka, nagra ne ege'na Ra Anumzamofona monora ome

huntaneno. ²⁶ Hianagi Samueli'a kenona huno, Nagra kagranena ovugahue. Na'ankure kagra Ra Anumzamofu ke rutagrakeno Israeli vahe kinia mago'ene omanisane huno kazeri atre'ne. ²⁷ Hagi Samueli'ma rukrahe huno Solima atreno vu'za higeno, Soli'a Samuelina za'za kena'amofu atupa'are azerinegeno viana tagato hu'ne. ²⁸ Hagi ana'ma higeno'a Samueli'a Solina asamino, Ra Anumzamo'a menina kinima mani'nenka Israeli vahe'ma kegavama hu'nana trara erimareno kagrima kageterene'nea ne' ami'ne. ²⁹ Hagi Israeli vahe'mofu Hanavenentake Anumzamo'a, kema hia kemofona ruotagreno, antahi'zama'a ruzaheru osu Anumzankino, Agra vaheru omani'neankino antahintahi'a zaheru osugosie! ³⁰ Hagi Soli'a mago'ene inene huno Samuelinkuru anage hu'ne, Kumi hu'noanagi antahinaminka nagrane egeta, vahe'nimokizmine kva vahe zamavugane, Israeli vahe zamavuga Ra Anumzana kagri Anumzamofu monoru ome huntaneno. ³¹ Anage higeno Samueli'a avaririno vigeno Soli'a Ra Anumzamofu monoru ome hunte'ne. ³² Hagi Samueli'a huno, Ameleki kini ne' Agakina avretu eho, huno Samueli'a hige'za avre'za e'naze. Hagi Agakima avre'za ne'ageno'a, hagu haru vagareankino nahe ofrigahaze huno agesa antahi'ne. ³³ Hagi Samueli'a Agakina asamino, Kagra rama'a vahe zamahanke'za mofavrezamia omani aneramina rama'a mani'nazankino, kagri'enenu negreranu mofavre'a omanigahie. Anage huno nehunu Ra Anumzamofu avuga Samueli'a Agakina ahenu Gilgali kumate rukafri makafri hutre'ne. ³⁴ Ana hutenu Samueli'a

atreno Rama vigeno, Soli'a kuma arega Gibeavu'ne. ³⁵ Hagi mago'ane Solina onke mani'nen Samueli'a fri'ne. Hagi Samueli'a Solinkura rama'a asunku hu'ne. Hagi nahigena Israeli vahe'mofokinia Solina azeri oti'noe huno nehuno, Ra Anumzamo'a asunku hu'ne.

16

Samueli'a Deviti kini azeri oti'nea naneke

¹ Hagi Ra Anumzamo'a Samuelina amanage huno asami'ne, Nama'agna Solinkura kasunkura nehane? Israeli vahe kinima mani'neana hago Nagra azeri atre'noe. Hagi pazivepi olivi masavena taginka e'nerinka, Betlehemu Jesi nagatega vuo. Na'ankure Nagra agri mofavre nagapinti mago'mofokinia manigahie hu'na huhamprinte'noe. ² Anage higeno Samueli'a huno, Soli'a nahe frigahianki nagra inankna hu'na vugahue? Higeno Ra Anumzamo'a huno, Anenta onte'ne'nia a' bulimakao mago avrenenka vunka, Ra Anumzamofontega kresramana vukunoe hunka ome huo. ³ Hagi ome kre sramanama vanantera Jesina hugeno ena, Nagri eri'zama erisia mofavre'a kaveri ha'nena masavena taginka frentenka huhamprinto. ⁴ Hagi Ra Anumzamo'ma asamia kante anteno Samueli'a Betlehemu nevig'e'za, ana kumate kva vahe'mo'za tutagiha'ma hunente'za antri nehu'za amanage hu'naze, Kagra tarimpa fru naneke erinka neano? ⁵ Anage hu'za antahigazageno Samueli'a huno, izo nagra Ra Anumzamofontega kresramana vuntenaku neoe. Hagi tamagra'a tamazeri agru nehuta, nigrane enketa kresramana vamaneno,

nehuno Samueli'a Jesine mofavrezaga'a zamazeri agru nehuno zamagi hige'za kresramna vutera e'naze. ⁶ Hagi anama hute'za Jesi'ene mofavre naga'ama azageno'a, kotamofo Eliabuma negeno'a Ra Anumzamo'a tamage huno amamofo huhampri huno Samueli'a antahi'ne. ⁷ Hianagi Ra Anumzamo'a Samuelina amanage huno asami'ne, Amega avufgare'ene za'za'ma huno hentofazama hu'nenia zantera, kenka huhampri onto. Na'ankure nagra agrira huhampri onte'noe. Hagi Nagra vahe'ma huhampri nezmantoana, vahe'mo'zama nehazaza hu'na amega z mavufgarera nege'na hunohampruanki, zamagu'are nege'na hunehamprue. ⁸ Anage higeno Jesi'a anante'mofo Aminadapu huntogeno Samueli avuga e'ne. Hianagi Samueli'a huno, Amamofonena Ra Anumzamo'a huhampri onte'ne. ⁹ Anage higeno Jesi'a mago mofavre'a Sama huntogeno Samueli avuga e'neanagi Samueli'a huno, amamofonena Ra Anumzamo'a huhampri onte'ne. ¹⁰ Higeno Jesi'a 7ni'a mofavre zaga'a kea hige'za Samueli avuga e'nazanagi Samueli'a Jesina asamino, Ra Anumzamo'a ama anampintira mago'mofona huhampri onte'ne.

¹¹ Hagi anante Samueli'a Jesina anage huno antahige'ne, Ama'age mofavreka'a mani'nafi mago'a omani'nazo? Huno antahige'geno Jesi'a huno, magora amitena mofavrea mani'neanagi sipisipi afu kva huno mani'ne huno asamigeno Samueli'a huno, Ne'zana one otiteta mani'nenunanki mago'a vahe huzamantege'za vu'za ome avre'za eho. ¹² Higeno vahera huzamantege'za vu'za ome avre'za azageno,

ke'neana hentofa vahekino avurgamo rumsa huno anefa hu'ne. Anante Ra Anumzamo'a huno, e'ina neki masavena taginka frenentenka huhamprinto. ¹³ Ana higeno Samueli'a afuhe'mofo zamavufi ana pazive erino masavena tagino frenenteno huhamprinte'ne. Hagi ana knareti'ma e'neana Ra Anumzamofu Avamu'mo'a hanave'ane Devitintera emani'neni agrane maka kna manino e'ne. Hagi anama Samueli'a huteno'a ete Rama kuma'arega vu'ne.

Deviti'a Soli'ene mani'nea naneke

¹⁴ Hagi anama hutegeno'a Ra Anumzamofu Avamu'mo'a Solina atreno vigeno, Ra Anumzamo'a havi avamu huntegeno Soli agu'afina efreno antahintahi'a azeri haviza nehigeno koro hu'ne. ¹⁵ Hagi Solina eri'za vahe'amo'za asami'za, Antahio, Ra Anumzamo'a havi avamu huntegeno kazeri haviza nehie. ¹⁶ Hagi rantimoka eri'za vahe'kama amama kavugama oti'nonana hurantegeta hapue nehaza zavenama ahe vaheku ome haketa avreta amneni. Hagi inanknarero Ra Anumzamo'ma havi avamu'ma huntisigeno ena ana vahe'mo'za zavena nehehanagenka knarera hugahane. ¹⁷ Higeno Soli'a eri'za vahe'a huzmanteno, Vuta hapu zavenama knare'ma hu'za nehesaza vahe ome haketa avreta eho. ¹⁸ Higeno mago eri'za ne'mo'a kenona huno, Mago Betlehemu ne' Jesi nagapinti risera ke'noana knare huno hapue nehaza zavena nehege'na ke'noe. Hagi agra hentofa agi agonane nekino, koro osu harafa ne' mani'ne. Na'ankure Ra Anumzamo'a mani'ne. ¹⁹ Anante Soli'a kato

vaheha huzmanteno, Jesina ome asaminkeno ne' mofavre'a Devitina huntkeno sipisipi kvama huno mani'neregatira atreno nagritega eno. ²⁰ Higeno Jesi'a donki afu agumpi bretine, waini tintafenena erinenteno, mago agaho sipisipinena avrenteno huzmantege'za Devitinena avre'za Solintega vu'naze. ²¹ Hagi Deviti'a Soli eri'za agafa huno emerigeno, Soli'a tusiza huno avesinentegeno, agra Solina hanko'ama eri eri'za vahe mani'ne. ²² Hagi Soli'a Jesina ke atrenteno, Muse hugantoanki atregeno Deviti'a nagri eri'za vahe manino. Na'ankure agra knare huno eri'zana erige'na muse huntoe. ²³ Hagi Ra Anumzamo'ma havi avamu'ma huntegeno Solinte'ma egeno'a, Deviti'a hapu zavena'a erino eme nehegeno, Soli'a nentahino ete knare antahi'zana e'nerigeno, havi avamu'mo'a atreno nefre.

17

Devitine Goliatikizni naneke

¹ Hagi Filistia vahe'mo'za hahunaku Soko kumate Judia mopafi sondia vahezmi zamazeri atru hu'naze. Hagi Sokone Aseka kumatremofu amu'nozani fi me'nea kumate Efes-Damimi seli nonkumara ome ante'za mani'naze. ² Hagi Soli'ene Israeli sondia vahe'mo'za Ela agupofi seli nonkumara ome ki'za mani'ne'za, Filistia vahera hara huzmante'naku manimpi hu'za vu'naze. ³ Hagi mago agonarera Filistia vahe'mo'za eme otizageno, mago kaziga agonarega Israeli vahe'mo'za eme oti'zageno amu'no zamifina agupo me'ne. ⁴ Hagi ha'pina agimo marerisa

nera Gati nagapinti ne' Goliati'a Filistia vahe seli nonkumapinti atiramino e'ne. Ana nera zaza amo'a 2mitagi 75 sentimita hu'ne. ⁵ Hagi agra bronsireti tro hu'naza fetori asenirera nentanino, nozame ahehemo'ma hu'neaza hu'za ha' kukena bronsireti tro hu'nazana kna'amo'a 57ni'a kilogremi hu'nea kukena antanine. ⁶ Hagi amoteti urami'nea aga nona bronsire tro hu'naza nentanino, bronsireti tro hu'naza krugru keve afumpina eri'ne. ⁷ Hagi ana keve'amofa asana'amo'a kukenama tro'ma nehaza masinimofa zafa'agna higeno, atohe'nea keve agona'amofa kna'amo'a 7 kilogremi hu'ne. Hagi hanko'ama erino vu ne'mo avuga vu'ne. ⁸ Hagi Goliati'a eme otino anage huno Israeli vahera kezati zami'ne, Tamagra na'ante hara hunakura manimpia huta mani'naze? Tamagra Soli eri'za vahe manizage'na, nagra Filistia sondia ne' mani'noe. Hagi tamagra mago ne' huntkeno eramino hara naganena eme hino. ⁹ Hagi ana ne'mo'ma ha'ma eme hunanteno nahe frisigeta, tagra tamagri kazokzo eri'za vahe umanigahune. Hagi nagrama ana ne'ma ahe frisugeta, tamagra tagri kazokzo eri'za vahe manigahaze. ¹⁰ Anante Goliati'a huno, Menina Israeli vahe'mota hara huramante'na ke'za huanki, mago ne' huntkeno ena, hara ha'mneno! ¹¹ Hagi Soli'ene mika Israeli vahe'mo'za anankema nentahi'za, zamagogogu nehu'za tusi kore hu'naze. ¹² Hagi Deviti'a Jesi nemofo Efrata nagapinti Betlehemu kumate ne'kino, Judia mopafinti nere. Hagi Jesi'a 8'a mofavre zamante'neankino, agra Soli'ma kini mani'nea knafina ozafare'ne. ¹³ Hagi Jesina

kota 3'a mofavrezaga Eliabuki Abinadapuki Samaki hu'za Filistia vahe'ene ha' hunaku Soli sondia vahe'ene umani'naze. ¹⁴ Hagi ana 3'a kota mofavreramimo'za Soli avariri'za hate vu'naze. Hagi Jesi mofavre nagapina Deviti'a henka amitena ne' mani'ne. ¹⁵ Hagi Deviti'a Soli eri'zama e'neriretira nefantega Betlehemu vutere nehuno, nefa sipisipia ome kegava hu'ne. ¹⁶ Hagi Goliati'a 40'a zagegnafi nanterane kinaganena eme otino Israeli vahe'mo'za mago ne'ma hunte'nageno e'nigeno ha'ma hanakura ke'zankea hutere hu'ne. ¹⁷ Hagi mago kna Jesi'a anage huno Devitina asami'ne, Ama 10ni'a kilogremi witi ragama kre hagage hunte'ene, 10ni'a breti kona erinka nempukamo'za sondia vahe'enema seli nonkuma ome ante'za mani'nazarega ame hunka vunka ome zamio. ¹⁸ Hagi eri karagefe amirinena 10ni'a erinenka, sondia vahete kva nemofona ome neminka, nempukamo'za inankna hu'za mani'nafi ome zamagetenka eme nasamio. ¹⁹ Hagi zamagra Soli'ene mika Israeli sondia vahe'enena Ela agupofi Filistia vahe ha'huzmante'naku umani'naze. ²⁰ Hagi nanterana Deviti'a otino kegavama hanaza vahe zamazampi sipisipi kevu'a netreno, Jesi'ma asamia kante anteno maka'zana e'nerino vu'ne. Hagi ana seli nonkuma'ma ante'za mani'nare uhanatiana, miko sondia vahe'mo'za ha' ome hunaku rankege hu'za vu'naze. ²¹ Hagi Israeli sondia vahe'ene Filistia sondia vahe'mo'zanena ha'hunaku rugaraga umanimpi emanimpi hu'naze. ²² Hagi Deviti'a fenoma kegava nehia nete nanazama'a ome netreno, ana ha'ma

hu'za nehazarega vuno nempu'amokizmi ome hu frufra huzmantenaku vu'ne. ²³ Hagi Deviti'a anama nempu a'mozanema keagama ome nehigeno, Gati nagapinti ha'pima agima me'nea Filistia ne' Goliati'a eno ko'ma kema nehiaza huno Israeli sondia vahekura kea eme nehigeno, Deviti'a antahine. ²⁴ Hagi mika Israeli sondia vahe'mo'zama ana ne'ma nege'za, zamagogogu nehu'za atre'za fre'za e'naze. ²⁵ Hagi Israeli sondia vahe'mo'za zamagra zamagra hu'za, E'i ne'ma, Israeli vahe'ma zamazeri zamarimpa ahenaku'ma eterema nehia ne'ma ahesia ne'mofona kini ne'mo'a rama'a fenozana nemino, mofa'anena aminkeno, a' erintena naga'amo'za takisi zagoa mi'zana osugahaze. ²⁶ Hagi Deviti'a anante oti'naza sondia vahera zamantahigeno, Antu Filistia ne'ma aheno Israeli vahe'ma zamazeri zamagaze nehiazama eritresia nera na'a kini ne'mo'a hunte'gahie? Hagi oku avufga taga osu Filistia vahe'mo'a mani'nea Anumzamofa sondia vahera huhavizana huontegahie. ²⁷ Hige'za kenona hunte'za, E'ima kasamiza kante anteno, ana ne'ma ahe frisia vahera kini ne'mo'a hunte'gahie. ²⁸ Hagi ana vahe'enema Deviti'ma kegaga nehigeno nempu'amo Eliabu'ma nentahino'a, tusi arimpa Devitina ahenenteno anage hu'ne, Na'ante amafina e'nane? Iza sipisipi nagara kegava higenka trampina zamatrenka e'nane? Nagra antahi'noe, kefo antahi'zankamo higenka kagra kavufgara ra hunka ha'mofa uruha hunaku amafina e'nane. ²⁹ Higeno Deviti'a kenona hunteno, Nagra amne zamantahinegoanki, na'a

hu'noe? ³⁰ Anage nehuno ete rukrahe huno mago'amokizmi ome zamantahigege'za, ko'ma hu'naza kante ante'za ana nanekege asami'naze.

Deviti'a Goliatima ahe fri'nea naneke

³¹ Hagi Deviti'ma hu'nea nanekea mago'a vahe'mo'za nentahi'za Solina ome asamizageno, Soli'a vahe huzmanteno ome avreta eho hige'za, vu'za ome avre'za azageno, ³² Deviti'a Solina asamino, Mago vahe'mo'a antu ana Filistia nekura korera osino, nagra eri'za ne'kamo'na hara ome huntegeahue. ³³ Higeno Soli'a kenona hunteno, Kagra mofavre mani'nanankinka antu ana nera hara ome huontegahane. Agra nehazavema mani'neregati hara huno manino e'nea ne' mani'ne. ³⁴ Anage higeno Deviti'a kenona huno, Nenfa sipisipima kvama hu'na eri'za vahekamo'na mani'nogenoma, sipisipi kevufinti'ma laionimo'o Beamo'ma mago'ma eme avreno nevig'e'na, ³⁵ rotago hu'na agipinti ome ahena avre'na e'noe. Hagi rukrehe'ma huno nampri'zama hige'na agemazampa azokate vamagi'na azeri'nea ahe fri'noe. ³⁶ Hagi kinimoka nagra laionine beanema ahenoankna hu'na, agoza ano taga osu Filistia nera ahegahue. Na'ankure agra mani'nea Anumzamofa sondia vahe huhavizana hunte'ne. ³⁷ Mago'ane Deviti'a huno, beane laionimofa azampinti'ma nazama hu'nea Ra Anumzamo naza huno antu Filistia ne'mofa azampintira nagu'vazigahie. Anage higeno Soli'a huno, Ra Anumzamo'a kagrane manigahianki vuo. ³⁸ Nehuno Soli'a agra'a kukena hunenteno, bronsireti tro hu'naza

fetori'a Devitina antaninenteno, ha' kukena hunte'ne. ³⁹ Hagi Deviti'a ana kukena huno onke'neankino, za'za kukenare bainati kazina renenteno, vuno eno huno ke'ne. Hianagi knarera huontegeno Solina asamino, nagra ama'na kukena hu'na onke'noa zanki'na, antanina hara ome osugahue, nehuno Deviti'a ana zantamina zafitre'ne. ⁴⁰ Anantetira azompa'a enerino, osi kraho timpinti 5fu'a pehe hu'nea haverami ome zogino ku'afi erinerino, azampina kao akurutetima tro'ma hu'ne'za havema erinte'za mate'ma vu'za nehaza ati'a e'nerino, ana Filistia ne'ma mani'nerega vu'ne. ⁴¹ Hagi Goliatina hanko'ama e'neria ne' egota higeno, agra amefi'a Devitintega e'ne. ⁴² Hagi ana ne'mo'ma Devitima keana, avufgamo'a knare huno masamasa huno hentofaza hu'nea nehaza ne' negeno, hara huga osu'ne huno Devitina kefenkami atre'ne. ⁴³ Hagi ana Filistia ne'mo'a Devitina asamino, Nagra kra mani'nogenka azomparetira hara hunante'naku ne'ano? Nehuno agra'a anumzamofa agifi Devitima azeri haviza hanigu kazusi ke hunenteno, ⁴⁴ amanage hu'ne, Kagra are ege'na kagrira kahena kavufga harezama vanoma nehaza namazagane, mopafima vanoma nehaza afi zagane zami'nena negahaze. ⁴⁵ Higeno Deviti'a kenona'a huno, Kagra nagri'ma nahenakura bainati kazine, karugru kevene hankone erinenka ne'ane. Hianagi nagra kagri'ma ha'ma hugante'naku'ma neona, Israeli sondia vahetamimofa Hanavenentake Ra Anumzama huhaviza hunentana Anumzamofa agifi hara hugante'naku neoe. ⁴⁶ Hagi menina Ra

Anumzamo'a kagrira nazampi kavrentenkena, kahena knankenena akafrigahue. Hagi Filistia sondia vahera menina zamahe'na zamavufaga hare'za vanoma nehaza namaramine, mopafi vanoma nehaza afi zagagafa zami'nena negahaze. E'ina hanuge'za mika kokankoka vahe'mo'za antahi'za ke'zama hanazana, Israeli vahe'mota Anumzana tamage Anumza mani'ne hu'za hugahaze. ⁴⁷ Hagi ana hanuge'za amama mani'naza vahe'mo'za Ra Anumzamo'a bainati kazinteti'ene keveretira tagura ovazigahie hu'za hugahaze. Na'ankure Ra Anumzamofu hakino, Agra'a hara huramanteno tamagrira tagri tazampi tamavrentegahie. ⁴⁸ Hagi Goliatima Deviti'ma ahenaku'ma erava'o nehigeno, Deviti'a agareno tava'oma'are nevuno, ⁴⁹ ku'afinti mago have hefino kao akuruteti'ma tro'ma hu'ne'za havema erinte'za mate'ma vu'za nehaza ati'afi erinteno, eri kagigagi huteno matevuno ana Filistia nera aseni rurako huno ahegeno, ana havemo'a asenifi hanagatino ufregeno, avugosaregati mopafi traka huno umasene. ⁵⁰ Hagi Deviti'a kao akuruteti'ma tro'ma hu'ne'za havema erinte'za mate'ma vu'za nehaza atifinti Filistia nera ahefrino hara hugatere'ne. Hagi Deviti'a magore huno azampina bainati kazina e'ori'ne. ⁵¹ Hagi Deviti'a agareno agofetu ome oti'nenno, Goliatina bainati kazima'a ku'afinti ome avazu huno ahenefrino, agenopa akafritre'ne. Hagi Filistia vahe'mo'zama kageno hanavenentake ha' ne'ma frige'za zamagra rukrahe hu'za kore fre'naze. ⁵² Hagi ana'ma hige'za Israeline Juda sondia vahe'mo'za

rankezaneti'za Filistia vahera zamarotago hu'za ome zamahetre eme zamahetre hu'za Ekroni kuma kafante uhanati'naze. Hagi ana Filistia vahe'mokizmi zamavufagamo'a Saraimine Gatine Ekroni agupo kantega meno vu'ne. ⁵³ Hagi Israeli vahe'mo'za zamarotago hu'za Filistia sondia vahera ome zamatrete'za, ete e'za ana Filistia vahe'mo'zama seli nonkuma'zmia atre'za fre'naza kumapima me'nea zantamina eme eri vagare'naze. ⁵⁴ Hagi Deviti'a Goliati agenopa erino Jerusalemi vu'ne. Hianagi ana ne'mofo ha' zana erino seli noma'afi ome ante'ne. ⁵⁵ Hagi Devitima Goliati'ma ha' hunte'naku'ma nevigeno, Soli'ma negeno'a sondia vahete kva ne' Abnana antahigeno, Ami iza mofavre? huno antahigegenno, Abna'a kenona hunteno, kini ne'moka tamage hu'na ami ana risera ke'na antahi'na osu'noe. ⁵⁶ Higeno Soli'a huno, Iza mofavre mani'nefi vahe ome zamantahigenka go. ⁵⁷ Hagi Deviti'ma Goliati'ma ome ahetenno ana ne'mofo agenopama azampi e'rineno ne-egenno'a, Abna'a ame huno Devitina avreno Solinte vu'ne. ⁵⁸ Hagi Soli'a Devitina antahigeno, Kagra iza mofavre mani'nane? Higeno Deviti'a kenona huno, Betlehemu kumateti kagri eri'za ne'mofo Jesi mofavre mani'noe.

18

Devitine Jonatanine naneke

¹ Hagi Deviti'ma Soli'enema ke'ma huvagaretegenno'a, henka Jonatani'a Devitina avesinenteno, agra'agu'ma avesienteaza huno tusiza huno avesinte'ne. ² Hagi ana knareti'ma

vu'neana Soli'a Devitina atregeno nefa nontega ovu'neanki, azerigeno agrane mani'ne. ³ Hagi Jonatani'a hanavenentake huvempage Devitina hunte'ne. Na'ankure agra'aguma avesinenteaza huno tusiza huno Devitina avesinte'negu anara hu'ne. ⁴ Hagi Jonatani'a za'za kukenama amegama antani'neana, Deviti hatenemino, ana agofetura ha' kukena'ane, bainati kazima'ane ati'ane amu nofi'anena ami'ne.

⁵ Hagi nazankuro Soli'ma Devitinku'ma hugahane huno hiazana Deviti'a knare huno anazana higeno, Soli'a azeri antesga huno sondia vahete kva ante'ne. Hagi ana zankura maka vahe'mo'zane Soli eri'za vahe'mo'zanena muse hu'naze. ⁶ Hagi Deviti'ma Filistia ne'ma ahetege'za ha'ma huzmagaterete'za ete kumategama azageno'a, maka Israeli kumapinti a'mofa'mo'za nasenasepane, hapu zavenane eri'za ahe'za muse hu'za avo nehage'za Solina amarara hu'naze. ⁷ Hagi ana a'mofa'mo'za zavena nehe'za anage hu'za zagamera hu'naze, Soli'a 1tauseni'a ha' vahe zamahegeno, Deviti'a 10 tauseni'a ha' vahe zamahe'ne. ⁸ Hagi ana zagamema Soli'a nentahino'a, tusi arimpa ahegeno amanage hu'ne, Zamagra zagamema hazana Devitinkura rama'a 10tauseni'a aheneanki, nagrikura 1tauseni'a ahene hu'za nehaze. Hagi agra maka zantamina erineno, nagri no erino kini mani'naku hige'za e'inahu zagamera hu'naze. ⁹ Hagi ana knareti'ma vu'neana Deviti'ma kini tra'ama erizanku Soli'a kaniverenteno vu'ne.

Soli'a Devitina kaniverenenteno ha'rente'nea

naneke

¹⁰ Hagi anante knazupa Anumzamo'a havi avamu huntegeno Solintera hanavetino eno eme azeri haviza higeno, noma'afi mani'nenoneginagi nehuno azampina karugru keve e'rinegeno, Deviti'a nehiaza huno zavena azampi azeri'nenon ahe'ne. ¹¹ Hagi Soli'a karugru kevereti Devitina nozafare renarente'nue huno nentahino, karugru keve matevuno reana hantaga higeno, Deviti'a atreno fre'ne. Hagi e'inahu'zana tare zupa hu'ne.

¹² Hagi Soli'a Devitinkura koro hu'ne. Na'ankure Ra Anumzamo'a Solina atreno Deviti'ene mani'ne.

¹³ Hagi Soli'a Devitina tavaoma'aretira azeri netreno 1tauseni'a sondia vahe kva manio huno huntegeno, sondia vahe zamavareno hate vu'ne.

¹⁴ Hagi hakarezama Deviti'ma hu'nea zamo'a knare ke'za hu'ne. Na'ankure Ra Anumzamo'a agrane mani'negeno'e. ¹⁵ Hagi Soli'ma keno antahino'ma hiama Deviti'ma hiazamo'ma knare zanke higeno'a, Soli'a mago'ane tusi koro hu'ne.

¹⁶ Hianagi miko Israeli vahe'ene Juda vahe'mo'za Devitina zamavesinte'naze. Na'ankure agra knare huno sondia vahera hatera zamavareno vunon eno hu'ne.

¹⁷ Hagi mago zupa Soli'a anage huno Devitinkura hu'ne, Kota mofa'ni'a Merapuna kaminugenka a' erintegahane. Hianagi kotazana kagrama hanavetinka Ra Anumzamofon ha'ma hanunka, ana ara erigahane. Na'ankure Soli'a antahi'zama'afina Devitina nagra'a nazanura ahe ofrisuanki, Filistia vahe'mo'za hara hunte'za ahe frisaze huno antahi'ne. ¹⁸ Hagi Deviti'a kenona hunteno, Nagra knarera osugeno, Israeli vahepina naga'nimokizmia zamagia omane

vahe mani'nazanki'na, kini ne'moka mofara ara erigara osu'noe. ¹⁹ Hagi Soli'a Merapuna Deviti ara erintegahie huno hu'neanagi, anama zanazeri aravema hunaku'ma hia zupa, Soli'a mofa'a Merapuna omi netreno, Mehola kumate ne' Adrieli avremigeno ara eri'ne.

Soli mofa Devitima a' eri'nea naneke

²⁰ Hagi ana knafina Mikeli'a Solina mago mofa'agino, Devitima avesintea kea Solina eme asamizageno'a muse nehuno, ²¹ Anage hu'ne, nagra ana mofania Devitina aminugeno ara erino, nenanemo'zana hanige'na, huntenugeno vuno Filistia vahe'ene hara ome nehanige'za ahegahaze. Nehuno Soli'a Devitina asamino, Menina mago'ene nagri mofara erinka nenanemo'zana hugahane. ²² Hagi Soli'a eri'za vahe'a huzamanteno anage hu'ne, vuta Devitina agrake'ma mani'nenigeta ome asamita, Soli'a agrane mika eri'za vahe'anena muse hugantazanki, kagra mofa'a a' erintenka nenemo'za huo huta ome asamiho. ²³ Higeno ana nenekea Devitina ome asamizageno, Deviti'a anage huno kenona huzamante'ne, Tamagra tamagesa antahi'zana kini ne'mofa nenemozama hu'zana osi'za me'ne hutma nehazo? Nagra nagri omne namunte omane ne' mani'noe. ²⁴ Hagi Soli eri'za vahe'mo'zama Deviti'ma hu'nea nanekema eri'za ome nesamizageno'a, ²⁵ Soli'a mago'ane eri'za vahe'a huzamanteno, amanage huta Devitina ome asamiho, Mofanima mizama hunaku'ma haniana 100'a Filistia venenemokizmi zamagoza anoma'a zamaheno

taga huno egahie huno hu'ne huta ome asamiho. Hianagi Solima agesama antahiana ha' ome nehanigeno ahesaze huno antahi'ne. ²⁶ Hagi Soli eri'za vahe'mo'zama ana nanekema Devitima eme asamizageno'a Deviti'a muse ana nanekerera hu'neanagi, anama knama ante'nea kna eohanati'negeno, ²⁷ Deviti'ene sondia vahe'amo'za vu'za 200'a Filistia vene'ne ome zamahe'za, zamagoza anona taga huno erino kini ne' eme ami'ne. Ana higeno kini ne'mo'a mofa'a Mikelina amigeno Deviti'a ara erino kini ne'mofo nenemo'za hu'ne. ²⁸ Hagi Soli'ma antahino kenoma hiamā Ra Anumzamo'ma Deviti'ene manigeno, mofa'amo Mikeli'ma Devitima avesintegenoa, ²⁹ Soli'a mago'ane tusi koro Devitinkura nehuno, hara renteno vu'ne. ³⁰ Hagi Filistia sondia vahe'mofo kva vahe'mo'za sondia vahera rama'a zupa zamavare'za e'za Israeli vahera hara eme huzamante'naze. Hianagi ana'ma hu'za Soli sondia vahe'ma ha'ma eme hunezamantageno'a, Deviti'a knare huno hara huzamagatenerege'za maka vahe'mo'za antahi'za ke'za nehu'za, Devitina ra agi ami'naze.

19

Deviti ahe'naku Soli'a maraguzati'nea nanenke

¹ Anante Soli'a nemofo Jonatanine mika eri'za vahe'aramina Devitina ome ahe friho huno huzmante'neanagi, Soli nemofo Jonatani'a Devitina tusiza huno avesinte'ne.

² Ana hu'neankino Jonatani'a Devitina eme asamino, Nenfa Soli'a kahe fri'naku nehianki, oki nanterana kegava hu'nenka megia

ufrakinka manio. ³ Hagi anama fraki'nenante nenfa'enena ome otita mani'neta kagriku'ma antahige'na kesugenoma, na'ane huno kagrikura nasamigahie ananke eme kasamigahue. ⁴ Hagi anante nanterana Jonatani'a nefa Solina ome asamino, kinimoka eri'za vaheka'a Devitima ahenka kumima hanankeno'a knarera osugahie. Na'ankure agra mago havizana kagrira huoganteno kumira osu'ne. Hagi agra rama'a knare avu'avara huno kaza hu'ne. ⁵ Hagi agra'a avufgagu agha nontahino Goliatina hara ome hunteno ahe frigeno Ra Anumzamo'a Filistia vahe'mofo zamazampintira Israeli vahera zamagu'vazine. Hagi nagafare hazenke'a omane ne' Devitina ahenka kumira hu'za nehane?

⁶ Hagi Soli'a nemofo Jonataninkea antahimino anage huno hanave huvempagea hu'ne, Kasefa huno mani'nea Ra Anumzamofa agifi huvempage huoanki'na, Devitina ahe ofrigahue. ⁷ Anage hutegeno Jonatani'a Devitina ke higeno egeno, nefa'enema hu'na'a maka nanekea asamiteno, avreno Solinte vigeno ko'ma nehiaza huno eri'zama'a omerinenteno mani'ne.

⁸ Hagi henka Filistia vahe'mo'za ha' eme huzmantageno, Deviti'a ana vahera hanavenentake huno ha' ome huzmanteno rama'a vahe zamahe frige'za, mago'a Filistia vahe'mo'za atre'za fre'naze. ⁹ Hagi mago zupa Soli'a karugru keve'a azampi azerineno noma'afi mani'negeno, Devitia zavena neheno mani'nere Ra Anumzamo'a azeri haviza hu havi avamura mago'ene huntegeno Solina agu'afi efregeno, ¹⁰ Soli'a karugru kevereti Devitina no

zafare renarentenaku matevuno re'neanagi, mani'ganegeni keveno'a nozafafi anirigeno, ana kenageke Deviti'a atiramino fre'ne.

¹¹ Hagi Soli'a mago'a vene'ne huzamanteno, Deviti nonte ome kvagrita mani'neta nanterama senigeta aheho huno huzamante'ne. Hianagi Devitina nenaro Mikeli'a asamino, Meni kenage atrenka amafintira fro, ofresanana oki nanterana eme kahefrigahaze. ¹² Anage nehuno Mikeli'a nomofo zaho eri kampinti avretregeno Deviti'a uramino fre'ne. ¹³ Hagi Mikeli'a antre'za vahe amema'a tro hunte'nazaza erino Deviti'ma nemasea tafete nenteno meme azoka erino asenia antesga nehuno, tavrave erino refitente'ne. ¹⁴ Hagi Devitima azeriho huno'ma Solima huzamantege'za aza vahe'mokizmia Mikeli'a zamasamino, Deviti'a kri erino mase'ne. ¹⁵ Hige'za ana kea ome asamizageno, Soli'a ana vahera ete huzmanteno, Tafe'arema mase'nenana ana tafega avreta emarerinke'na ahe fri'nenno. ¹⁶ Hagi anama huzmantage'za vu'naza vene'nemo'zama nompima efre'za tafete'ma eme kazana, vahe amema'a antre'za tro hu'naza vahe meme azokateti asenia antesga hu'nege'za ke'naze. ¹⁷ Anama higeno'a Soli'a Mikelina asamino, nahigenka nagrira renavatga hunka ha' vahe'ni'a avretrankeno fre'ne? Higeno Mikeli'a kenona huno, nagri'ma naza hunka navre otre'nanke'na kahe frigahue huno hia zanku avre atrogeno fre'ne.

¹⁸ Hagi Deviti'a freno Rama kumate Samuelinte uhanatino, maka zama Soli'ma hunteazamoyo nanekea ome asami'ne. Anantetira Samueli'ene

Devitikea atre'ne Naioti kumate umani'na'e.
¹⁹ Hagi mago'a vahe'mo'za Solina eme asami'za, Deviti'a Rama kaziga Naoti kumate mani'ne. ²⁰ Hagi Soli'a Deviti ome azerihogu mago'a kato vahe huzmantege'za vu'naze. Hianagi ana vahe'mo'zama ome kazana kasnampa vahe kevumo'za Samueli'ene oti'ne'za kasnampa ke nehazage'za ome nentahizageno, Ra Anumzamofu Avamumo'a zamagritera hanavetino ege'za zamaganena ana hu'za kasnampa ke hu'naze. ²¹ Hagi anagama eme asamizageno'a, Soli'a mago'ane rama'a vahe huzamante'neanagi ana vahe'mo'zanena kasnampa kege'za ome hu'naze. Hagi nampa 3 zupa ana zanke huno mago'ane kato vahera huzmantege'za vazanagi, ana zanke hu'za kasnampa ke ome hu'naze. ²² Hagi anama huvagareteno'a Soli'a agra'a Rama mopafima rantinkerima me'nerega Seku vuno anage ome hu'ne, inantega Samuelike Devitikea mani'na'e? Anage hige'za zamagra asamiza, Rama kaziga Naioti kumate mani'na'e hu'za asami'naze. ²³ Anage hazageno Soli'a Rama kaziga Naioti kumate vu'ne. Hagi karankama nevigeno Ra Anumzamofu Avamumo'a hanavetino Solintera egeno, agranena kasnampa ke hume nevuno Naioti kumatera uhanati'ne. ²⁴ Hagi Soli'a za'za kukena'a hatenetreno Samueli avuga kasnampa kea nehuno, avufga avapako mase'negeni vuno kotuno hanina ome hu'ne. E'ina hu'nea agafare Solinkura kasnampa kema hazafina, agranena kasnampa vahe mani'neo hu'za nehaze.

20

Jonatani'a Deviti aza hu'nea naneke

¹ Hagi Devitia Rama kaziga Naioti kumatetira freno Jonataninte eno, amanage huno Jonatanina eme antahige'ne. Nagra na'a hu'noe, nahavizana nehu'na, nankumi negafana hunte'nogeno, nagrira nahe frinakura nehake? ² Hagi Jonatani'a kenona hunteno, Nenfa'a osizano ra zana magore huno nagriteri eri frara nokiankino, kahe ofrigahie. Hagi na'a hanigeno nenfa'a kagri'ma kahe nanekea eri frara kigahie? A'o anara osugahie!

³ Hianagi Deviti'a hanave huvempage huno, Kagrama nagri'ma kavesinenantana zana negafa'a keno antahino hu'nenno, agra nenamoyo Jonatanina ama ana kema asaminugeno'a arimpamo'a knarera osugahie huno antahi'ne. Hianagi tamage huno kasefa huno mani'nea Ra Anumzamoyo avufine kagri kavufinena huvempage huankino, nagrira ame huno nahe frigahie. ⁴ Higeno Jonatani'a Devitina asamino, Nazano hunanto hunka hanana zana, amane hugantegahue. ⁵ Hagi Deviti'a Jonatanina asamino, Antahio, okina kasefa ika eme antegenone'zama nenaza knagi, nagra kini ne' ene ne'zana nosinagi natrege'na trampu ufraki'na mani'nanenkeno 3'a zagegnamo'a nagatereno evino. ⁶ Hagi negafa'ma onagesuno'ma kantahigena kagra amanage hunka asamio, Devitina naga'amo'zma Betlehemu kumate atru hu'za kafugu kafugu'ma nehazaza hu'za kresramama vanarega anantega vugahue huno

eme tutu huno nantahigege'na huntogeno vu'ne hunka asamio. ⁷ Hagi anagama hanankeno'ma knarere'ma hanigenka, eri'za vahekamona knare hu'na manigahue hunka antahio. Hianagi ananke'ma asami'nankeno arimpama ahe'na, eri'za vahekamo'na nahe frigahie hunka antahio. ⁸ Hagi kagra eri'za vahekamo'na knare kavukva hunante'nane. Na'ankure kagra Ra Anumzamofu avufi eri'za vaheka'amo'na so'ema huta manisu'a huvempagea hunante'nane. Hagi kagra navrenka negafantera ovunka, nagrama mago havizama hu'nenugenka, kagraka'a nahe frio. ⁹ Higeno Jonatani'a huno, i'o anara osugahue. Nenfa'ma kahekema hanige'na ame' hu'na kasamigahue. ¹⁰ Anante Deviti'a Jonatanina asamino, Ana nanekeka negafama asami'nankeno arimpama ahenantenia nanekea iza erino ome nasamigahie? ¹¹ Anagama higeno'a Jonatania Devitinkura huno, Egeta hoza agupofi magoka va'mneno, huno Jonatani'a higeke, magoka vu'na'e. ¹² Anante Jonatani'a anage huno Devitina asami'ne, Ra Anumzana Israeli vahe Anumzamofu avufi huvempage huankino, tare knama evanige'na, nenfa'ma kahekema hania nanekea antahigahoanki'na, arimpa fruma hugante'nia kea eme kasamigahue. ¹³ Hianagi nenfa'ma kahenaku'ma hanige'na, eme okasami'nugenka frenka kagu'ma ovazisankeno'a, Ra Anumzamo'a nagrira nona hunanteno nahe frigahie. Hagi Ra Anumzamo'a nenfa'enema nemanianza huno kagri'enena manigahie. ¹⁴ Hagi kagrima Ra Anumzamo'ma knarema hugantenigenka maninka vanunka,

nagrira knare hunantenka nahe ofriho. ¹⁵ Hagi Devitiga ha' vahekamofoma ama mopafinti'ma Ra Anumzamo'ma zamahe vagamaresigenka, nagri nagara knare kavukva huzmantenka vuo. ¹⁶ Anante Jonatani'a Devitinkura amanage hu'ne, kagrane amama huvempa kema hu'a nanekea kagrane nagakanena tamagera okaniho. Hagi nagri'ma navesiana ha' vaheka'a Ra Anumzamo'a Agra'a hara huzmantesie. ¹⁷ Hagi Jonatani'a mago'ane tragoteke manisa'a huvempage Devitina hunte'ne. Na'ankure Jonatani'a agra'agu'ma ave'nesiaza huno Devitina tusiza huno avesi ante'negu anara hu'ne. ¹⁸ Anante Jonatani'a Devitina asamino, Okina kasefa ikante'ma musenkase hu'za ne'za nenaza knagino, ana musenkasema hanafina kagri tramo'a amane megahie. ¹⁹ Hagi nampa 3 knazupa kinaga, ko'ma frakinkama mani'nana have kevuma me'nerega ame hunka umano. ²⁰ Hagi nagra 3'a kevea mafe'ante'na ana haverega aheregahue. ²¹ Hagi mago eri'za rise'ma hunte'na kamakaziga keveme'neanki ome hakenka erinka eno hu'na huntetogenka, amne egahane. Na'ankure tamage huno Ra Anumzana mani'negu mago kazeri haviza hu'zana kagritero forera osugahie. ²² Hianagi ana riseku'ma hu'na kevea kame kaziga me'neanki ome erio hanugenka, e'i ame hunka atrenka vuogu hugahue. Na'ankure Ra Anumzamo omenka vuo huno hugantegahie. ²³ Hagi kagrane naganema huvempa kema hu'noa zamofona Ra Anumzamo'a agrake keno antahino hu'negu kagra ana kemofona amage'anto. ²⁴ Hagi

Deviti'a anantega frakino mani'negeno, kini ne'mo'a kasefa ikante'ma musenkase hu'za ne'zama nenaza knarera ne'zama nenaza tratera emani'ne. ²⁵ Hagi kini ne'mo'a ne'za nenaku ko'ma nehiaza huno nomofo asarega amagena renteno rutragoteno emanigeno, mago kaziga Jonatani mani'geno, mago kaziga Abna mani'neanagi Devitima nemanía trara amne me'ne. ²⁶ Hagi Soli'a ana zupa nanekea osu'ne. Na'ankure agrama agesama antahiana Deviti'a mago'aza huno agra'a azeri pehana hu'nenno ome'ne huno antahine. ²⁷ Hianagi nampa 2 kna zupanena Deviti'ma nemanía tramo'a amne me'ne. Ana higeno Soli'a nemofo Jonatanina asamino, Devitima nemanía tramo'a amne me'neana na'agafare Jesi nemofo Deviti'a okine meninena ne'za ne'tratera ome'ne? ²⁸ Higeno Jonatani'a kenona huno, Deviti'a Betlehemu vunaku tutu huno nantahigeno, ²⁹ natrege'na va'nenno, na'ankure naga'nimo'za rankumapi kresramana nevazageno, nafuhe'za ke hazanki'na ame hu'na vugahue. Hagi navesi nante'nunka hunantege'na nafuhei'na ome zamage'nue hige'na, huntogeno vu'ne. E'i ana agafare ama tratera omani'ne.

Soli'ma arimpama Jonatanima ahente'nea naneke

³⁰ Hagi Soli'a Jonatanina tusi arimpa ahenenteno anage hu'ne, Kagra keontahi savri a'mofo mofavre mani'nananki, Devitima kagri noma erino kinima manino kazeri kagaze nehuno, negrerama agazema eri amisía zankura ontahinka Devitina aza hu'nano? ³¹ Na'ankure

Jesi nemofo'ma ofri'noma mani'nenigenka, tamagerafa hunka kinia omanigahane. Hagi mago'a vahe huzmantege'za vu'za ome avre'za esnage'na ahe fri'nenno. ³² Hianagi Jonatani'a huno, Naza agra havizana hu'ne? Nagafare agra frigahie? ³³ Anagama higeno'a Soli'a Jonatanina ahe frinaku karugru kevereti re'neanagi, mani'ganegenno hantga hu'ne. E'inama higeno'a tamage nenfa'a Devitina ahe frigahie huno Jonatani'a antahi'ne. ³⁴ Hagi Jonatani'a nefana tusi arimpa ahenenteno ese ikamofona nampa 2 knarera, ne'zana oneno otino atreno vu'ne. Na'ankure nefa'ma Deviti agima eri havizama hiazanku anara hu'ne. ³⁵ Hagi anante nanterana Jonatani'a mago eri'za rise nevreno Deviti'ene keaga ome hunaku kema hunte'nate hoza agupofi vu'ne. ³⁶ Hagi ana eri'za risera asmino, Kagarirenka vunka kevema ahentrenua kevea ome hakenka erio, higeno ana rise'mo'a agareno nevigeno Jonatani'a kevea ana risera ahe agatereno ogamanu'a avuga ahe'ne. ³⁷ Hagi ana eri'za rise'mo'ma kevema ome akasinaku anante'ma vigeno'a, Jonatani'a ke'zatimino, Kevemo'a ogamu'a me'neanki, ³⁸ omaninka ame hunka vuo! Hagi Jonatani eri'za rise'mo'a ana kevea ome erino ete rukrahe huno kva'amofontega e'ne. ³⁹ Hagi e'i ana mikozama hiazamofa agafa'a ana eri'za risemo'a antahi amara osu'neanki, Jonatanike Devitike zanagrake antahi'na'e. ⁴⁰ Hagi Jonatani'a ati'ane keve'anena ana eri'za risemofa nemino, erinka kumatega vuo. ⁴¹ Higeno ana eri'za rise'ma vutegenoa, Deviti'a have kevumofa amefima fraki'nefintira

atiramino eno Jonatanina agafi eme arena reno, 3'a zupa kepri hu'ne. Hagi zanagra onuki, anuki huke zanagi ohene ahene nehu'ne, taregamokea zavi ate'na'e. Hianagi Deviti'a tusiza huno zavira ate'ne. ⁴² Hagi Jonatani'a amanage huno Devitina asmi'ne, Karimpa frune vuo. Na'ankure Ra Anumzamofu avure huvempage hu'noankita ronema huno'azana, Ra Anumzamo amu'nontifina mani'nenoma maka knafima kagripinti'ma fore'ma hania vahe'ene nagripinti'ma fore'ma hania vahera keno antahino hanie. Hutegeno Deviti'a nevigeno, Jonatani'a ete kumatega vu'ne.

21

Deviti'a Solina atreno koro fre'nea nanenke

¹ Hagi Nopu kumate pristi ne' Ahimelekingtega Deviti'a vu'ne. Hagi Ahimeleki'a Deviti'ma negeno'a antri nehuno, Nahigenka kavega vahera ovarenka kagrakera neane. ² Higeno Deviti'a ana pristi nera kenona hunteno, Kini ne'mo'a mago'a eri'zanke hunanteno anage hu'ne, Amama hugantoa zamofu kea mago'mo'a ontahino huno hu'ne. Hagi sondia vaheni'a huzamante'noanki'za emanihoma huzamante'nore emani'nenage'na vugahue. ³ Hagi mago'a ne'zama ante'nenunka 5fu'a breti kona namige, mago'a ne'zama me'neniana amne namigahane. ⁴ Hianagi Pristi ne'mo'a Devitina kenona hunteno, Nagra mago'a amane bretia onte'noanki, ruotage'ma hu'nea bretige me'neanki sondia vahekamo'zama ama kenage'ma a'nenema omase'nesnagenka amane

ome zami'nanke'za negahaze. ⁵ Higeno Deviti'a kenona'a amanage huno asami'ne, Kagesa ontahio, maka zupa hate'ma nevuta sondia vahe'nimo'za a'nanenena nomasazanki'za agru hu'naze. Ana hu'neankita menina e'nonana ruotge eri'zante enonankita, agru hu'none. ⁶ Hagi ne'zana omanegeni ana pristi ne'mo'a seli mono nompima Ra Anumzamofu avugama amuhoma hu'nea bretima erinenteno, zasi'ma hia ruotge bretima eri ante'neana Devitina eri ami'ne (Matiu 12:3-4, Maki 2:25-26, Luku 6:3).

⁷ Hagi ana zupa ana seli mono nompina Idomu ne' Doekie nehaza ne' Soli bulimakao afute kegavama nehaza vahe'mokizmi ugota kva ne'mo ofa hu'naku umani'neni negegeni, ana zana pristi ne'mo'a hu'ne.

⁸ Hagi Deviti'a amanage huno Ahimelekinkura hu'ne, Bainati kazinknone keveneni ontenampi? Kini nemo'a ame hunka vuo hige'na bainati kazinknone keveneni e'ori e'noe. ⁹ Hagi pristi ne'mo'a asamino, Magore huno omaneneanki Filistia ne' Goliatima Ela agupofima ahe'nana nemofo bainati kazinke me'ne. Tavravefi antegafite'na pristi vahe'mo'zama zamamizare'ma nentaniza kukenamofu amefi antogeno me'ne. Hagi kagrama erinaku'ma hanunka erio huno higeno, Deviti'a kenona huno, Mago'a bainati kazimo'a amanahura osu'neanki amne erinamio.

Deviti'a Gati kumate mani'nea naneke

¹⁰ Hagi ana knazupa Deviti'a Solinku kore huno freno Gati kini ne' Akisinte vu'ne. ¹¹ Hianagi Akisi eri'za vahe'mo'za Deviti'ma nege'za, Ama nera kini ne' Devitimpi, avoma re'za zagamema

nehu'za, Soli'a 1 tauseni'a vahe zamahegeno, Deviti'a 10 tauseni'a vahe zamahe'ne hu'zama hu'naza nere hu'za hu'naze. ¹² Hagi ana nanekema Deviti'ma nentahino'a Gati kini ne' Akisi'ma ahe zankura tusi'a koro hu'ne. ¹³ Ana hu'negu Devitia ana kini ne'ene eri'za vahe'amokizmi zamavufina haviza huno negi vahe sampreno ufre kafantera azanu avona negreno, agipintira agrena ampritregeno agi azokatega zuzu huno afra afra hu'ne. ¹⁴ Hagi kini ne' Akisi'ma negeno'a amanage huno eri'za vahe'a zamasami'ne, Na'a higeta tamagra neginagi vahera avreta nagritega e'naze? ¹⁵ Hagi rama'a amanahu negi vahera mani'nazanki'na, na'a hanige'na noni'afina atre'nugeno manigahie? Nehuno Akisi'a atregeno Deviti'a vu'ne.

22

Deviti'a havegampi mani'nea naneke

¹ Hagi Deviti'a Gati kumatetira freno Adulamu have kantega vuno umani'ne. Hagi ananke'ma nefa'ene afuhe'zama nentahi'za anantega vu'naze. ² Hagi vahe'mo'zama knama nezamiza vahe'mo'zane, zamarimpa knazampima mani'naza vahe'mo'zane, nofi'ma hu'naza vahe'mo'za maka Devitinte e'za eme eri atruma hu'nazana 400'a vahe eme atru hazageno Deviti'a kegava huzmante'ne. ³ Hagi anantetira Deviti'a Moapu kaziga Mizpa kumate vuno, ana kumate kini nera ome antahigeno, muse hugantoanki knare nenfane nenareranena kegava huzanante'nesankeno mani'nenake'na, nagriteru Ra Anumzamo'a na'a hunantegahifi

ka'нено, ⁴ higeno ana kini ne'mo'a izo hu'ne. Hagi Deviti'a nererane nefanena zanavreno Moapu kini ne'mofo kvafi eme neznanteno, agra have kampi ufrakino umani'ne. ⁵ Hianagi mago zupa kasnampa ne' Gati'a Devitina asamino, Kagra ama have kana atrenka Juda kaziga vuo. Higeno Deviti'a anampintira atreno Hereti zafafi vu'ne. ⁶ Hagi mago zupa Soli'a Gibeagonare tamaris zafamofoto tonapinka keve'a erineno mani'nege'za, eri'za vahe'amo'za manigagi ante'naze. Anante mago'a vahe'mo'za Deviti'ma ke'za eri fore'ma hu'nazankea Solina eme asami'naze. ⁷ Hagi Soli'a ana kema nentahino'a ana vahezaga zamasamino, Benzameni naga'mota antahiho, Jesi nemofo'a witi hoza tamigahifi, waini hoza tamamigahio? Hifi agra amne 1tauseni'a sondia vahete kva, 100'a sondia vahete kva vahe manigahaze huno nagrama nehuaza huno huvempagea huramantegahio? ⁸ Hianagi ha'ma renantea ne' Deviti'enema nenamofoto Jonatanimahuvempagema hiananekea nahigeta tamagranena onasami'naze. Tamage magomoke hunka nagrikura tamagesa antahinamita tamasunkura huonanteta, Deviti'ma kafonteno'ma vano nehiananekea onasami mani'nageno, eno ama knarera ehanatie. ⁹ Hagi Edomu nagapinti ne' Doeki'a ana vahepinti otino ranke huno, Nagra Nobikumate mani'nena negogeno, Deviti'a pristi ne' Ahitupu nemofo Ahimeleki'ene nanekea nehige'na ke'noe. ¹⁰ Hagi Ahimelekia Deviti agi erino Ra Anumzamofona nazanoma hania zankura antahinegeno, Filistia ne' Goliati bainati kazine

ne'zanena erimi'ne. ¹¹ Anage higeno kini ne'mo'a Ahitubu nemofu Ahimelekine maka agri naga'ma Nobu kumate'ma seli mono nompima pristi eri'zama eneri'za naga'anena, zamavareta eho huno huzmante'ne. Hige'za miko'mokizmia kini nete zamavare'za e'naze. ¹² Anante Soli'a huno, Ahitubu nemofoga antahio. Ahimeleki'a huno, ramoka nentahue. ¹³ Higeno Soli'a asamino, Na'a higeta kagrane Jesi ne'mofu'enena nahenakura nanekea retro nehutna, na'a agafare Jesi nemofona ruotgema hu'nea bretia eri neminka, bainati kazina eri neminka, Deviti'ma azama hanigura Ra Anumzamofona antahige'nane? E'ina hunka azahankeno kafona anteno vano nehigeno, eno ama knarera ehanatie. ¹⁴ Hianagi Ahimeleki'a kini ne'mofu kenona huno, Iza kagri eri'za vahepintira mago'mo'a knarera huno negagaru Deviti'ma nehiaza huno fatgo eri'za vahe ka'a mani'neni, kagrira kamage ante'ne? Agra kavate'ma kegava hunegantaza sondia vahe'mokizmi kva mani'nege'za, maka vahe'ma nonkafima nemaniza vahe'mo'za antahimiza ra agi nemiza ne' mani'ne. ¹⁵ Hagi ese knani'a amanara hu'na Devitima azama hanigura Ra Anumzamofona antahigenofi? I'o. Hagi kini ne'moka, nagri'ene naga'nimofona ama ana kegagafina tavrentenka kna oramio. Tagra mago nanekea retro huta kagrira kazeri haviza hu nanekea osuta, ama anazana keta antahita osu'none. ¹⁶ Hianagi kini ne'mo'a huno, Ahimelekiga kagrane mika nagaka'anena frigahaze.

¹⁷ Anante kini ne'mo'a avate'ma kegava

hunentaza sondia vaheku huno, Ra Anumzamofu pristi eri'za vahera zamahe friho, na'ankure zamagra Deviti kaziga mani'ne'za, Devitima freno vu'nea zamofona antahi'za ke'za hu'nazanagi, eme onasami'naze. Hianagi kini nemofo eri'za vahe'mo'za Ra Anumzamofu pristi vahera ozmahe'naze. ¹⁸ Hagi ana hazageno kini ne'mo'a pristi vahera zamahe friho huno Idomu ne' Doekina huntogeno, Doeki'a ana miko pristi vahera za'za kukenama hu'naza pristi vahera 85fu'a zamahe fri'ne. ¹⁹ Hagi pristi vahe kumapima Nopuma mani'naza vahera, veneneo, a'neo, mofavreo, bulimakao afuro donki afuro sipisipi afura bainati kazinknonteti maka zamahe fri vagare'ne. ²⁰ Hianagi Ahimeleki nemofo Ahitubu negeho Abiata'a anampintira freno Deviti'ene umani'ne. ²¹ Hagi Soli'ma Ra Anumzamofu pristi vahe'ma zamahe fri'nea nanekea Abiata'a Devitina eme asami'ne. ²² Hagi Deviti'a ana nera asamino, Idomu ne' Doekima anampima mani'nege'na nege'na, tamage Solina ome asamigahie hu'na nagra ko antahi'noe. Hagi negafa naga'ma mika frizana, nagri knaza eri'za fri'naze. ²³ Hagi korora osunka nigrane manio. Kagri'ma kahe'zama nehia nemo'a nagri'ene nahe'naku nehie. Hagi nigrane emaninankinka, knare hunka manigahane.

23

Deviti'a Keila vahe zamaza hu'nea naneke

¹ Hagi Devitina eme asami'za, Keila kumate vahera Filistia vahe'mo'za ha' eme huzmante'za witima neharazafima eri atru hu'naza

witzamia eri vagare'naze. ² Hagi Deviti'a Ra Anumzamofona antahigeno, Knare vu'na Filistia vahera hara ome huzmantegahuo, higeno Ra Anumzamo'a Devitina asami'no, Amne vunka hara ome huzmantenka Keila vahera zamagu vazigahane. ³ Hianagi Deviti'enema mani'naza vahe'mo'za amanage hu'naze, Antahio, tagra Judama manineta Filistia vahekura korora nehunankita, tagra Keila kumatera vuta rama'a Filistia vahera hara ome huozamantegosune. ⁴ Hagi Deviti'a mago'ene Ra Anumzamofona antahigegeno, Ra Anumzamo'a asamino, Otinka Keila kumate uraminka Filistia vahera hara ome huzamanto. Na'ankure Nagra Filistia vahera kazampi zamavarentesugenka hara ome huzmagateregahane. ⁵ Higeno Deviti'ene sondia vahe'anena Keila urami'za Filistia vahera ome nezamahe'za mika afuzamia nevre'za Keila vahera zamagu'vazi'za zamavare'naze. ⁶ Hagi pristi ne' Ahimeleki nemofo Abiata'a freno Devitintegama Keila kumategama nevuno'a, pristi vahe'mo'zama antanine'za Anumzamofa avesi'zama hake'za eri fore'ma nehaza kukena ifoti erineno, Ra Anumzamo'ma nanekema asami'nigu vu'ne.

⁷ Hagi Deviti'ma Keila kumate mani'nea nanekema mago'a vahe'mo'za Solima eme asamizageno'a Soli'a huno, Ra Anumzamo'a nazampi avrente. Na'ankure Deviti'a agra'a avreno kinafi ufreankna huno hanave keginamo kagi'nea ra kumapina ufre'ne. ⁸ Anage higeno Soli'a maka Sondia vahezaga'a zamazeri atru huno nezamavareno, Devitine sondia vahe'ane

avazagigagino zamahenaku Keila kumate urami'ne. ⁹ Hagi Deviti'ma antahيامa Soli'ma ha'ma eme hunte'naku'ma kema retro'ma nehigeno'a, agra pristi ne' Abiatana asamino, 12fu'a havema me'nenege'za pristi vahe'mo'zama nentaniza kukena ifotia omerinka amare eno. ¹⁰ Hagi Deviti'a anage huno nunamuna hu'ne, Ra Anumzana Israeli vahe Anumzamoka kagri eri'za vahe'mo'na antahuana nagrama emani'noa zanku huno Soli'a Keila kumara eme erihaviza hu'naku ke retro nehia naneke nentahue. ¹¹ Hagi Keila kumate vahe'mo'za nagrira navre'za Soli ome amigahazafi? Hagi tamage huno Soli'a eri'za nekamo'na antahua kante anteno egahifi? Ra Anumzana Israeli vahe Anumzamoka muse hugantoanki eri'za nekamo'na nasamio. Higeno anante Ra Anumzamo'a huno, agra eramigahie. ¹² Hagi mago'ane Deviti'a Ra Anumzamofona antahigeno, Keila vahe'mo'za nagri'ene eri'za vahe'nianena tavre'za Soli azampina ome antegahazafi? Higeno Ra Anumzamo'a huno, Ozo e'inara hugahaze. ¹³ Hagi Deviti'ene mika 600'a sondia vahe'anena Keilatira atre'za kumate manitere hu'za vu'naze. Hagi Soli'ma antahيامa Deviti'a Keilatira atreno ko fre'ne ke'ma nentahino'a anantega ovu'ne.

Deviti'a have agonarega umani'nea naneke

¹⁴ Hagi Deviti'a Sifi kaziga me'nea ka'ma kopi ome frakino mani'ne. E'i ana kaziga umaninegeno Soli'a Devitina ahe'naku hakeno mika kna vano hu'neanagi, Ra Anumzamo'a atregeno Soli'a Devitina aze'ori'ne. ¹⁵ Hagi mago zupa Soli'a Horasi kaziga Sifi hagege

kokampi frakino mani'nerega Soli'a ahe'naku nevia nanekea Deviti'a antahi'ne. ¹⁶ Hagi Soli nemofo Jonatani'a Horesi kaziga vuno Devitina ome negeno Ra Anumzamofonte'ma hanavetino amentintima hu nanekea ome asamino azeri hanavenetino anage hu'ne, ¹⁷ Kagra nenfankura korora osuo, na'ankure kagrira hakeno eriforera osugahie. Hagi kagra Israeli vahe kini mani'nanke'na, nagra ehenka hugantegahue. Hagi ama anazana nenfa'a ko keno antahino hu'ne. ¹⁸ Hagi ana huvempa kema Ra Anumzamofa avufima hutekea Deviti'a Horesi mani'geno, Jonatani'a noma'arega ete vu'ne. ¹⁹ Hagi mago'a Sifi kumate vahe'mo'za Solina ome asami'za, Hakila agonafi Horesi kumamofa sauti kaziga Jesimoni Deviti'a frakino mani'ne hu'za hu'naze. ²⁰ Hagi Kini ne'moka kagrama hana kante antenka eramigeta kazampina tagra'a avrentegahune. ²¹ Hagi Soli'a amanage huno zamasmine, Ra Anumzamo asomu huramantesie, na'ankure tamagra tamasunku hunantaze. ²² Hagi vuta mago'ene ome haketa e'ire mani'ne huta keho. Na'ankure nagra antahi'noe, agra ruzahu ne'kino reravatga hugahie. ²³ Hagi mika framakino nemaniam kuma'a haketa erifore huso'e huteta, ame huta keaga atrenantenke'na eramineno. Hagi Juda kaziga inama'are manigahie nagra ome hake'na azerigahue. ²⁴ Anage huzmantege'za zamagra Solina vugota hunte'za Sifi kumatega vu'naze. Hagi ana'ma nehazage'za Deviti naga'mo'za anampintira atre'za Jesimoni kumara sauti kaziga me'nege'za Maoni hagege kokampi Araba agupofi

vu'naze. ²⁵ Hagi Soli'ene sondia vahe'amo'za agafa hu'za Devitinku hake'naze. Hagi anama agriku'ma hakaza nanekea mago'a vahe'mo'za Devitina eme asmizageno, agra mago'ene vuno havege hu'nea kokampi Maoni ufrakino mani'ne. Hagi ana'ma hiazamofu nanekema Soli'ma nentahino'a otreno, avaririno anantega vu'ne. ²⁶ Hagi Soli'a mago agonamofona mago kazigama hakeno eneviana, Deviti'ene naga'amo'za ana agonamofona mago kaziga vu'naze. Hianagi Soli'a erava'o huno Devitina azeri'za hu'ne. ²⁷ Hagi ana'ma hu'zama nevazageno'a kema eri'za vu vahe'mo'za Solina eme asami'za, Filistia vahe'mo'za ha eme hurante'za ku'ma eme ankanirazanki ame hunka eno hu'za hu'naze. ²⁸ Hagi Soli'ma Devitima avaririno neviana zana ome netreno, Filistia vahe ha' ome huzmante'naku vu'ne. E'ina agafare ana mopagura Sela Hamalekotie hu'naze. (Sela Hamalekotie hu'nazana Hibru kefina, atreno fre'nea have hu'ne). ²⁹ Anama huno Soli'a neviana, Deviti'ene naga'amo'za atre'za Engedi have kampi umani'naze.

24

Deviti'a Solina ahe ofri atre'nea naneke

¹ Hagi Soli'ma Filistia vahe'ma ome zamarotago hige'za vazageno'a, henka mago'a vahe'mo'za eme asami'za, Deviti'a Engedi hagege kokampi frakino havegampi mani'ne hu'za hu'naze. ² Hagi Soli'a anankema nentahino'a, mika Israeli vahepintira 3 tauseni'a sondia vahe nezamavareno, Devitinku hake'naku Engedi

hagege kokampina Afi Meme Afu'mofo Have nehazarega vu'naze. ³ Hagi Soli naga'mo'za mago havegana me'negeno sipisipi kegava nehaza keganagante uhanati'naze. Hagi Solina rifagu avesigeno, arifa ome renaku ana have kampi ufre'ne. Hagi ana have kampina Deviti'ene agranema vanoma nehaza vahe'mo'za ogamanu'a mani'nageno Soli'a ufre'ne. ⁴ Ana hige'za Deviti'enema vu'naza vahe'mo'za neg'e'za anage hu'za Devitina asami'naze, Ama Ra Anumzamo'ma ha' vaheka'a mago kankamu retro huno kazampi avrentegahuema hu'nea kna fore nehie. Hazageno anante Deviti'a rerakaureno viazamo, Soli'a keno antahino osiaza, zaza kukena'amofona atupa'a ome taga hu'ne. ⁵ Hagi anama huno Soli kukenama Deviti'a taga huteno'a, tusiza huno agesa nentahino asunku hu'ne. ⁶ Hagi Deviti'a agranema vu'naza vahera zamasamino, Ra Anumzamo'a hunagru huno anara osuo hu'neazanagi, Ra Anumzamo huhamprinte'nea ne' ranimofu kukena tagahue. ⁷ Anage nehuno Deviti'a agranema vu'naza vahera zamazeri korige'za, Solina hara hunte kea osu'naze. Hagi Soli'a otino ana havegana atreno atiramino nevigeno,

⁸ Deviti'a otino ana have kampinti atiramino Solina kezatimino, ranimoka kini nere, higeno Soli'a rukrahe huno kegeno Deviti'a avugosaregati mopafi umaseno agi'a erisga hu'ne. ⁹ Hagi Deviti'a keza atimino, Na'a higenka kagra Deviti'a hazenke kamiku neheke hu'za kasamiza vahe kea nentahine? ¹⁰ Hagi havegampi kagrira menintfaza Ra Anumzamo'a

nagri nazampina kavrenteanki ko. Mago'a nagrane mani'namo'za kagrikura ahefrio hu'za hazanagi, nasunku hugantena, ranimofona ohegosue hu'noe. Na'ankure Ra Anumzamo huhamprinte'nea neki'na avakora osugahue hu'na hu'noe. ¹¹ Hagi nafanimoka antahio, zaza kukenakamofa atupa'a taga hu'na nazampi e'nerina kahe ofri'noanki ama ko. E'inama hu'noa zamo'a nagra hararegante'na kahenakura nosue. Nagra mago kumira hu'na kagrira havizana huogante'noanagi, kagra nahenakura kafona antenka navaririnka vano nehane. ¹² Hagi Ra Anumzamo agrake taregamota'a refako huranteno, iza havizana nehie taregamota tagegahie. Hianagi nagra nazana erisga hu'na mago'zana kagri kavufarera osugahue. ¹³ Hagi koknafi knare antahi'zamofa nanekefina huno, kefo avu'vaza hu vahepintira kefo avu'avazamo efore hugahie huno hu'ne. Hianagi nagra nazana erisga hu'na mago'zana kagri kavufarera osugahue. ¹⁴ Hagi nagra iza'na mani'nogenka, Israeli vahe kinimoka hara hunante'naku nehane? Na'ante knaka'a atrenka fri'nea kragna nehu'na, harukna hu'nomonagura nehakrane? ¹⁵ Atregeno Ra Anumzamo Agrake taregamota'a haviza hane, knare'za hane huno refko hurantegahie. Agrake ke'ni'a antahinenamino, tamage hunka fatgo hunane huno kagri kazampintira nagu'vazi'nie. ¹⁶ Hagi Deviti'ma ana nanekema huvaretegeno'a Soli'a huno, ne'nimoka Devitiga kageru nentahufi? Anage nehuno Soli'a krafage huno zavi ate'ne. ¹⁷ Ana huno zaviteteno Soli'a Devitinkura

huno, Kagra nagaterenka fatgo kavukava hu'nananagi, nagra havi navu'nava hu'na kahe frinaku hu'noe. ¹⁸ Hagi knare zama hunenantana zamofona menintfa eri ama hane. Ra Anumzamo'a nahe friogu kagri kazampima navrentegenka knare kavukava hunka nahe ofri'nane. ¹⁹ Hagi mago vahe'mo'ma ha' vahe'ama keno'a amane atregeno novianki ahenefrie. Hagi kagrama nagri'ma menima hunantana kavukavatera Ra Anumzamo asomura knare huno hugantesie. ²⁰ Hagi nagrama tamage hu'na antahuana kagra kini mani'nankeno, Israeli vahe'mo'za kagri kazampi manigahaze. ²¹ Hagi Ra Anumzamofa agifi huvempage hunka, henkama kini mani'nunka nagri nagara zamahe fanene nosu'na, kagripinti'ma fore hu anante anante'ma hanaza vahera zamahe fanane osugahue hunka nasamio. ²² Higeno Deviti'a Solina huvempage huntetegen, Soli'a kuma'arega vu'ne. Hianagi Deviti'ene agranema vu'naza vahe'mo'za fra'maki'za mani'naza havegantega ete vu'naze.

25

Samueli'ma fri'nea zamofa naneke

¹ Hagi Samueli'a frige'za Israeli vahe'mo'za eme atru hu'za zavi krafa nehu'za Rama kumate norava'oma'are asente'naze. Anante Deviti'a Paran Maoni hagege ka'ma kokantega urami'ne. Hagi Soli'a antahiana Deviti'ma Paran Maoni umani'ne hazageno'a anantega avaririno urami'ne.

Nebali'ma Devitima azeri rimpa ahe'nea zamofa naneke

² Hagi Maoni kaziga Kameli kumatera tusi'a feno ante'nea nera magora mani'neankino, ana ne'mo'a 3 tauseni'a sipisipi afu anteno, 1tauseni'a meme afu ante'ne. Hagi mago zupa sipisipi afu'amofu azoka nehareno mani'ne.

³ Hagi ana ne'mofu agi'a Nebali'e. Hagi nenaro agi'a Abigelikino, agra hentofa a'kino knare antahi'zane a' mani'ne. Hianagi Nebali'a Kalepi nagapinti ne'kino, havi avu'ava ene' ne' mani'ne.

⁴ Hagi Deviti'ma hagege kokampima mani'nenano antahiana, Nebali'ma sipisipi afu'amofu azoka nehare kema nentahino'a, ⁵ 10ni'a nehazave huzamanteno anage hu'ne, Kameli kumate vuta, nagri nagifi knare kne huta Nebalina ome humuse hunenteta, ⁶ anage huta asamiho, Kagra knare hunka za'za kna nemaninka, kagrane nagakane maka zanka'anena tamarimpa frune maniho, ⁷ Hagi menina antahuana sipisipi azoka neharana kna me'ne hu'za nasami'naze. Hagi sipisipi afukama kegavama nehaza vahe'mo'zama Kemoli kumate'ma tagranema emani'naza knafina, zamazeri havizana nosuta, mago'a zazmia kumazafa ose'none. ⁸ Hagi anankea eri'za vaheka'a zamasamisanke'za, tamage hu'za kasamigahaze. Hagi antahiraminka so'e kavukva huranto. Na'ankure menina ne'za kreno neneno muse hukna me'ne. Hagi muse hugantonanki, ne'zama ante'nesaza zana Deviti'a mofavreka'agna higeta tagra eri'za vaheka'a mani'nonanki aza hunka ne'zana menina tamio huta asmiho. ⁹ Hagi ana nehazavemo'za Nebalinte'ma unehanati'za Deviti'ma zamasami'nea nanekea agri agi eri'za

ome asamite'za, kenonama huzaminigu avega ante'za mani'naze. ¹⁰ Hianagi Nebali'a ana kemofa nona'a amanage hu'ne, Jesi ne'mofa Deviti'ema nehazana izanku nehaze. Nagra ke'na antahi'na osu'noe? Meni ama knafina hakare'a eri'za vahe'mo'za kva'zimia atre'za nefraza knagino, agra mago kazokzo eri'za vahe mani'negahie. ¹¹ Na'ante antahi'na ke'na osu'nesoa vahera, bretiniane, tini'ane, afu'niane sipisipi azoka'ma haresaza vahe'ma zaminaku'ma hanua ne'zana tamigahue? Tamagra igati e'naze nagra kena antahina osu'noanki'na ontamigahue. ¹² Hagi Devitima huzmantege'za e'naza nehazavemo'za ete rekrahe hu'za vu'za ana miko kema Nebali'ma hiankea Devitina ome asami'naze. ¹³ Hagi Deviti'a sondia vahe'a anage huno zamasami'ne, Bainati kazinknontamia tamavate eriho hige'za eri'zageno, agranena ana huno bainati kazinknoma'a e'nerino, 400'a sondia vahera zamavareno nevuno, 200'a sondia vahera huzmantege'za fenozamire kegava hu'naze.

¹⁴ Hianagi mago kato ne'mo Nebali nenaro Abigelina ome asamino anage hu'ne, Deviti'a ka'ma kokampi mani'neni, kvatimofona kea atrenteana ana kea huhaviza nehuno, ke'a antahi omi'ne. ¹⁵ Hagi ana vahe'mo'za anantegama umanuna kna'afina knare zamavuzmava hurante'za, tazeri havizana osu'za, mago zantia kumazafa ose'za kegava hurante'naze. ¹⁶ Hagi anantegama umanuna knafina hanine zagenena ana vahe'mo'za vihugna hu'za manigagine'za kegava hunerantageta sipisipia kegava hu'none. ¹⁷ Hagi ama anankea nentahinka, nazano

huzmantenaku'ma hanana zana huzamanto. Na'ankure kvatimofone noma'afima nemaniza vahera Deviti'a eme zamazeri haviza hu'naku kea retro nehie. Nebalia knare nera omani'neankino, mago vahe'mofo kea ontahigahie. ¹⁸ Hagi Abigeli'a ana nanekema nentahino'a, ame huno 200'a Bretigi, meme akrute tro hu'naza tafentrempi wainia tagino e'nerino, 5fu'a krente'naza sipisipi afuki, 20 kilo kre hagege hunte witigi, 100'a waini araga antehagege hu'za regripe ante'nazanki, 200'a fiki araga regripe ante'nazana donki afutamimofo agumpi erinte'ne. ¹⁹ Hagi Abigeli'a eri'za vahe'a anage huno zamasmine, Ko vugota hinke'na tamage tamavaririna va'nenno. Hianagi ana'ma hiazana nevena Nebalina osamine. ²⁰ Hagi ana a'mo'a donki afu'afi manino ana agonamofo krahopi nevigeno, Deviti'ene sondia vahe'anena anantega eramigeno, ana a'mo'a ome tutagiha huzmante'ne. ²¹ Hagi Deviti'a anage hu'ne, Maka'zama ama ana ne'mo'ma ka'ma kopima ante'neana tamage hu'na kegava hugeno mago'zana kumazufa osege, fanenea osuge hu'ne. Hagi knare navu'nava'ma hunte'norera nona huno haviza hunante'ne. ²² E'ina hu'negu ana ne'mofo nagara kenageke zamahe fri hana hugahue. Hagi ana'ma osu'na atrenugeno anampinti mago vahe'mo'ma amnema mani'nesigeno nanterama uhanatina, Anumzamo'a nahe frigahie. ²³ Hagi Abigeli'ma Devitima negeno'a ame huno donki afu'afinti eramia zamo, Devitina agafi kepri hu'ne. ²⁴ Hagi ana a'mo'a agafi kepri huneno Devitina asamino,

Mago vahera knazana ozaminka, ranimoka nagripi ana miko knazana anto. Hagi muse hugantoanki nagra eri'za vahekamo'nama hanua kea antahio. ²⁵ Devitiga ranimoka Nebali'a kefo avu'ava'ene ne' mani'neanki ke'a antahiminka mago'zana huonto. Agra'a agimo'ma hu'neaza huno negi vahe mani'ne. Hianagi nehazavema huzmantanke'za vu'nazana zamage'na antahina osu'noe. ²⁶ E'ina hu'negu menina ranimoka tamage huno Ra Anumzamo'a mani'neankino, kataregenka kagra kazanutira vahera zamahe frinka kumira osane. Ana hu'negu kagri'ma ha'ma regantesaza vahera zamatrege'za Nebali'ma hiaza hu'za neginagi hiho. ²⁷ Hagi menima eri'za vahekamo'na eri'na e'noa ne'zana erinka, vaheka'a zamige'za neho. ²⁸ Hagi nagrama hua navu'navamo'ma kazeri havizama hanigenka, kumi'ni'a atrenanto. Na'ankure Ra Anumzamo'a kinima mani trara kagri nagapi antesigeta kinia manivava huta vugahaze. Na'ankure kagra Ra Anumzamofu ha' nehunka, maninkama ampina, mago havizana osu'nane. ²⁹ Hagi ha' vahekamo'zama kahe friku'ma nehageno'a, Ra Anumzana kagri Anumzamo'a knare huno kva hunegante. Hianagi Anumzamo'a ha' vaheka'a kumi atifi have erinteno ahetreankna huno zamahenati atresige'za ame hu'za fanane hugahaze. ³⁰ Hagi Ra Anumzamo'a kagrima ranimoka huvempagema hugante'neazama huvamaretuno'a, Israeli vahete kva kazeri otisanigenka kva manisunuka, ³¹ ama anazamo'a kazeri haviza hugahianki, ranimoka

kagra kazampintira nona hunka vahera zamahenka kagra kagia eri havizana osuo. Hanki Ra Anumzamo'ma ana mika'ma huvempage hugante'nea zama hugantesigenka, nagrira kagesa antahinamio.

³² Hagi Deviti'a amanage huno Abigelina asmi'ne, Ra Anumzana Israeli vahe Anumzamo'a ra agi erisie! Menina Agra'a hugantegenka nagrira nagekura e'nane. ³³ Hagi kagri'enena muse hugantoe, kagri so'e antahi'zamo naza huno knare antahi'zana namige'na, nona hu'na kezmi omane vahera ozamahegahue. ³⁴ Hagi menina nagritega amera hunka omantesina, Ra Anumzana Israeli vahe Anumzamofonte ko huvempage hu'noanki'na, oki nanterana Nebali'ene veneneraminena magore hu'na ozamatrosine.

³⁵ Anante Deviti'a, Abigeli'ma erino vu'nea ne'zana e'nerino amanage hu'ne, Keagama nasami'nana hago antahoanki, kagrama nasamina kante ante'na anazana hugahuanki, krimpa fru e'nerinka nontega vuo. ³⁶ Higeno Abigeli'a anama huteno nontegama vuno ome keana, Nebali'a kini vahe'mo'za nehazaza huno tusi'a ne'za kreno neneno musenkase nehigeno ome ke'ne. Abigeli'a ana zamofa nanekea magore huno osami'ne. Na'ankure ana keragera Nebali'a tusi'a negi ti neno musenkase nehigeno nanterase'ne. ³⁷ Hagi nanterama segeno Nebali antahintahimo'ma ama'ma higeno, ana nanekea Abigeli'a asami'ne. Hagi anankema Nebali'ma nentahino'a tusi agesa nentahigeno, agazamo'a hapu higeno kaza osu havegna huno mase'ne.

³⁸ Hagi 10ni'a zagegna naza evutegeni, anante Ra Anumzamo'a Nebalina ahegeni fri'ne.

Deviti'a Abigelima a'ma eri'nea zamofa naneke

³⁹ Hagi Nebali'ma fri'nea nanekema Deviti'a nentahino amanage hu'ne, Nagra Ra Anumzamofa agi'a hentesga hanue, Nebali'ma nagri'ma nazeri haviza hu'nemofa nona hunte. Hagi eri'za vahe'amo'ma vahe'ma ahe frizanku Ra Anumzamo'a Agra'a ahe frie. Anage nehuno Deviti'a Abigelina ke atrenteno, a' erigantegahue hu'ne. ⁴⁰ Hagi Deviti eri'za vahe'mo'za Kameli kumate urami'za Abigelina ome asami'za, Deviti'a ome avreta enkena a' erintaneno huno hurantegeta e'none.

⁴¹ Abigeli'a mopafi kepri nehuno amanage hu'ne, Nagra Deviti' eri'za vahe mani'ne'na eri'za vahe'amofa zamagia sese hu'zankura nave'nesie. ⁴² Anage nehuno Abigeli'a ame huno agra donki'amofa agumpi marerige'za 5fu'a eri'za a'ne'amo'za avega hazageno, Deviti eri'za vahe'ene vazageno, Deviti'a a' avrente'ne. ⁴³ Hagi Deviti'a Jezriri kumateti a' Ahinoamu ara erinte'nere, Abigeli'ma egeno'a ana taregamokea Deviti atre mani'na'e. ⁴⁴ Hianagi anama hianknafina Soli'a mofa'a Mikelina Deviti nenaro mani'neanagi, Gilim kumate ne' Lais nemofa Paltieli hanare ami'ne.

26

Deviti'a mago'ane Solina oheno atre'nea naneke

¹ Hagi mago zupa Soli'a Gibe'a kumate mani'nege'za, Sifi kumate vahe'mo'za eme

asami'za, Deviti'a Hakila agonafi Jesmonima avugosama hunte'nea kaziga frakino mani'ne. ² Hazageno Soli'a 3 tauseni'a hanave Israeli sondia vahe zamavareno, Sifi ka'ma kokampi Devitinku hakenaku vu'ne. ³ Hagi Soli'a Jesmoni tava'onte Hakila agonafi seli nonku'ma ome kino mani'ne. Hianagi Deviti'a ka'ma kopi mani'nenno, Soli'ma agriku'ma hakeno eazamofo kea nentahino, ⁴ mago'a afure vahe huzamantege'za, Soli'ma emani'nenigura ome ke'naze. ⁵ Hagi anantetira Deviti'a otino Soli'ma seli nonkuma eme anteno mani'nerega vu'ne. Hagi Soli'ene sondia vahete kva ne'a Neri nemofo Abnakea Sondia vahe'mo'za masegagizageno amu'nompim masenakeno, Deviti'a ana kenagera rerakaureno ome zanage'ne.

⁶ Hagi Deviti'a Hiti ne' Ahimelekine, Zerua nemofo Joapu nefu Abisaikizni zanantahigeno, Iza navega hanige'na Soli'ma seli noma eme kino'ma mani'nerega uramigahue. Anage higeno Abisai'a huno, Nagra kagrane uramigahue.

⁷ Higeno Deviti'ene Abisaikea ana kenagera Soli'ma seli nonku'ma anteno mani'nefi ufre'na'e. Anampima ufrene ome ka'ana, Soli'a kuma amu'nompim karugru keve'a asenirega retru renenteno, masenegenno, Abna'ene mago'a sondia vahe'mo'zanena Solina mase kagi ante'nage'za ome ke'na'e. ⁸ Hagi Abisai'a Devitina asamino, Menina Anumzamo'a ha' vaheka'a kazampi avrenteanki, natrege'na krugru kevereti magoke zupa reharuharu hu'na mopare rekamarenta'nenno. ⁹ Hianagi Deviti'a Abisaina asamino, Ohenka atro. Na'ankure

Ra Anumzamofonte'ma masavema frenteno huhamprinte'nea vahe'ma ahesuta'a, hazenkefi manigahue. ¹⁰ Deviti'a mago'ane huno, Ra Anumzamo Agra'a ahe frise. Hagi ozafama resuno frige, hapi uraminige'za ahe frige hugahaze. ¹¹ Hianagi Ra Anumzamofonte'ma masavema frenteno huhamprinte'nea nera ahefrio huno hu izora huonante'ne. Hagi menina Soli keve'ane tintafema'ane aseniregama me'neana erigeta amafintira atiramita va'maneno. ¹² Hagi Soli asenirega me'nea kevene, tintafema'anena Deviti'a erigeke vu'na'e. Hagi anama ha'azana mago vahe'mo'e huno keno antahino osu'ne. Na'ankure Ra Anumzamo'a ana miko vahera zamazeri zamavutoko hige'za, mase himre'nazageke anara hu'na'e.

¹³ Hagi Deviti'a vuno mago agona kantu kaziga me'nea agonare afete ome oti'ne. ¹⁴ Ananteti Deviti'a Abnane sondia vahe'anena kezana atizamino, Abnaga antufina mani'nano, higeno Abna'a huno, Kagra izaga kini nemofonkura kezankea nehane. ¹⁵ Higeno Deviti'a huno, Abnaga kagri'ma kagatere'nea harafa vahera Israeli agu'afina iza mani'ne? Na'a higenka kini nera kegava huontankeno, ahenaku'ma nehia vahe'mo'a ahe'zana hu'ne? ¹⁶ Kagra knare kavukavara osane. Na'ankure kagrane sondia vahekanena Ra Anumzamofonte'ma masavema frenteno huhamprinte'nea vahe'ma kegava huontazankita tamagra frigahaze. Hagi kini ne'mofo aseniregama me'nea keve'ane tintafema'a iga me'nefi keho? ¹⁷ Higeno Soli'ma Deviti ageru'ma nentahino'a kezatino,

nenamofoga Devitiga nehano. Higeno Deviti'a kenona huno, ranimoka, kini nera nagri nageru nentahine. ¹⁸ Deviti'a Solina asamino, Na'ante ranimoka eri'za vahekamo'na narotago nehane? Na'a nagra hugante'noe? Nagra na'a havizana hu'noe? ¹⁹ Hagi kininimoka eri'za vahekamo'na hanua nanekea antahinamio, kagrira Ra Anumzamo'ma kazeri oti'nigenkama ha'ma renenante'nankeno'a, ofama hananana antahigamigahie. Hianagi vahe'mo'ma kazeri otisigenkama ama anazama nehanankeno'a, Ra Anumzamo'a kazusi huzmantegahie. Na'ankure Ra Anumzamo'ma erisintima haregahane hu'nea mopafintira naratogo nehu'za, ru anumzante mono ome hunto hu'za hu'naze. ²⁰ Hagi atregeno koranimo'a, Ra Anumzamofa tava'ontetira atreno ru mopafina tagi oramino. Hagi Israeli vahe kinimoka, kagra na'ante hinimagu hakeankna hunka nagrikura nehakenka, agonafi namagu hakeanknara nehane?

²¹ Anante Soli'a huno, Nagra kumi huanki nenamofa Divitiga mago'ane kagrira kazeri havizana osugahuanki ete eno. Na'ankure ko nahantesinagi, nagrira antahinaminka onahenka natre'nane. Nagra tamage hu'na neginagi'za hu'na havi avu'ava zantfa hu'noe. ²² Hagi Deviti'a huno, kini ne'moka kevea ama me'neanki, mago nehaza ne' huntengeno eme erino. ²³ Hagi fatgo zamavu'zmava nehu'za, kazigazi hu'za ke'ama amage'ma nentaza vahera, Ra Anumzamo'a ana zamavu'zamavatera mi'zana nezamie. Hagi menina Ra Anumzamo'a kagrira nazampi kavrenteanagi, kahe ofri'noe. Na'ankure

Ra Anumzamo masave freganteno kazeri oti'ne. ²⁴ Hagi menina kagri'ma antahigami'na onkahorera, Ra Anumzamo'a antahinamino onaheno, miko hazenke zampintira naza hugahie. ²⁵ Anante Soli'a Devitinku huno, Mofavrenimoka, Ra Anumzamo'a asomu hugante'nigenka ranraza nehunka, hara agateregahane. Anage huteke Deviti'a neviaana, Soli'a kuma'arega ete vu'ne.

27

Deviti'a freno Filistia vu'nea naneke

¹ Hagi anante Deviti'a amanage huno agesa antahi'ne, Mago'a knafi Soli'a nahegahianki'na Filistia vahe kumate'ma fre'na vanuana, nagra knare hu'na umanigahue huno antahine. E'ina hanena Solina avesra hinkeno, nagrikura mago'ane ohakrena knare hu'na umanigahue. ² Huno nentahino Deviti'a agranema vanoma nehaza 600'a sondia vahe'ene, Gati kini ne' Maoka nemofo Akisi'ene umani'naku rugitagiza vu'naze. ³ Hagi Deviti'a agranema vano nehaza vene'nene a'mofavre'zaminena zamavareno Gati mopare Akisi'ene umani'naze. Hagi Deviti'a tare atrema'ane vu'neankino, mago'mofo agi'a Ahinomukino, agra Jezreri kumateti a' mani'ne. Hagi mago'mofo agi'a Abigeli'e. Ana ara Kameri kumateti Nebali kento a'ma eri'nea a'e'ne zanavreno vu'ne. ⁴ Hagi Deviti'ma Gati moparega vu'nea nanekema Solima eme asamizageno nentahino'a, Devitina ahenakura mago'anena rotagoa osu'ne. ⁵ Hagi mago zupa Deviti'a amanage huno Akisina asmi'ne, Kagrama

nagri'ma kavesi nante'nunka, mago osi kumaka'a namige'na anampi naga'ninena umani'neni. Eri'za vahekamo'na kini ne'moka rankumapina omanigahue. ⁶ Huno higeno, ana knazupa Akisi'a Ziglak kuma ami'ne. (E'inagafare Ziglak kumamo'a Juda vahe kinimofo kuma meno menina ama knarera ehanati'ne.) ⁷ Hagi Deviti'a Filistia mopafina mago kafugi 4'a ika mani'ne. ⁸ Ana huteno Deviti'ene sondia vahe'amo'za vu'za, Gesuri vahe'ma Kirzeti vahe'ma Ameleki vahe'enena hara ome hu'naze. Ana vahera za'za kna e'i ana mopafina mani'naza vaheki'za, ana mopazmimofo agema'amo'a Suriti vuno Isipi tva'onte ome atre'ne. ⁹ Hagi Deviti'ma ha'ma ome hunezmanteno'a, maka venenene a'nenena zamahehna nehuno, sipisipi afuma, bulimakao afu'ma, donki afu'ma, kemori afuma kukenanena e'nerino ete kini ne' Akisima mani'nerega e'ne. ¹⁰ Hagi Akisi'a antahigeno, Kagra menina iga hara ome nehane? Higeno'a Deviti'a amanage huno kenona'a hu'ne, Juda vahe'ene Negevi mopamofo mago asoparega hara ome huge, mago kaziga asoparega Jerami vahe'ene hara ome huge, mago kaziga asoparega Kenaiti vahe'ene hara ome huge nehue. ¹¹ Hagi Deviti'a ha'ma ome nehuno'a, magore huno vene'nene a'nenena ozmatreno zamahe fri vagare'ne. Agrama agesama antahiana, mago vahe'ma atresugeno'a, Deviti'a vahera ahe fri vagare'ne huno Gati kumate vahera ome asamigahaze huno agesa antahine. Hagi Deviti'a Filistiana mani'nea knafina, e'inahu'za huvava huno vu'ne. ¹² Hagi Akisi'ma agesama antahiana Deviti'a tamage

nehie nehuno, amanagero huno antahi'ne, Agra'a naga Israeli vahe hara ome hunezamante huno aghesa antahi'ne. Hagi meninteti'ma vaniana nagri eri'za vahe manino vugahie huno antahi'ne.

28

Soli'a fri vahe'mofo hankro'agu antahige'nea nanenke

¹ Hagi ana knafina Filistia vahe'mo'za Israeli vahe ha' ome huzamante'naku sondia vahe zamia zamavare atru hu'naze. Hagi Akisi'a Devitina asamino, Kagrane sondia vahekanena nagrane magoka vuta hara ome hugahane. ² Hagi Deviti'a kenona huno, E'ina'ma hanunka henka eri'za vahekamo'na eri'zana kenka antahinka hugahane. Anage higeno Akisi'a huno, Nagrani'a navufare kva vahe kavrane'na maka kna nagri kegava hunantegahane. ³ Hagi Samueli'a frige'za miko Israeli vahe'mo'za zavi krafa hute'za, Rama agri kumate ome asente'naze. Hagi ana knafina Soli'a fri vahe hankro'enema nanekema nehaza vahe'ene zamavune vahe'enena zamahenatitrege'za anampina omani'naze. ⁴ Hagi Filistia vahe'mo'za eza Sunemu seli nonkumara eme ki'za manizage'za, Soli'ene mika sondia vahe'amo'za Gilboa seli nonkumara eme ki'za mani'naze. ⁵ Hagi Soli'ma Filistia sondia vahe'ma nezmageno'a tusi koro nehuno ahirahiku hu'ne. ⁶ Ana nehuno Soli'a Ra Anumzamofu antahige'neanagi Ra Anumzamo'a magore huno ava'nafino, urimi zokago'ma rezagafino, kasnampa vahepina huvazino osamitfa hu'ne. ⁷ Higeno Soli'a

eri'za vahe'aramina huzamanteno, Vuta fri vahe'enema keaga nehania a' ome avreta enke'na, nagra antahige'na ka'nenno. Hige'za zamagra kenona anage hu'naze, Magora e'inahu'zama nehia ara Endor kumate mani'ne. ⁸ Hagi Soli'a agri'ma keama'ma osania kazigati kini kukena'a hunetreno, amane kukena eri nentanino, tare netrene kenage vu'naze. Hagi Soli'a ana ara antahigeno, Avamura antahigesankeno kenonani'a huno nagrama antahigesua vahera avrenamigahio? ⁹ Hianagi ana a'mo'a Solina asamino, Kini ne' Soli'ma fri vahe hankro'enema nanekema nehaza vahe'ene zamavune vahe'enena zamahenatitre'neana kagra ko antahi'nane. Hagi kagra havige hunka nahe frinogu renavataga nehane. ¹⁰ Higeno anage huno Soli'a asami'ne, Ra Anumzamofu agifi huvempage huankino ama anazama hanantera mago'mo'a onkahegahie. ¹¹ Higeno ana a'mo'a antahigeno, Izanku kea hanugeno otino esiegu nehane, higeno Soli'a kenona huno Samueline. ¹² Anage higeno ana a'mo'a Samuelima negeno'a ranke huno, Kagra Soliga mani'nananki nahigenka kagra renavataga nehane? ¹³ Anage higeno kini ne'mo'a huno, Korera osunka na'a negane? Huno antahigegenno ana a'mo'a huno, nagra negogeno mago hankro mopafintira atineramige'na negoe. ¹⁴ Higeno Soli'a antahigeno, Agra inankna nere? Higeno ana a'mo'a huno, Mago ranafa za'za kukena hu'nea ne' negoe. Anagama higeno'a Soli'a keno antahino'ma hiana Samueli'e nehuno, mopafi renareno ra agi Samuelina ami'ne. ¹⁵ Hagi

Samueli'a Solina anage huno asami'ne, Na'a higenka matipintira nazeri otinkena neoe? Higeno Soli'a kenona huno, Filistia vahe'mo'za ha' hunante'za nehazageno, Anumzamo'a amagena hunamino, ava'nafine kasnampa vahepina huvazino kenona huonamige'na, kagrira ke hanena nagrama ome hanua zana nasamisane hu'na nagra e'noe. ¹⁶ Higeno Samueli'a kenona huno, Hago Ra Anumzamo'a amagena hugamino kagri ha' vahe mani'neanki, na'a higenka nagrira nantahinegane? ¹⁷ Hagi nagri'ma nasamige'na kasnampa kema hu'noa kante anteno, Ra Anumzamo'a kagri kazampintira kini trara hanareno tava'onkare'ma nemanimofa Deviti ami'ne. ¹⁸ Na'ankure kagra Ra Anumzamo'ma Ameleki vahe'ma tusi rimpa ahezmanteno, zamahe frio huno'ma hiana kagra ke'amofona rutagrenka anara osankeno, amanahu'zana menina hugante. ¹⁹ Hagi kagri'ene Israeli vahe'ena Ra Anumzamo'a oki'na Filistia vahe zamazampi tamavrentegahie. E'ina hanigeno oki'na kagrane kamohe'zanena nagrane emanigahaze. Hagi tamage huno Ra Anumzamo'a Israeli Sondia vahetamina Filistia vahe zamazampi zamavarentegahie. ²⁰ Hagi Samueli'ma asamia kea Soli'a nentahino tusi kore nehuno, avugosaregati mopafi masegeno hanave'a omane amane hu'ne. Na'ankure agra feru'ene kenage enena ne'zana one'ne. ²¹ Hagi ana a'mo'ma ome keana, Soli'ma tusi'a kore huno amanogu'ma nehigeno'a amanage huno asami'ne, Nagra kagri eri'za akamo'na kagrama hana eri'za nagra navufagura nagesa

ontahi'na, hago ana eri'zana eri'noe. ²² Hagi menina muse hugantoanki eri'za akamo'na ke antahinaminka natrege'na, osi'a bretika'a reraro hanena nenka hanavea eritenka kana vuo. ²³ Hianagi Soli'a onegahue huno hu'ne. Hianagi eri'za vahetamima'amo'ene ana a'mo'enena tutu huntazageno, kezmia antahino mopafima mase'nefintira otino tafete mani'ne. ²⁴ Hagi ana a'mo'a afovage bulimakao anenta ome aheno kreno noma'afi eme nenteno, ame huno zisti onte Bretia krente'ne. ²⁵ Hagi ana a'mo'a ana ne'zana erino Soline eri'za vahe'anena eme zamige'za nete'za, oti'za ana kenageke ete vu'naze.

29

Akisi'a Deviti huntegeni ete vu'nea naneki

¹ Hagi Filistia sondia vahera Afeke kumate emeri atru hazage'za, Israeli vahe'mo'za Jesrili kuma tva'onte kampui ti me'nere seli nonkumara ante'za mani'naze. ² Hagi Filistia rankva vahe'mo'za sondia vahera 100'afine, tauseni'afine refko hu'za kevure kevure nevazageno Deviti'ene sondia vahe'amo'zanena Akisi'enena zamagefi vu'naze. ³ Hagi Filistia sondia kva vahe'mo'za Devitine eri'za vahe'anema nezamage'za amanage hu'naze, Hibru vahetamimo'za na'a amafina emenerize? Hazageno Akisi'a ana kva vahe'mokizmi kenona huno, Ama nera Israeli kini ne' Solina vugota eri'za ne'a Deviti'e. Hagi ama ana ne'mo'ma Solima atreno nagri'enema rama'a kafu emanige'na, anama emania knareti'ma eno menima amare'ma ehanatineana, mago hazanke agripina kena eriforera osu'noe.

⁴ Hianagi Filistia sondia kva vahe'mo'za Akisina tusi zamarimpa ahenente'za amanage hu'naze, huntegeno kuma'ma ami'nantega umanino. Hagi atregeno agra tagranena hatera ovino, ha'ma ome nehanunkeno'a rukrahe huno hahurantegahie. Na'ankure e'i mago knare kankamu fore hugahiankino, ha' huranteno sondia vahetia tahesigeno, Solima antahisuno'a ete avregahie. ⁵ Hagi Israeli a'nemo'za zagame hu'za avo nere'za, Soli'a 1 tauseni'a vahe zamahe'neanki, Devitia agatereno 10 tauseni'a vahe zamahene hu'zama hu'naza ne' Devitipi hu'za hu'naze? ⁶ Anage hazageno Akisi'a Devitina agi higeno egeno, amanage huno asmi'ne, Kasefa huno mani'nea Ra Anumzamofu agifi huvempage huankino, emani'nantegati'ma e'noma menina ama knare'ma eana, kagra fatgo ne' mani'nanke'na nagesa antahuana kagra nagrane ha' ome hugahane hu'na huanangi, mago'a Filistia sondia vahete kva vahe'mo'za ana kegura musena osu'naze. ⁷ E'ina hu'negu ana sondia kva vahera zamarimpa kna eri ozaminka, akohenka krimpa fru hunka ete kumatega vuo. ⁸ Higeno Devitia ana kenona Akisina asamino, nagra na'a hu'noe? Eri'za vahekamona'fina na'a hazenke kenka eri fore hu'nanku kini ne' ranimoka, ha' vahekanena hara ome osugahue huno Devitina antahige'ne. ⁹ Hianagi Akisi'a ke nona'a amanage huno Devitina asmi'ne, Nagra'ma kagoana, kagra mago Anumzamofu ankeronkna hunka mani'nenka, mago hazenke ka'a omane nere. Ana hu'nananagi sondia vahete kva vahe'mo'za amanage hu'naze, Kagrikura

tagranena hatera ovugahie hu'naze. ¹⁰ Hu'negu kagra mika kagranema e'naza vahe'enena okina anama rumasama nehanigeta, mopama tami'noa moparega amafintira atreta ete vugahaze. ¹¹ Anage higeno Deviti'a sondia vahe'ane nanterame oti'za Filistia moparega nevazage'za, Filistia vahe'mo'za hate Jezrili vu'naze.

30

¹ Hagi 3'a zage kna evutege'za Deviti'ene sondia vahe'amo'zanena Ziklag kumate uhanati'za ome kazana, Ameleki vahe'mo'za ha' eme hu'za, Ziklagi kuma'ene Negevi kuma'enana teve taginte'za kre'naze. ² Hagi Ameleki sondia vahe'mo'za ana kumate a'mofavrene maka vahe'enena zamahe ofri amne zamavare'za vu'naze. ³ Hagi Deviti'ene sondia vahe'anema Ziklagi kumate'ma ehanati'za kazana, kumazmia teve taginente'za a'mofavrene mofa'nene ne' mofavrezamia mika zamavare'za vu'nage'za eme ke'naze. ⁴ Ana'ma hazazanku Deviti'ene sondia vahe'anena tusiza hu'za zavira netageno hankave'zimia omanege'za mago'anena zavira ote'naze. ⁵ Hagi anampina ana vahe'mo'za Devitina tare a'trema'a, Jezrili kumateti a' Ahinoamune, Kameli kumateti Nebali kento a'ma eri'nea a' Abigelinena zanavre'za vu'naze. ⁶ Hagi Deviti'a ranknazampi mani'ne. Na'ankure agranema vanoma nehaza vene'nemo'za a'mofavre zamigura tusiza hu'za zamasunkura nehu'za Devitina havenkno ahegahune hu'naze. Hianagi Deviti'a Ra Anumzana Anumzama'amofontega nunamu higeno,

Anumzamo'a hanave ami'ne. ⁷ Anante Deviti'a pristi ne' Ahimeleki nemofo Abiata asamino, muse hugantoanki 12fua havema me'nea kukenama pristi vahe'mo'za zamimizare'ma nentaza kukena erinka eno, higeno Abiata'a ana kukena erino e'ne. ⁸ Anante Deviti'a Ra Anumzamofona amanage huno antahige'ne, Knare ana vahera zamarotgo hu'na ome zamazerigahufi? Higeno Ra Anumzamo'a asamino, Kagra amane ome zamazerinka ana maka vahe'ene a'mofavrenena zamagu vazigahananki zamarotgo hunka vuo huno asami'ne. ⁹ Hagi Deviti'a 600'a sondia vahe'a zamavareno Besori tinkrahopi uravao hu'naze. ¹⁰ Hanki ana tinkrahopina 200'a sondia vahe'mo'za zamavaresragu hu'za umanizage'za, Deviti'enena 400'a sondia vahe'mo'zaana vahera zamarotago hu'za vu'naze. ¹¹ Hagi sondia vahe'amo'za, mago Isipi ne' ome nege'za, avre'za Devitinte e'naze. Hagi ana nera zamagra bretine tinena amizageno ne'ne. ¹² Hagi mago'a fiki raga'a regripe'za eri'nazane, waini raga eri'nazana ana nera ami'naze. Na'ankure agra ne'zane tinena 3'a zagene hanine oneneanki'za ami'zageno neno hanavea eri'ne. ¹³ Hagi Deviti'a ana nera antahigeno, Kagra igati ne' mani'nane? Higeno ana ne'mo'a kenona huno, nagra Isipi neki'na, Ameleki vahe'mokizmi eri'za ne' mani'noe. Hagi kvanimo'a kri erugeno eme natreno vige'na 3'a kna mani'noe. ¹⁴ Tagra Negevi kaziga vuta Kereti vahe'ene Juda vahe'ene Kalepi vahe ha' ome huzamanteteta, Ziklag kumara teve ome taginteta negreta e'none. ¹⁵ Hagi Deviti'a

ana nera antahigeno, Kagra knare navrenka ana Ameleki vahetera vugahano? Higeno ana ne'mo'a huno, Kavre'na vugahuanagi, kagra Ra Anumzamofa agifi huvempage hunka nagrira nahe ofrige, kvani'amofa azampi navrenka ome ogantegahue hunka huvempage hutege'na, kavre'na va'neni. ¹⁶ Hagi ana Isipi ne'mo'a, Devitina avreno Ameleki vahe'ma mani'narega vigeno ome keana, Ameleki vahe'mo'za umani emani hu'neza ne'za kre'za nene'za musenkase nehu'za mani'naze. Na'ankure Filistia vahe mopafinti'ene Juda vahe mopafinti'ma rama'a zama eri'za e'naza zanku musenkase nehazageno zamage'ne. ¹⁷ Hagi Deviti'a sondia vahe'ane ana kumate umani'nageno rehanima hiamaa hara erigafa hu'za nehzageno, vuno kotuno anante knamofona kinaga omese'ne. Hagi ana ha'pina maka Ameleki vahera zamahe fri'ne. Hianagi 400'a vahe'moke'za kemori afutamimofa zamagumpi mani'za koro atre'za fre'naze. ¹⁸ Hagi Deviti'a tare atrema'a neznavreno Ameleki vahe'mo'za eri'za e'naza zana maka ete eri vagare'ne. ¹⁹ Hagi mago zamo'a fanane osu'neanki, osi'zama razama mofa'nema nemofavreramina nezamavareno, maka zazmima eri'za e'nazana eri vagareno Deviti'a vu'ne. ²⁰ Hagi maka bulimakaone, sipisipi afutaminema Ameleki vahe'mo'zama avre'za vu'naza zana maka Deviti'a erino ne-ge'za ha'ma ome hu'za eri'za bulimakaone sipisipi afutaminena avregota hu'za ne-eza amanage hu'naze, Deviti'ma ha'ma huno eri'nea zantamine. ²¹ Higeno Besori tinte'ma

200'a vahe'ma hankavezimi omanege'za emeni'nare uhanatige'za, ana vahe'mo'za Devitine agri'enema aza vahera nezamage'za hu frufra ke huzamantageno, Deviti'enena muse nehuno hu frufra huzmante'ne. ²² Hagi Deviti'enema hate'ma vu'naza vahepintira mago'a hazenke vahe'mo'za, anage hu'naze, Zamagra tagri'enena ovu'nazankita ha'pinti'ma eri'nona zantamina refko huta ozamigahunanki, a'mofavre'zimige zaminunke'za zamavare'za vugahaze. ²³ Hu'neanagi Deviti'a amanage hu'ne, Nafuheta Ra Anumzamo tami'nea zantamina anara osugahune. Agrake taza nehigeta kumatima eri haviza hu'naza vahera zamaheta ete mikazana erita e'nonku, tagragukera ontahigahune. ²⁴ Hagi iza tamagri kegura tamage huno hugnarera hugahie? Hagi fenotire'ma kegava hu'za hate'ma ovu'naza vahe'ene hate'ma vu'naza vahe'enena, maka zana ana avamenteke refko huta erigahune. ²⁵ Hagi Devitima e'ina'ma hu'nea zamo'a mago kasegegna huno Israeli vahepina me'negeneno eno, meni ama knarera ehanati'ne. ²⁶ Hagi Deviti'ma Ziklag kumate'ma unehanatino'a hapinti'ma eri'nea zantamina rone'amokizmi Juda ranra vahe'mokizmi refko huntenezmanteno, ana vahera anage huno zamasami'ne, Ama muse zana Ra Anumzamofa ha' vahe'mokizmi zantami erita e'nonaza, mago'a refko huta eme neramune. ²⁷ Hagi ana'ma eri'nea zantamima musezane huno refko'ma huzami'nea kumatamimofa zamagi'a amana hu'ne, Betelima nemaniza vahe'ma, Negevi ka'ma kokampi nemaniza vahe'ma Ramuti kumate'ma

nemaniza vahe'ma, Jatiri kumate'ma nemaniza vahe'ma, ²⁸ Aroeri kumate'ma nemaniza vahe'ma, Sifmoti kumate'ma nemaniza vahe'ma Estemoa rankumate'ma nemaniza vahe'ma, ²⁹ Rakali kumate'ma nemaniza vahe'ma Jerameri rankumapi nemaniza vahe'ma, Kin rankumapi nemaniza vahe'ma, ³⁰ Homa kumate'ma nemaniza vahe'ma, Bor-asani kumate'ma nemaniza vahe'ma, Ataki kumate'ma nemaniza vahe'ma, ³¹ Hebroni rankumate'ma nemaniza vahetega ana zantamina refako hutregeno vu'ne. Ana nehuno koma sondia vahe'anema vano hu'nea kaziga maka ana fenozana refko huno zami'ne.

31

Soline ne'mofavre'amokizmi zamahe fri'naza naneke

¹ Hagi Filistia vahe'mo'za eza Israeli vahera hara eme huzmante'za zamarotago hazage'za fre'za vu'naze. Hagi rama'a vahera bainati kazinknonteti zamahage'za Gilboa agonafi fri'naze. ² Hagi Soli'ene mofavrezaga'amo'za fre'nazanagi, Filistia vahe'mo'za hanaveti'za zamarotago hu'za, mika Soli mofavrezaga'a Jonatanima Abinadabuma Malkisuanena zamahe'naze. ³ Hagi Solina tusi'a ha' hugagintazageno ha'mo'a hanavetigeno, mago'a vahe'mo'za kevea ahazageno ra hazenke eri'ne. ⁴ Ana'ma higeno'a hankoare'ma eneria nera asamino, Ru oku zamavufaga taga osu Filistia vahe'mo'za esu'za kiza zokago ke eme hunante'za nata nenami'za nahe frisagi,

bainati kazinka'a erinka nare frio. Hianagi hazama'are erinentea ne'mo'a tusi koro nehuno, ahe ofrine. Ana higeno Soli'a bainati kazima'a erino ana kazinte agra'a taruheno fri'ne. ⁵ Hagi Solina hankoare'ma azerinentea ne'mo'ma keama Soli'ma frigeno'a, agranena kazima'a erino agra'a kazinte taruheno Soli'ene fri'na'e. ⁶ Ana higeno Solima, 3'a mofavre'ama, ha'zama'are'ma azerinentea ne'ma, miko Israeli sondia vahe'ma Soli'enema vu'naza vahe'mo'za ana zupage fri vagare'naze. ⁷ Hagi Israeli vahe'ma agupofima nemani'za vahe'mo'zane, Jodanima mani'za vu'naza vahe'mo'zama kazama, Israeli sondia vahe'mo'za frazageno, Soli'ene maka mofavre'aramine, hanko'are'ma azerinentea ne'ma, agranema vu'naza vahetamima fri vagarazage'za, kumazamia atre'za frazageno, Filistia vahe'mo'za ana kuma'zmia eme eri'za mani'naze.

⁸ Hagi ha'ma haza knamofu anante knazupa Filistia vahe'mo'za Israeli vahe ha'zane kukenazami zoginaku ha'ma hu'nazafi e'za eme kazana, Soli'ene 3'a mofavre'aramina Gilboa agonafi fri'nage'za eme ke'naze. ⁹ Hagi zamagra Solina agenopa nekafri'za ha' kukena'a hate'za eri'naze. Hagi anama nehu'za zamagra ke erino vu vahe huntageno mika Filistia kokampine, havi anumzamofu mono hunentafi Soli'ma fri'nea zamofu musenkea ome hu'ama hu'za zmasami'naze. ¹⁰ Hagi Solina ha'zama'a Astaroti havi a' anumzamofu mono nompfi ome nente'za, avufga'a eri'za Bet-seni rankuma keginare ome hanti'naze.

¹¹ Hagi Jabes-giliati kumate'ma nemaniza

vahe'mo'zama, Filistia vahe'mo'zama Soline
mofavre'amokizmima huzmantaza zamofa
ke'ma nentahi'za, ¹² maka hanave vahe'amo'za
kenage Bet-seni kumate vu'za, Soline
mofavre'arami zamavufaga ome eri'za, Jabesi
kumate eme krerasage'naze. ¹³ Ana'ma hute'za
zaferinazami eri'za tamaris zafa agafafi
asenente'za, 7ni'a zagegnafi ne'zana a'o hu'za
zamasunkura hu'naze.

Anumzamofu Ruotage Avontafere
The Holy Bible in the Kamano-Kafe language of Papua
New Guinea
Buk Baibel long tokples Kamano-Kafe long Niugini

copyright © 2022 Tyndale Bible Translators

© Tyndale Bible Translators

Language: Kamano-Kafe (Kamano)

Translation by: Tyndale Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-02-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 13 Dec 2023

f1057ba4-e8d1-53e3-baf9-315ebf4a8836